

Pouke
iz Biblije

SRPANJ
KOLOVOZ
RUJAN
2025.

Putovanje u Obećanu Zemlju

PUTOVANJE U OBEĆANU ZEMLJU

Jiří Moskala

Putovanje u Obećanu Zemlju

Pouke iz Biblije

Srpanj, kolovoz i rujan 2025.

Sadržaj

1. Tlačenje — pozadina i rođenje Mojsija
2. Gorući grm
3. Težak početak
4. Egipatska zla
5. Pasha
6. Preko Crvenog mora
7. Kruh i voda života
8. Savez na Sinaju
9. Življenje po Zakonu
10. Savez i nacrt Svetišta
11. Otpad i posredovanje
12. “Pokaži mi svoju slavu”
13. Svetište

POUKE IZ BIBLIJE — izdanje za odrasle — 3/2025.

Pouke iz Biblije — izdanje za odrasle priprema Odjel za crkvene službe Generalne konferencije adventista sedmog dana. Pouke se pripremaju pod nadzorom proširenog odbora za subotnjoškolske pouke, čiji su članovi konzultativni urednici. Tiskana biblijska pouka pridonos je odbora.

Nakladnik: ZNACI VREMENA, Prilaz Gjure Deželića 77, 10 000 Zagreb, Hrvatska • **Odgovorni urednik:** Neven Klačmer • **Urednik:** Mario Šijan • **Prijevod:** Tamara Babić • **Lektura:** Marijan Malašić • **Korektura:** Ljiljana Đidara • **Prijelom:** Brankica Vukmanić • **Tisak:** Znaci vremena, Zagreb

znaci-vremena.com • adventisti.hr

CROATIAN ADULT SSQ — 3/2025
Jiri Moskala, Exodus

Izlazak — Putovanje u Obećanu Zemlju

Bog pun ljubavi, kako je otkriven u Izlasku, u određeno je vrijeme svojim moćnim djelovanjem donio spasenje i izbavljenje svojem narodu (Postanak 15,12-16). Izlazak iz Egipta i prelazak preko Crvenog mora bili su prijelomni i jedinstveni događaji kada je Bog učinio veličanstvena i čudesna djela. Nijedan veći ni slavniji događaj nije se odigrao u povijesti starog Izraela prije Krista. To je Evanđelje, ali po Mojsiju.

Bog je na čudesan način uvijek iznova pokazivao svoju brigu i zaštitu nad Hebrejima usprkos njihovom upornom vraćanju na staro. Njegova milost nadilazila je sva njihova shvaćanja i osjećaje. Svojom ispruženom rukom Gospodin je vodio narod u slobodu. Bio je to neusporedivi čin. Taj neočekivani niz božanskih djela bio je početak njihovog obnovljenog putovanja s Bogom, putovanja iz Egipta u Kanaan.

Dok proučavamo Izlazak, stječemo jedinstven uvid u narav našeg Boga.

Premda Mojsije ima važnu ulogu u Izlasku, to nije knjiga o Mojsiju, već o Bogu — Bogu ljubavi, istine, pravde, slobode, opraštanja, Bogu koji je zbog nas na kraju otišao na križ. Dok proučavamo Izlazak, stječemo jedinstven uvid u narav našeg Boga.

A kakav je On? On je bio vjeran svojem narodu usprkos njihovoj nevjeri. Stalno je bio na njihovoj strani, čak i kad su oni bili protiv Njega. Uvijek im je iznova pokazivao svoju milost hrabreći ih, popravljajući i poučavajući. Vodeći ih na najbolji mogući način, želio je da Ga oni dragovoljno, iz ljubavi prema Njemu i Njegovom karakteru, obožavaju i slušaju, a sve to za njihovo vlastito dobro.

Bog kojeg opisuje Mojsije čezne za uzajamnim odnosima. Božji najvažniji cilj nije bio da ostvari nešto ili da ispuni neki cilj. Umjesto toga, Njegov prvenstveni cilj bio je da uspostavi odnos sa svojim izabranim narodom Izraelom. On ih je poveo na Sinaj kako bi uspostavio to duboko zajedništvo.

Apostol Pavao poručuje da je ono što se događalo Božjem narodu u prošlosti životna pouka za nas kako bismo mi danas učili iz njihovih pogrešaka i vjerno slijedili Gospodina: "Sve se to njima dogodilo da bude za primjer, a napisano je za opomenu nama kojima je zapalo da živimo u posljednjim vremenima." (1. Korinćanima 10,11) Ti događaji iz prošlosti sada trebaju biti opomena i izvor nezaboravnih pouka za nas.

Mi ih trebamo čitati, proučavati i učiti iz njih jer koliko god okolnosti bile drugačije, duhovna načela u njihovoj pozadini ostaju ista.

Naš plan proučavanja Izlaska tijekom ovih trinaest tjedana jasno je zamišljen. Knjiga je podijeljena na cjeline različite dužine (postavljene tematski radi pogodnosti), predviđene za čitanje kako slijedi: (1) Ropstvo u Egiptu, rođenje Mojsija i prvih četrdeset godina njegovog života (Izlazak 1—2). (2) Mojsijevo visoko zvanje (Izlazak 3—4). (3) Komplikacije: kada život postaje sve gori (Izlazak 5—6). (4) Prvih devet zala (Izlazak 7—10). (5) Deseto zlo i blagovanje Pashe (Izlazak 11—12). (6) Oslobođenje iz Egipta, iskustvo kod Crvenog mora (Izlazak 13—15). (7) Putovanje do gore Sinaja (Izlazak 16—18). (8) Dar Božjeg Saveza i Deset zapovijedi (Izlazak 19—20). (9) Primjena Božjeg zakona (Izlazak 21—23). (10) Potvrda Saveza i davanje nacrtu za Svetište (Izlazak 24—31). (11) Otpad sa zlatnim teletom i Mojsijevo posredovanje (Izlazak 32). (12) Božje samootkrivenje i Mojsijevo lice koje svijetli (Izlazak 33—34). (13) Svetište je podignuto i posvećeno (Izlazak 35—40). Svakog tjedna posvećivat ćemo pozornost ključnim odlomcima i događajima iz naznačenih poglavlja.

Neka nas milostivi Gospodin blagoslovi dok budemo proučavali ovu knjigu od presudne važnosti, koja nas podsjeća na to da Bog želi izvesti svoj narod iz ropstva u slobodu, iz smrti u život, iz pustinje u novi Jeruzalem (Hebrejima 12,22).

Jiří Moskala profesor je starozavjetne egzegeze
i teologije, i dekan Adventističkog teološkog fakulteta
pri Sveučilištu Andrews.

Tlačenje — pozadina i rođenje Mojsija

“Izraelci su još stenjali u ropstvu. Vapili su, i njihov vapaj za pomoć sred ropstva uzlazio je k Bogu. Bog je čuo njihovo zapostavljanje i sjetio se svoga Saveza s Abrahamom, Izakom i Jakovom. I pogleda Bog na Izraelce, i zauze se za njih.” (Izlazak 2,23-25)

Biblijski tekstovi: Izlazak 1,1-22; Postanak 37,26-28; Postanak 39,2-21; Djela 7,6; Galaćanima 3,16.17; Izlazak 2,1-25.

Knjiga Izlaska ima sličan ton kao mnogi izvještaji o potlačenima, zapostavljenima, progonjenima, iskorištavanima i obezvrijeđenima. Zbog toga i danas ljudi koji se osjećaju odbačeno, zaboravljeno i zarobljeno u njoj nalaze nadu, jer isti Bog koji je spasio Hebreje, može spasiti i njih. Knjiga Izlaska govori o egzistencijalnim životnim bitkama, o nepravdama i kušnjama koje su sastavni dio ovog života. Svatko može biti ohrabren izvještajima o Božjim djelima u korist svojeg napaćenog naroda. Bog čuje vapaj potlačenih, vidi njihove borbe, zapaža njihove suze i u njihovoj agoniji pritiče im u pomoć.

Bog čini prvi korak da bi izbavio one koji se uzdaju u Njega. Mi jednostavno trebamo vjerom prihvatiti ono što nam On pruža. Izlazak nas upućuje na ono što je Isus učinio za sve nas. To je knjiga o otkupljenju, izbavljenju i konačnom spasenju — što nam sve, na osnovi vjere, pripada u Isusu Kristu i onome što je On učinio za nas. Ako su naše oči uprte u Boga, usred nereda i tame možemo prepoznati Njegovu prisutnost, brigu i pomoć dok nas vodi u vječnu “Obećanu Zemlju”.

OIKOS: Ovog tjedna čitamo iz knjige Ellen G. White, *Isusov život, Znaci vremena*, 2023., stranice 380—391.

BOŽJI NAROD U EGIPTU

Knjiga Izlaska na hebrejskom se zove *šemet*, doslovno “imena”, u skladu s uvodnim riječima tog starog dokumenta. “Ovo su imena...” — tako ona počinje. Imena patrijarha iz Jakovljeve obitelji nabrajaju se odmah na početku.

Pročitajte Izlazak 1,1-7. Koja se ključna istina ovdje nalazi?

.....

.....

.....

Knjiga Izlaska počinje podsjećanjem na Božji blagoslov. Kada su se patrijarh Jakov i njegova obitelj naselili u Egiptu, bilo ih je samo sedamdesetero (Postanak 46,27; Izlazak 1,5), ali su Izraelci “bili rodni, namnožili se i silno ojačali, tako da su napučili zemlju” (Izlazak 1,7). U vrijeme izlaska bilo ih je “šest stotina tisuća pješaka, osim žena i djece” (Izlazak 12,37).

Pročitajte Izlazak 1,8-11. U kakvim su prilikama Izraelci živjeli u vrijeme Izlaska?

.....

.....

.....

Biblijski tekst tamnim bojama oslikava povijest Izraelaca u Egiptu. Knjiga počinje njihovim porobljavanjem od strane egipatskih nadzornika i teškim radom koji su oni nametnuli Hebrejima. Međutim, završava se Božjom mirnom i utješnom prisutnošću u Šatoru sastanka u središtu izraelskog tabora (vidi Izlazak 40). A između tih dvaju suprotnih polova opisana je Božja pobjeda. Time što je Jahve oslobodio svoj narod iz ropstva, razdijelio Crveno more i porazio najjaču vojsku tog vremena, pokazala se Božja veličanstvena pobjeda nad silama zla.

Izveštaj naglašava da što su ih tlačitelji “više tlačili, oni se još više množili, napredovali i širili se” (Izlazak 1,12). Bez obzira na ljudske pokušaje, Bog još uvijek vlada i On će spasiti svoj narod, čak i kad okolnosti izgledaju beznadno, makar iz ljudske perspektive.

Pojavio se novi faraon koji nije poznao Josipa. Kako nam taj izvještaj pokazuje da okolnosti, pogotovo one dobre, nikad ne treba uzimati zdravo za gotovo?

POVIJESNA POZADINA

Kada su članovi Jakovljeve obitelji stigli u Egipat, pošto su doživjeli glad u Kanaanu (Postanak 46), egipatski faraon bio je prijateljski raspoložen prema Hebrejima zahvaljujući Josipu i svemu što je on učinio za Egipćane. “Postavljam te, evo — reče faraon Josipu — nad svom zemljom egipatskom.” Poslije toga skine faraon sa svoje ruke pečatni prsten i stavi ga Josipu na ruku. Zatim zaodjene Josipa odjećom od najljepše tkanine, a o vrat mu objesi zlatan lanac. Vozio se on u kolima kao njegov zamjenik, a pred njim klicahu: ‘Abrek! Na koljena!’ Tako ga postavi nad svu zemlju egipatsku.” (Postanak 41,41-43)

Koji je bio ključ Josipovog nevjerojatnog uspjeha u Egiptu nakon tako teškog početka? Postanak 37,26-28; 39,2.21.

Ovo je najvjerojatnija povijesna pozadina izvještaja o Josipu: novi vladar iz Izlaska 1,8, “koji ne znadijaše za Josipa”, bio je Amasis I. (1570. pr. Kr. — 1546. pr. Kr.). Sljedeći je bio Amenhotep I. (1546. pr. Kr. — 1526. pr. Kr.), vladar koji se plašio Izraelaca i tlačio ih. Kasnije je Tutmozis I. (1525. pr. Kr.—1512. pr. Kr.) izdao smrtni proglas za svu hebrejsku mušku djecu. Njegova kći Hatšepsut (1503. pr. Kr.—1482. pr. Kr.) posvojila je Mojsija kao svojeg sina. A Tutmozis III. (1504. pr. Kr.—1450. pr. Kr.), koji je jedno vrijeme bio suvladar s Hatšepsut, faraon je iz Knjige Izlaska. Do izlaska je došlo, prema najpouzdanijem izračunu, u ožujku 1450. g. pr. Kr. (vidi: William H. Shea, “Exodus, Date of the”, *The International Standard Bible Encyclopedia*, str. 230—238). Da biste razumjeli vrijeme Izlaska, proučite sljedeće biblijske tekstove: Postanak 15,13-16; Izlazak 12,40.41; Suci 11,26 i 1. o kraljevima 6,1 (vidi također Djela 7,6; Galaćanima 3,16.17).

Prvo poglavlje Izlaska obuhvaća dugačko razdoblje — od Josipovog vremena, kada je njegov otac Jakov s cijelom obitelji došao u Egipat, do faraonovog proglasa o smrti muške novorođenčadi. Premda postoje izvještaje nesuglasice oko točne godine izlaska, važno je da ih Bog nije zabravio, čak ni onda kad je Njegov narod bio porobljen u stranoj zemlji. Bez obzira na to što nam mnogi detalji u vezi s Hebrejima u Egiptu u to vrijeme nisu poznati, bar zasad (vidi 1. Korinćanima 13,12), slika Božjeg karaktera isijava sa stranica te knjige, kao i iz cijelog Svetoga pisma. Koliko god stvari loše izgledale, možemo biti uvjereni da je Bog uvijek tu i da se možemo pouzdati u Njega, bez obzira na okolnosti u kojima se nalazimo.

HEBREJSKE BABICE

Knjiga Izlaska ne može se razumjeti bez poznavanja Knjige Postanka. Hebreji su se preselili u Egipat i nakon razdoblja velikog blagostanja i mira, bili su porobljeni.

Ali Bog nije prepustio svoj narod njihovim problemima, premda je to možda ponekad tako izgledalo. Nema sumnje da su mnogi Hebreji očajavali u svojim nevoljama. Ipak, u tim tegobnim trenucima On im dolazi u pomoć svojom moćnom rukom. Naš Gospodin ohrabruje svoje sljedbenike: "I zazovi me u dan nevolje: izbavit ću te, a ti ćeš me slaviti." (Psalam 50,15 — Varaždinska Biblija)

Pročitajte Postanak 1,9-21. Koju su ključnu ulogu vjerne babice odigrale i zašto su ostale zapamćene u povijesti?

.....

.....

.....

Nijedan faraon u Izlasku ne spominje se po imenu. Svi oni jednostavno nose titulu "faraon", što znači "kralj". Egipćani su vjerovali da je faraon bog na zemlji, sin boga Ra (ili Ozirisa ili Horusa). Ra se smatrao najvišim egipatskim božanstvom, kao bog Sunca.

Međutim, usprkos svojoj svojoj moći, taj "bog" nije mogao prisiliti babice da postupe suprotno svojim uvjerenjima. Nasuprot neimenovanom faraonu, babice se spominju po imenu, kao Šifra i Pua (Izlazak 1,15). Njima se ukazuje iznimno poštovanje jer su se bojale Boga. Faraonova zla zapovijed nije imala utjecaja na njih jer su poštovale Boga više od naredbi zemaljskog vladara (vidi također Djela 5,29). Zato ih je Bog blagoslovio velikim obiteljima. Ovo je silno svjedočanstvo o vjernosti. Te žene, koliko god da su slabo poznavale teologiju, ne samo da su znale što je ispravno, već su i činile ono što je ispravno.

Kad je faraon vidio da je njegova urota propala, naredio je Egipćanima da pobiju svu mušku novorođenčad koja se radala Hebrejima. Trebali su ih baciti u rijeku Nil, vjerojatno kao žrtvu Hapiju, bogu Nila i bogu plodnosti. (Ovdje je prvi put zabilježeno da Hebreje treba ubijati samo zato što su Hebreji.) Svrha tog smrtnog proglašenja bila je da se Hebreji pokore, da se svi muški potomci potru, a da se žene asimiliraju u egipatski narod, čime bi se okončala prijetnja koju su Hebreji, prema mišljenju faraona, predstavljali za njegov narod.

Babice ne samo da su znale kako treba ispravno postupiti, već su tako i postupale. Koja se tu jasna poruka nalazi za nas?

ROĐENJE MOJSIJA

Pročitajte Postanak 2,1-10. Koju ulogu Božja providnost i zaštita igraju u izvještaju o Mojsijevom rođenju?

Povijesna pozadina Mojsijevo rođenja i života vrlo je uzbudljiva, jer je on živio u vrijeme čuvene XVIII. egipatske dinastije. Jedan od vladara iz te dinastije, Tutmozis III., poznat kao "egipatski Napoleon", spada među najpoznatije faraone starog Egipta.

Rođen u vrijeme kada je izdan smrtni proglas (vidi Postanak 1,22), Mojsije je bio "krasan" (Šarić: "lijep"; hebr. *tob*, doslovno: "dobar"; Izlazak 2,2). Hebrejski izraz opisuje nešto više od izvanjske ljepote. Ta riječ, na primjer, opisuje Božje djelo tijekom tjedna stvaranja, kada je On proglasio da je sve "dobro" i "veoma dobro" (Postanak 1,4.10.31).

Kao novo stvorenje, to će "krasno" dijete, prema Božjem planu, postati odrastao čovjek koji će izvesti Hebreje iz njihovog ropstva. Tko je prigodom rođenja te bebe, pogotovo u takvim okolnostima, mogao predvidjeti njezinu budućnost? Ali usprkos svemu, Bog će ispuniti riječ koju je dao Abrahamu, Izaku i Jakovu. On im se zavjetovao da će njihovim potomcima dati u posjed Obećanu Zemlju (Izlazak 2,24.25). I doista, On je stotinama godina kasnije upotrijebio to "krasno" novorođenče da upravo to učini.

A prije toga je egipatska princeza Hatšepsut posvojila Mojsija kao svojeg sina. Mojsijevo ime egipatskog je podrijetla i znači "sin" ili "rođen od", kao što se vidi u imenima Ah-mose ("sin Aha") ili Tut-mose ("sin Tota"). Njegovo ime prevedeno je na hebrejski kao Moše, "izvučen". Jer njegov je život čudom pošteđen kada je bio "izvučen" iz rijeke.

O njegovom ranom životu poznato nam je samo nekoliko pojedinosti. Pošto je bio na čudesan način spašen i posvojen od Hatšepsut, Mojsije je prvih dvanaest godina života proveo sa svojom obitelji u kojoj je rođen (Izlazak 2,7-9; Ellen G. White, *Patrijarsi i proroci*, str. 197,198; u izvorniku 244). Zatim je stekao najbolje egipatsko obrazovanje, a sve s namjerom da postane sljedeći egipatski faraon (*Patrijarsi i proroci*, str. 198,199; u izvorniku 245). Zadivljujuće je što će se na kraju tako velik dio njegovog obrazovanja pokazati beskorisnim, pa čak i štetnim po ono što je bitno: poznavanje Boga i Njegove istine.

Koliko je toga što vi učite na kraju krajeva neupotrebljivo za ono što je istinski bitno?

PROMJENA PLANOVA

Pročitajte Izlazak 2,11-25. Koji su se događaji brzo odigrali i promijenili smjer Mojsijevega života? Koje pouke možemo izvući iz tog izvještaja?

.....

.....

.....

Što će Mojsije učiniti? Hoće li podleći dražima Egipta i zadovoljstvima života na dvoru, ili će trpjeti teškoće sa svojim narodom koji se borio za opstanak? Događaji su ga ubrzo prisilili da donese odluku.

“Kad je faraon to dočuo, htjede Mojsija pogubiti. Zato Mojsije pobjegne od faraona i skloni se u midjansku zemlju. Ondje sjedne kraj nekog studenca.” (Izlazak 2,15)

Nakon tog ubojstva Mojsije nije imao izbora, bar kad je u pitanju ostanak u Egiptu. Dakle, kakvi god planovi postojali za njega, da se popne na egipatsko prijestolje i postane “bog”, ti planovi brzo su bili okončani. Umjesto da postane bog, i to lažni, Mojsije će služiti pravom Bogu. Nesumnjivo je, međutim, da u trenutku kad je pobjegao, Mojsije nije imao pojma što ga čeka u budućnosti.

“Cijeli se događaj uskoro proćuo među Egipćanima, i uveličan, on je uskoro došao do faraonovih ušiju. Kralju je on prikazan kao značajan čin, kao Mojsijeva namjera da povede narod protiv Egipćana, sruši vlast i preuzme prijestolje i da zbog toga kralj nije siguran dok je on živ. Monarh je odmah odlučio da Mojsije mora umrijeti, ali je on, shvativši opasnost, pobjegao u Arabiju.” (Ellen G. White, *Patrijarsi i proroci*, str. 200; u izvorniku 247)

Mojsije je živio sto dvadeset godina (Ponovljeni zakon 34,7) i njegov se život može podijeliti na tri dijela od po četrdeset godina. Prvih četrdeset godina proveo je u Egiptu, od toga najvećim dijelom na faraonovom dvoru. Drugih četrdeset godina proveo je u Jitrovom domu u Midjanu.

Ali njegovih posljednjih četrdeset godina zauzima najveći dio Petoknjižja (i pouke za ovo tromjesečje), a one govore o ranom pozivanju Izraela da svjedoči svijetu ogrezlom u idolopoklonstvo, otkrivajući narav i karakter pravog Boga (vidi Ponovljeni zakon 4,6-8).

Je li bio Božji plan da Mojsije ubije Egipćanina? Ako nije, što nas taj događaj uči o Božjoj sposobnosti da preokrene svaku situaciju i da je upotrijebi za vlastite ciljeve? Kako nam Rimljanima 8,28 pomaže da razumijemo tu važnu istinu?

ZA DALJNJE PROUČAVANJE

U knjizi Ellen G. White *Patrijarsi i proroci* pročitajte poglavlje pod naslovom “Mojsije”, str. 195—203 (u izvorniku 241—251), što će vam pružiti značajne uvide u dio biblijskog teksta koji smo proučavali ovoga tjedna.

Biblijski tekst navodi da “su se babice bojale Boga i nisu činile kako im je naredio egipatski kralj, nego su ostavljale na životu mušku djecu” (Postanak 1,17). Ellen G. White ovako piše o vjernosti tih babica i o mesijanskoj nadi: “Izdali su naredbu ženama čiji je posao omogućavao izvedbu te zapovijedi da ubijaju hebrejsku mušku novorođenčad. Sotona je bio pokretač ove mjere. On je znao da će Izbavitelj izići iz Izraela i potičući kralja na uništenje njihove djece, nadao se da će spriječiti božanski cilj. Međutim, babice su se bojale Boga te se nisu usuđivale izvršiti ovu surovu naredbu. Gospodin je odobrio njihov postupak i obdario ih potomstvom.” (Ellen G. White, *Patrijarsi i proroci*, str. 196; u izvorniku 242)

Dobra je vijest u svemu tome da Bog pobjeđuje usprkos Sotoninim planovima. On je upotrijebio svoje vjerne ljude da osujeti neprijatelja. Mi živimo na teritoriju neprijatelja kojega je Isus nazvao “knezom” ili “vladarom ovoga svijeta” (Efežanima 2,2; Ivan 14,30 — Šarić). Sotona je položaj oteo Adamu, ali Isus ga je porazio u svojem životu, kao i svojom smrću na križu (Matej 4,1-11; Ivan 19,30; Hebrejima 2,14). Premda je Sotona još uvijek živ i aktivan, kao što se pokazalo u njegovom pokušaju da pobije tu djecu, njegovo uništenje je sigurno (Ivan 12,31; 16,11; Otkrivenje 20,9.10.14). Radosna je vijest da se životne teškoće mogu nadvladati Božjom milošću (Filipljanima 4,13). Ta milost naša je jedina nada.

PITANJA ZA RAZGOVOR

1. Zašto je Bog dopustio da Hebreji žive u Egiptu i da budu porobljeni? Zašto je Bogu trebalo toliko vremena da ih izbavi? Imajte na umu da patnje svakog čovjeka traju samo onoliko koliko traje njegov život. Vrijeme stradanja za narod bilo je dugo, ali je svatko stradao samo onoliko dugo koliko je živio. Zašto je ova činjenica važna kad nastojimo razumjeti ljudsku patnju uopće?

2. Zadržite se malo više na pitanju kako je Bog upotrijebio Mojsijev nepromišljeni čin ubojstva Egipćanina. Pretpostavite da on to nije učinio. Bi li i u tom slučaju Hebreji na kraju izišli iz Egipta? Objasnite svoj zaključak.

Gorući grm

“Vidio sam jade svoga naroda u Egiptu — nastavi Jahve — i čuo mu tužbu na tlačitelje njegove. Znale su mi muke njegove. Zato sam sišao da ga izbavim iz šaka egipatskih i odvedem ga iz te zemlje u dobru i prostranu zemlju — u zemlju kojom teče med i mlijeko.” (Izlazak 3,7.8)

Biblijski tekstovi: Izlazak 18,3.4; Izlazak 3,1-22; Postanak 22,11.15-18; Izlazak 6,3; Joel 2,32; Izlazak 4,1-31; Postanak 17,10.11.

Poziv koji nam Bog upućuje često mijenja smjer našeg života. Međutim, kada slijedimo taj poziv, otkrivamo da je Božji put uvijek najbolji za nas. Međutim, ponekad — pogotovo u prvom trenutku — nije lako prihvatiti taj poziv. Tako je bilo i s Mojsijem i pozivom koji mu je uputio Bog, što je na poseban način otpočelo susretom s Gospodinom kraj gorućeg grma. Bez obzira na to je li poznao zakone sagorijevanja ili ne, Mojsiju je bilo jasno da gleda čudo, i to mu je svakako privuklo pozornost. Nesumnjivo, Bog ga je pozivao na poseban zadatak. Međutim, pitanje je bilo hoće li on prihvatiti taj poziv s obzirom na novu korjenitu promjenu do koje bi to dovelo u njegovom životu. U prvom trenutku on nije baš bio zagrijan za tu ideju. Možda se sjećate nekih slučajeva kada ste imali jasno zacrtane ciljeve, ali je Bog preusmjerio vaše planove. Točno je da Bogu možemo biti korisni na mnogo načina, ali odziv na Njegov poziv u našem životu i činjenje onoga na što nas On potiče, svakako je put u život koji nam donosi najveće zadovoljstvo. To možda nije uvijek lako, kao što ni Mojsiju nije bilo lako, ali kako je nerazumno ići vlastitim putom kada nas Bog poziva da slijedimo Njegov put!

OIKOS: Ovog tjedna čitamo iz knjige Ellen G. White, *Isusov život, Znaci vremena*, 2023., stranice 395—397.

GORUĆI GRM

Nakon što je pobjegao u Midjan, Mojsije je imao razmjerno lak život. Oženio se, dobio je dva sina, Geršona i Eliezera (Izlazak 18,3,4), i postao dio šire obitelji Jitra, svojeg tasta i midjanskog svećenika. Proveo je četrdeset opuštenih godina kao pastir, poput Davida (2. Samuelova 7,8), uživajući u Božjoj nazočnosti, posebno u načinu na koji se ona otkriva u prirodi.

Međutim, za Mojsija to nije bilo vrijeme kada je jednostavno mirisao cvijeće (ili možda u ovom slučaju pustinjski kaktus?). Te godine hodanja s Gospodinom promijenile su ga i pripremile za ulogu vođe. Bog je upotrijebio Mojsija da tu, u tišini pustinje, pod božanskim nadahnućem, napiše dvije najstarije biblijske knjige: Knjigu o Jobu i Knjigu Postanka (vidi Ellen G. White, *Patrijarsi i proroci*, str. 202,203; u izvorniku 251; Francis D. Nichol, *The SDA Bible Commentary*, sv. 3, str. 1140). Osim toga, primio je od Boga ključne uvide o velikoj borbi, stvaranju, padu u grijeh, potopu, patrijarsima i, što je najvažnije, o planu spasenja. Dakle, preko Mojsija je cijelom čovječanstvu preneseno pravo znanje o živom Bogu, našem Stvoritelju i Ocu, kao i znanje o tome što Bog čini u pogledu grijeha koji je izazvao rasulo i pustoš na ovom planetu. Biblijska povijest i povijest spasenja ne bi imale mnogo smisla kada ne bi bilo toga ključnog temelja koji nam je dao Mojsije pod nadahnućem, pogotovo u Postanku.

Pročitajte Izlazak 3,1-6. Koje je značenje činjenice da se Gospodin predstavio Mojsiju kao “Bog Abrahamov, Bog Izakov, Bog Jakovljevi”?

Mojsije je vidio da grm gori ali ne sagorijeva, i po tome je znao da gleda čudo i da se sigurno odigrava nešto dramatično i važno upravo tu pred njim. Kada je prišao bliže, Bog mu je rekao da izuje obuću u znak najdubljeg poštovanja, jer je Njegova prisutnost činila to mjesto svetim.

Gospodin se predstavio Mojsiju kao “Bog Abrahamov, Bog Izakov, Bog Jakovljevi” (Izlazak 3,6). On je tim patrijarsima obećao da će njihovi potomci baštiniti Kanaan, što je Mojsije svakako znao. Tako je, i prije nego što je to izgovorio, Bog već omogućio Mojsiju da shvati što će uslijediti i kakvu ključnu ulogu on treba odigrati.

A Mojsije je trebao napuniti osamdeset godina da bi ga Bog smatrao spremnim za njegovu zadaću. Čemu bi nas ta istina trebala naučiti o strpljenju?

ANĐEO JAHVIN

“Anđeo Jahvin” pojavio se pred Mojsijem “u rasplamtjeloj vatri iz jednog grma” (Izlazak 3,2). Sam Isus osobno progovorio je Mojsiju iz “plamena vatre” (Izlazak 3,4; Suvremeni hrvatski prijevod).

Neka vas ne zbuni naziv “anđeo Jahvin” kao način predstavljanja Isusa Krista. Izraz *anđeo* jednostavno znači “glasnik” (hebr. *malak*), i uvijek ovisi o kontekstu treba li tog anđela shvatiti kao ljudsko ili božansko biće (vidi Malahija 3,1). Ima mnogo slučajeva u Bibliji gdje se izraz “anđeo Gospodnji” odnosi na božansku Osobu (proučite, na primjer, Postanak 22,11.15-18; 31,3.11.13; Suci 2,1.2; 6,11-22; Zaharija 3,1.2). I ne samo da taj anđeo Jahvin govori u Gospodnje ime, već je On sam Jahve. Isus je Božji glasnik koji nam prenosi Očevu Riječ.

Pročitajte Izlazak 3,7-12. Kako je Bog objasnio Mojsiju zašto želi djelovati u korist Izraelaca porobljenih u Egiptu?

.....

.....

.....

.....

Patnja Božjeg naroda u Egiptu slikovito je dočarana kao *uzdisanje* i glasan vapaj za pomoć. Bog je čuo njihovo uzdisanje i pogledao na njih (Izlazak 2,23-25). Nazvao ih je “svojim narodom” (Izlazak 3,7). Što znači da su oni, čak i prije Sinaja i službene potvrde Saveza, bili Njegov narod i da će se pobrinuti da oni žive i napreduju (ako budu poslušni) u Kanaanu, kao što je obećao njihovim očevima.

Bog je rekao Mojsiju da ga šalje faraonu s posebnom zadaćom: “Zato, hajde! Ja te šaljem faraonu da izbaviš narod moj, Izraelce, iz Egipta.” (Izlazak 3,10) Bog ih ponovno naziva “narod moj”.

Kakvu je zadaću Bog povjerio svojem sluzi! Zato Mojsije odgovara pitanjem: “Tko sam ja?” Shvaćajući značenje onoga što će se dogoditi i kakvu ulogu on treba odigrati u svemu tome, Mojsije se pita zašto bi netko poput njega bio izabran za to. Tako već tu, rano u narativu, imamo naznaku njegovog karaktera, njegove poniznosti i osjećaja nedostojnosti za ono na što je pozvan.

Zašto su poniznost i osjećaj vlastite “nedostojnosti” toliko važni za svakoga tko želi slijediti Gospodina i učiniti nešto za Njega?

.....

BOŽJE IME

Pročitajte Izlazak 3,13-22. Zašto je Mojsije želio znati Božje ime i koje je njegovo značenje?

.....

.....

.....

Bog se predstavio Mojsiju kao "*ehejeh asher ehejeh*", što doslovno znači "bit ću onaj koji hoću biti", ili "ja sam koji jesam". U Izlasku 3,12 Bog upotrebljava isti glagol *ehejeh* kao u 14. retku, kad kaže Mojsiju: "Ja ću biti s tobom." To znači da je Bog vječan. On je transcendentan (nadosjetilan) kao i immanentan (neodvojiv, bitan), i boravi "s onim koji je skrušena i ponizna duha" (Izaija 57,15 — Varaždinska Biblija).

Božje ime, "Jahve", bilo je poznato Božjem narodu od početka, premda nisu znali njegovo dublje značenje. Mojsiju je također bilo poznato ime Jahve, ali, kao ni ostali, nije znao pravo značenje tog imena. Njegovo pitanje: "Kako ti je ime?" zapravo se odnosilo na to dublje značenje.

Koristan savjet nalazi se u Izlasku 6,3, gdje Bog izjavljuje: "Objavio sam se Abrahamu, Izaku i Jakovu kao Bog Svemogući, ali pod svojim imenom — Gospod — njima se nisam očitovao." (Izlazak 6,3 — Varaždinska Biblija) To ne znači da Adam, Noa, Abraham i ostali patrijarsi nisu znali za ime "Jahve" (vidi Postanak 2,4,9; 4,1,26; 7,5; 15,6-8 itd.). To zapravo znači da oni nisu poznavali njegov dublji smisao.

Njegovo ime, Jahve, ukazuje na činjenicu da je On osobni Bog, Bog svojeg naroda, Bog Saveza. On je blizak, prisni Bog koji se miješa u ljudske poslove. Bog Svemogući (Postanak 17,1) na čudesan način djeluje svojom silom. Ali Jahve pokazuje svoju moralnu snagu u ljubavi i brizi. On je isti Bog kao i Elohim ("moćni, snažni, transcendentni Bog", "Bog svih naroda", "Vladar svemira", "Stvoritelj svega"), ali različiti načini Njegovog odnosa prema čovječanstvu otkriveni su u samom imenu Jahve.

Poznavanje Božjeg imena, pa ni prizivanje Božjeg imena nije nešto čarobno. Tu je riječ o objavljivanju Njegovog imena, što podrazumijeva i poučavanje drugim istinama o Bogu i spasenju koje On nudi svima koji Mu priđu u vjeri. Kao što prorok Joel kaže: "I svatko tko zazove Božje ime, spasit će se." (Joel 2,32 — Suvremeni hrvatski prijevod)

Na koje ste načine vi u svojem životu doživjeli bliskost i prisnost s Jahvom, kakvu On želi imati sa svima koji Mu se predaju?

ČETIRI IZGOVORA

Pročitajte Izlazak 4,1-17. Koji je niz znakova i čuda Bog dao Mojsiju da učini kako bi ojačao svoj položaj Božjeg glasnika?

Mojsije se ponovno pokušao izgovoriti da ne prihvati zadatak na koji ga je Bog pozivao (vidi Izlazak 3,11). Nije želio poći u Egipat i suočiti se s faraonom. Na kraju krajeva, on je već doživio neuspjeh kada je pokušao na svoju ruku pomoći Izraelcima. Osim toga, ni njegov vlastiti narod nije mu vjerovao niti ga je prihvatio kao svojeg vođu. Upravo zato je smislio i treći prigovor: "Ali ako mi ne povjeruju i ne poslušaju me?" (Izlazak 4,1) Pitanje nije bilo postavljeno da bi saznao nešto novo. Bio je to pokušaj odbacivanja odgovornosti koju je Bog od njega tražio.

Mojsije je učinio dva znaka pred izraelskim starješinama i poslije pred faraonom: (1) njegov štap pretvarao se u zmiju, a zatim ponovno u štap i (2) ruka mu je postala gubava, a zatim je istog trenutka bila iscijeljena. Oba čuda trebala su uvjeriti starješine da će Bog djelovati u njihovu korist. A ako ih ni to ne bi uvjerilo, bilo je dodano i treće čudo — pretvaranje vode u krv (Izlazak 4,8.9).

I premda je Bog dao Mojsiju sposobnost da čini ta moćna čuda, on je ipak našao još jedan izgovor, četvrti — da nije dobar govornik.

Pročitajte Izlazak 4,10-18. Kako je Jahve odgovorio Mojsiju i koje pouke iz toga možemo izvući za sebe kada nas Bog na nešto poziva?

Ta četiri izgovora ukazuju na Mojsijevu nespremnost da slijedi Božji poziv. Tu svoju nevoljkost on prikriva "zdravorazumskim" prigovorima. Prva tri izgovora izražena su u obliku pitanja: (1) Tko sam ja? (2) Tko si Ti? (3) Što ako mi ne povjeruju? A četvrti izgovor glasi: "Nisam rječit." Bog reagira na sve njih i donosi moćno rješenje. Kao odgovor na te izgovore, Bog mu daje mnoga ohrabrujuća obećanja.

Tada Mojsije iznosi svoj peti i posljednji izgovor i otvoreno traži: "Oprosti, Gospodine ... ne bi li poslao koga drugoga!" (Izlazak 4,13) Bog mu na to kaže da je već poslao njegovog brata Arona da mu bude podrška. Konačno, Mojsije bez riječi pristaje i traži od Jitra blagoslov prije nego što će poći u Egipat.

OBREZANJE

Pročitajte Izlazak 4,18-31. Kako razumijemo tu neobičnu priču i koju pouku možemo izvući iz nje?

Proučavatelji Biblije ostaju zaprepašteni kad pročitaju da ga je Jahve, nakon što Ga je Mojsije poslušao i krenuo natrag u Egipat, "htio ubiti" (Izlazak 4,24 — Suvremeni hrvatski prijevod). Iz konteksta je jasno da je problem bio obrezanje. Njegov mladi sin nije bio obrezan kao što je zahtijevao Savez s Abrahamom (Postanak 17,10.11).

Kao vođa Božjeg naroda, Mojsije je trebao pokazati savršenu pokornost i poslušnost Bogu kako bi i druge potaknuo da Mu budu poslušni. On je morao biti uzor potpune predanosti Bogu. Njegova žena Sipora bila je osoba od akcije i obrezala je svojeg sina kako bi mužu spasila život. Dotakla se Mojsija krvavom "kožicom", a ta krv predstavljala je pomirenje, život i potvrdu Saveza. Činjenica da je to učinjeno takvom brzinom dodaje još veću dramatičnost cijeloj situaciji.

Iz ovog događaja možemo naučiti važnu pouku da nikad ne smijemo propustiti učiniti ono što znamo da je ispravno.

"Na putu iz Midjana Mojsije je primio zapanjujuće i strašno upozorenje o Gospodnjem nezadovoljstvu. Pred njim se pojavio anđeo u prijetećem stavu, kao da će ga odmah uništiti. Nije dobio objašnjenje, ali Mojsije se sjetio da je zanemario jednu od Božjih zapovijedi. ... On je zanemario izvršiti obred obrezanja na svojem najmlađem sinu. Nije se pokorio uvjetu koji će njegovom sinu dati pravo na blagoslove Božjeg Saveza s Izraelom, a takav nemar izabranog vođe mogao je samo umanjiti silu božanskih uredbi za narod. Strahujući da će njen muž biti ubijen, Sipora je sama obavila obred, a anđeo je tada dopustio Mojsiju da nastavi put. Zbog zadaće koju je trebao obaviti pred faraonom, Mojsije se trebao naći u velikoj opasnosti i samo su anđeli mogli sačuvati njegov život. Ali dok je živio zanemarujući poznatu dužnost, on nije bio siguran jer ga Božji anđeli nisu mogli štiti." (Ellen G. White, *Patrijarsi i proroci*, str. 206,207; u izvorniku 255,256)

Što nam ovaj izvještaj poručuje ako smo krivi za zanemarivanje nečega što znamo da bismo trebali učiniti? Koje promjene trebate učiniti, i to upravo sada?

ZA DALJNJE PROUČAVANJE

U knjizi Ellen G. White *Patrijarsi i proroci* pročitajte poglavlje pod naslovom “Mojsije”, str. 202—207 (u izvorniku 251—256).

Dramatični poziv kraj gorućeg grma vjerojatno je izazvao najveću promjenu u Mojsijevom životu. Sva ostala njegova velika dostignuća ovisila su o pozitivnom odgovoru na Božji nalog da odvede Hebreje iz Egipta u Obećanu Zemlju.

Naravno, sada znamo kako je sve na kraju ispalo. Ali stavite se u Mojsijev položaj kraj gorućeg grma. Pobjegao je iz Egipta da spasi živu glavu. Tijekom tih četrdeset godina na pozornicu je stupio novi naraštaj Izraelaca, od kojih su mnogi vjerojatno znali vrlo malo o njemu, ili je možda i to što su čuli i znali bilo pogrešno, popraćeno pričama koje se s vremenom izvrću. *Pa ipak, sada ga je Bog pozivao da taj isti narod odvede iz tako moćne zemlje!?* Nije ni čudo što je u početku oklijevao!

Da, bila je to iznimno zahtjevna zadaća, ali zamislite što bi propustio da je rekao konačno “ne” Bogu. Možda bi jednostavno nestao s povijesne pozornice, umjesto da silom Božjeg djelovanja u njemu doslovno stvara povijest i postane jedan od najvećih i najutjecajnijih ljudi ne samo u Bibliji, već u cijelom svijetu.

PITANJA ZA RAZGOVOR

1. U mirnim godinama provedenim u pustinji, Mojsije je činio ono na što ga je Bog pozvao — živio je kao obiteljski čovjek, brinuo se o ovcama i pod Božjim nadahnućem napisao dvije biblijske knjige prije nego što je bio pozvan da bude veliki vođa Božjeg naroda. Čemu nas Mojsijevo iskustvo uči o našim dužnostima u životu?

2. Moglo bi se reći da su, površno gledano, Mojsijevi izgovori bili prilično logični, zar ne? Zašto bi mi ljudi vjerovali? Tko sam ja? Ne znam lijepo govoriti. Kako nam taj izvještaj pokazuje da nas je Bog u stanju osposobiti za ono na što nas poziva?

3. Zadržite se više na tvrdnji iznesenoj u odsjeku od nedjelje u vezi s Mojsijevim autorstvom Knjige Postanka, i na tome koliko je to djelo važno za razumijevanje svete povijesti i plana spasenja. Zašto se moramo boriti protiv svakog pokušaja (a ima ih mnogo) da se autoritet te knjige oslabi nijekanjem njezine povijesne vjerodostojnosti, posebno prvih jedanaest poglavlja?

Težak početak

“Poslije toga odu Mojsije i Aron pa reknu faraonu: ‘Ovako veli Jahve, Bog Izraelov: Pusti narod moj da ode i u moju čast slavi svetkovinu.’ ‘Tko je taj Jahve da ga ja poslušam — odvrati faraon — i pustim Izraelce? Ja toga Jahvu ne znam niti ću pustiti Izraelce.’” (Izlazak 5,1.2)

Biblijski tekstovi: Izlazak 5,1-23; Otkrivenje 11,8; Izlazak 6,1-13; Psalam 73,23-26; 2. Korinćanima 6,16; Izlazak 6,28-7,7.

Mnogi vjernici misle da kad netko odluči slijediti Boga, on dalje u životu doživljava samo sreću, napredak i uspjeh. Međutim, nije uvijek tako, kao što i sama Biblija često pokazuje. Mogu se javiti mnoge prepreke i teškoće. To može biti vrlo obeshrabrujuće i može pokrenuti teška pitanja na koja nema uvijek lakog odgovora, ili ga naizgled uopće nema.

Oni koji vjeruju u Boga suočit će se s brojnim kušnjama. Međutim, kada smo ustrajni, Bog donosi rješenja koja stižu pod Njegovim uvjetima i u Njegovo vrijeme. Njegovi putovi mogu biti u suprotnosti s našim očekivanjem brzih i trenutačnih rješenja, ali moramo se uzdati u Njega bez obzira na sve.

Mojsije je dobio zapovijed da izvede Božji narod iz Egipta — poziv od Boga nije mogao biti jasniji. I doista, taj poziv bio je praćen čudima, kao i činjenicom da je sam Bog govorio izravno Mojsiju i davao mu do znanja što točno očekuje od njega.

Mojsiju je sigurno bilo lakše zbog toga što je znao da ga Bog poziva i da mu je čak dao konkretan zadatak. Je li moglo biti lakše?

To je, dakle, trebalo biti jednostavno, zar ne?

Nastavite čitati.

OIKOS: Ovog tjedna čitamo iz knjige Ellen G. White, *Isusov život, Znaci vremena*, 2023., stranice 398—407.

TKO JE TAJ JAHVE?

Poslušavši Božju naredbu, Mojsije odlazi k faraonu kako bi otpočeo proces izvođenja Izraelaca iz Egipta (Izlazak 3,10).

Kakav je bio faraonov odgovor na Božji zahtjev da “pusti narod” (vidi Izlazak 5,1.2) i kakvo je značenje tog odgovora?

.....

.....

.....

Tko je taj Jahve?” — pita faraon, ne iz neke želje da Ga upozna, već, naprotiv, kao čin prkosa ili čak nijekanja tog Boga, za kojega priznaje da Ga ne poznaje.

“Ja toga Jahvu ne znam”, kaže on kao da se hvali.

Koliko je ljudi tijekom povijesti izgovorilo to isto? I koliko je to tragično jer, kao što je sam Isus rekao: “A ovo je vječni život: spoznati tebe, jedno pravog Boga, i onoga koga si poslao, Isusa Krista.” (Ivan 17,3) Egipat s faraonom kao vladarom simbolizira silu koja nijeće Božju prisutnost i Njegovu vlast. To je sila koja stoji nasuprot Bogu, Njegovoj Riječi i Njegovom narodu.

Faraonova sljedeća izjava da neće “pustiti Izraelce” otkriva njegovu pobunu protiv živoga Boga, pa tako Egipat postaje simbol ne samo sustava koji nijeće Boga, već se bori protiv Njega.

Nije čudo što su mnogi vidjeli isti taj stav tisućama godina poslije u Francuskoj revoluciji (vidi također Izaija 30,1-3; Otkrivenje 11,8). Faraon je mislio da je on bog ili božji sin — što se u širem smislu odnosi na vjeru u vlastitu vrhovnu moć, snagu i razum.

“Od svih naroda prikazanih u biblijskoj povijesti, Egipat je najdrskije poricao postojanje živoga Boga i protivio se Njegovim zapovijedima. Nijedan se vladar nije usudio krenuti u tako otvorenu i drsku pobunu protiv autoriteta Neba kao što je to učinio vladar Egipta. Kad mu je Mojsije u ime Gospodnje donio poruku, faraon je oholo odgovorio: ‘Tko je taj Jahve da ga ja poslušam... i pustim Izraelce? Ja toga Jahvu ne znam niti ću pustiti Izraelce.’ (Izlazak 5,2) To je ateizam, i nacija predstavljena Egiptom isto će tako odbiti priznati zahtjeve živoga Boga i otkriti sličan duh nevjerovanja i prkosa.” (*Veliki sukob*, str. 213; u izvoriku 269)

Ako bi vas netko pitao: *Poznajete li Gospodina?* — kako biste mu odgovorili? Ako bi vaš odgovor bio: “Da”, što biste rekli kakav je On i zašto tako mislite?

TEŽAK POČETAK

Premda je Mojsije sigurno od samog početka bio svjestan da zadatak koji mu je Bog dao neće biti lak (otuda njegovi pokušaji da se iz toga izvuče), vjerojatno nije mogao ni pomisliti što se sprema.

Pročitajte Izlazak 5,3-23. Koje su bile neposredne posljedice Mojsijevog i Aronovog prvog zabilježenog susreta s faraonom?

.....

.....

.....

Još prije nego što su otišli k faraonu, Mojsije i Aron okupili su izraelske starješine i narod, prenijeli im Božje riječi i pokazali im Božje znakove, na što su Izraelci povjerovali da će ih Gospodin izbaviti iz ropstva. I tako su se poklonili Jahvi (Izlazak 4,29-31). Očekivanja su svakako bila visoka — Bog napokon namjerava izbaviti hebrejski narod iz ropstva!

Zatim je Mojsije otišao k egipatskom vladaru s Božjim zahtjevima, a prilike su se još više pogoršale. Pogoršalo se stradanje Izraelaca i njihov svakodnevni rad postajao je sve teži i zahtjevniji. Bili su optuženi da su lijeni, prema njima se postupalo još oštrije i njihov je rad postao teži nego prije.

Izraelski starješine nisu bili zadovoljni i došlo je do sukoba s Mojsijem i Aronom. Bila je to (kao što ćemo vidjeti poslije) najava sukoba kakav će Mojsije imati sa svojim narodom u godinama koje će doći.

Pročitajte Izlazak 5,21, a onda se stavite u položaj tih ljudi u trenutku kad su se suočili s Mojsijem i Aronom. Zašto su to rekli?

.....

.....

Nije teško razumjeti zašto su bili uznemireni zbog Mojsija. ("Neka vas Jahve ima na oku i sudi vam!" dobace im.") Mislili su da ih je Mojsije došao osloboditi od Egipćana, a ne da njihov život pod Egipćanima učini još težim.

Tako su se Mojsije i Aron, osim što su se borili s Egipćanima, morali boriti i s vlastitim narodom.

Kako se vi ili netko drugi možete na bolji način nositi s mjesnim crkvenim vođama kada dođe do nesuglasica, do kojih će neizbježno doći?

BOŽANSKO "JA"

Jadni Mojsije! Prvo ga grdi faraon, a sada ga i vlastiti narod gotovo proklinje.

I tako Mojsije iznosi svoju pritužbu Bogu. U svojoj ogorčenosti i razočaranju zbog pogoršanja prilika Izraelaca, on pita: "Zašto, Gospodine, nanosiš štetu svome puku? Zašto si me poslao? Otkad sam ja stupio pred faraona i progovorio mu u tvoje ime, on još gore postupa s ovim narodom. A ti ništa ne poduzimaš da izbaviš svoj narod." (Izlazak 5,22.23) Razumljivo je Mojsijevo nezadovoljstvo s obzirom na situaciju.

Ali Božji odgovor je jasan. On će djelovati i to vrlo odlučno. "Sad ćeš vidjeti što ću učiniti faraonu!" (Izlazak 6,1 — Varaždinska Biblija)

Pročitajte Izlazak 5,22—6,8. Kakav je Božji odgovor Mojsiju i koje su važne teološke istine tu otkrivene?

.....

Bog neće više samo govoriti. On će sada moćno djelovati u korist svojeg naroda. On podsjeća Mojsija na nekoliko značajnih činjenica: (1) Ja sam Jahve; (2) Ja sam se javio patrijarsima; (3) Ja sam uspostavio svoj Savez s njima; (4) Ja sam obećao da ću im dati kanaansku zemlju; (5) Ja sam čuo uzdisanje djece Izraelove; (6) Ja sam se sjetio svojeg Saveza da ću vam dati Obećanu Zemlju.

Zapazite ponavljanje božanskog "ja". Ja, *Jahve Bog vaš*, učinio sam tako i tako, i zato možete biti sigurni da ću učiniti za vas ono što sam obećao.

Gospodin sada svečano objavljuje da će učiniti četiri velike stvari za Izrael zato što je On njihov živi Bog: (1) "Ja sam Jahve i izbavit ću vas od tereta što su vam nametnuli Egipćani"; (2) "oslobodit ću vas od ropstva u kojem vas drže"; (3) izbavit ću vas udarajući jako i kažnjavajući strogo"; (4) "za svoj ću vas narod uzeti, i bit ću vašim Bogom" (Izlazak 6,6.7).

Ta četiri božanska djela utvrđuju i ponovno uspostavljaju odnos s Njegovim narodom. Bog je vršitelj svih tih aktivnosti, a Izraelci su primatelji svih prednosti i blagoslova. Bog te darove nudi besplatno, iz ljubavi. On je to činio tada za njih, a čini i sada za nas.

Koje su druge biblijske osobe vapile pred Bogom — i to s razlogom? Zašto je u redu ponekad izliti dušu pred Bogom, čak se i žaliti na svoje stanje? Zašto to ipak moramo uvijek činiti u vjeri i pouzdanju?

NEOBREZANE USNE

Bog je dao Mojsiju silna obećanja o tome što namjerava učiniti. Iako je taj susret sigurno ohrabrio Mojsija, njegovo ohrabrenje bilo je kratkog daha s obzirom na odgovor koji je dobio od svojeg naroda.

Pročitajte Izlazak 6,9-13. Što se potom dogodilo i koje pouke možemo izvući iz tog događaja o trenucima razočaranja i borbi u našem životu?

.....

.....

.....

Hebreji su bili toliko obeshrabreni svojom boli, patnjom i napornim radom da nisu slušali Mojsijeva uvjerenja da će Bog raditi na ostvarenju svojih obećanja. Čekali su tako dugo a njihova se očekivanja nisu ostvarila. Zašto bi sada bilo drugačije? Gubili su srčanost i nadu, a ono što ih je činilo još ogorčenijim bilo je što su sada, vjerojatno prvi put u svojem životnom vijeku, vidjeli nadu u izbavljenju.

A opet, tko nije bio u sličnoj situaciji? Tko nije u nekom trenutku osjetio razočaranje i nezadovoljstvo — čak da ga je Bog ostavio?

Sjećate li se izvještaja o Jobu? A što je s Asafom, psalmistom koji se borio s pitanjima u vezi s blagostanjem zlih i patnjom pravednih. Pa ipak, bez obzira na svoje borbe, Asaf je dao jednu od najljepših izjava vjere: "Ipak, ja sam svagda s tobom, držiš me za desnicu ruku. Vodit ćeš me po naumu svojemu, a zatim me primiti u slavu. Koga ja imam u nebu osim tebe? I ništa mi se, uza te, na zemlji ne mili. Put je moja i srce moje klonulo, ali Bog je stijena srca mojega i baština moja dovijeka." (Psalam 73,23-26 — Varaždinska Biblija)

Tijekom svete povijesti Bog je uvjeravao svoj narod da je On s njim (Izaija 41,13; Matej 28,20). On im je davao svoj mir, svoju utjehu i snažio ih je kako bi prevladali životne izazove (Ivan 14,27; 16,33; Filipljanima 4,6.7).

Zavjetno obećanje koje glasi: "Za svoj ću vas narod uzeti, i bit ću vašim Bogom" (Izlazak 6,7), ukazuje na prislan odnos koji je Gospodin želio imati sa svojim narodom.

Razmislite o obećanju: "Uzet ću vas za svoj narod i bit ću vaš Bog." (Izlazak 6,7 — Suvremeni hrvatski prijevod) Premda se ovdje govori u množini, kako se to odnosi na svakoga od nas pojedinačno i kako bi se taj odnos trebao očitovati u našem svakidašnjem životu? (Vidi također 2. Korinćanima 6,16.)

KAO BOG FARAONU

Pročitajte Izlazak 6,28—7,7. Kako Bog rješava Mojsijev prigovor?

.....

.....

.....

Bog se predstavlja faraonu kao Jahve, što znači da je On osobni i blizak Bog, Bog svojega naroda koji je s njim sklopio Savez.

Taj imanentni Bog ponovno zapovijeda Mojsiju da ide i razgovara s faraonom. Zbog nedostatka samopouzdanja, Mojsije ponovno prigovara: “Kako će me poslušati faraon?” Tu ponovno vidimo Mojsijevu poniznost, ali i njegovu želju da se izvuče od zadatka koji mu dosad baš i nije polazio za rukom.

“Kada mu je Bog naredio da se vrati pred faraona, Mojsije je pokazao nepovjerenje u sebe. Izraz *aral sepatajim* — doslovno: ‘neobrezane usne’, kojim ovdje opisuje Mojsijev nedostatak govorničke vještine (Izlazak 6,12.30), sličan je izrazu ‘sporih usana’ iz Izlaska 4,10.” (*Andrews Bible Commentary: Old Testament*, “Exodus”, Berrien Springs, MI: Andrews University Press, 2020., str. 205)

Bog je u svojoj milosti odredio da Aron pomaže Mojsiju. Mojsije će govoriti Aronu, koji će se onda javno obratiti faraonu. Tako bi Mojsije igrao ulogu Boga pred egipatskim vladarom, a Aron bi bio njegov prorok.

Ovaj izvještaj pruža odličnu definiciju uloge proroka. Prorok je Božji glasnogovornik. On je Njegov govornik koji prenosi i tumači Božje riječi narodu. Kao što je Mojsije govorio Aronu, a onda je Aron to objavljivao faraonu, tako Bog govori proroku, koji onda objavljuje Božje riječi narodu. To može biti osobno obraćanje. Ili, što se najčešće događalo, prorok je primao poruku od Boga, a onda ju je zapisivao.

Bog također objašnjava Mojsiju što može očekivati od susreta s faraonom. Upozorava ga da će sukob biti napet i dug. Po drugi put Bog naglašava Mojsiju da će faraon biti vrlo tvrdoglav i da će mu On otvrdnuti srce (Izlazak 4,21; 7,3). Na kraju će ishod ipak biti dobar, jer “tada će Egipćani spoznati da sam ja Jahve” (Izlazak 7,5). Dakle, čak i usred kaosa koji će uslijediti, Bog će se proslaviti.

Tako je Mojsiju ponestalo izgovora da ne poslušao ono na što ga je Bog pozvao. Koje izgovore možda mi koristimo da ne učinimo ono što znamo da Bog želi da učinimo?

ZA DALJNJE PROUČAVANJE

U knjizi Ellen G. White *Patrijarsi i proroci* pročitajte dio poglavlja pod naslovom "Egipatska zla", str. 208—214 (u izvorniku 257—265).

Pogledajte kako su događaji krenuli loše po Mojsija i njegov narod nakon što je on prvi put stupio pred faraona.

"Kralj je, duboko uznemiren, osumnjičio Izraelce za namjeru da se odmetnu iz njegove službe. Nezadovoljstvo je bilo posljedica dokolice, te je odlučio ne ostaviti im vremena za opasno planiranje. On je odmah uveo mjere da stegne njihove okove i slomi njihov nezavisan duh. Istog su dana izdane zapovijedi koje su njihov posao učinile još surovijim i težim. Uobičajeni je graditeljski materijal u toj zemlji bila glinena opeka sušena na suncu. Od te su građe podizali najljepše građevine, a zatim ih oblagali kamenjem, i stoga je za proizvodnju opeka trebao biti zaposlen velik broj robova. Da bi bila čvršća, sječena se slama miješala s glinom, a za posao su bile potrebne velike količine slame. Međutim, kralj je sada naredio da im se slama više ne daje, već da je radnici moraju sami naći i uz to proizvoditi istu količinu opeka.

Ova je naredba diljem zemlje prouzročila veliku zabrinutost među Izraelcima. Egipatski nadstojnici imenovali su hebrejske zapovjednike da nadgledaju rad naroda, a oni su bili odgovorni da oni koji su im bili podređeni obave posao. Kad je kraljev zahtjev stupio na snagu, ljudi su se raširili po zemlji, ali je bilo nemoguće načiniti uobičajenu količinu opeka. Zbog ovog su neuspjeha hebrejske zapovjednike surovo tukli." (Ellen G. White, *Patrijarsi i proroci*, str. 209; u izvorniku 258)

PITANJA ZA RAZGOVOR

1. Sjetite se nekog trenutka kada ste poslušali Božji poziv, ali to nije ispalo dobro, ili bar nije dobro počelo. Što ste naučili iz tog iskustva?

2. Ispričajte drugima kako je Bog djelovao u vašem životu kada ste se molili za Njegovu pomoć, ili kada je niste očekivali. Kako možemo vjerovati u Božju dobrotu kada se loše stvari događaju čak i onima koji se uzdaju u Njega?

3. Što biste rekli nekome tko kaže: "Ne poznajem Gospodina."? Pretpostavite, ipak, da ta osoba to nije rekla iz prkosa, već kao jednostavnu činjenicu o svojem životu. Kako biste pomogli toj osobi da upozna Gospodina i kako biste joj objasnili zašto je to važno?

Egipatska zla

“Otvrdnu srce faraonu, i ne pusti on Izraelce, kako je Jahve i prorekao preko Mojsija.” (Izlazak 9,35)

Biblijski tekstovi: Izlazak 7,8—10,29; Brojevi 33,4; Rimljanima 1,24-32; Psalam 104,27.28; Izaija 28,2.12-17; Izaija 44,9.10.12-17.

Neki je čovjek pokušavao pokrenuti svojeg magarca, ali se životinja nije ni pomaknula. Zato je uzeo batinu i snažno je njome udario. Onda je ponovno pozvao magarca, koji se tada pokrenuo.

Kada ga je netko pitao zašto je to bilo potrebno, čovjek je odgovorio: “E, pa morate mu najprije privući pozornost.”

Ostavlajući po strani svako sporno pitanje koje bi se moglo javiti u vezi s okrutnošću prema životinjama, ovdje treba nešto istaknuti, posebno u kontekstu izlaska Hebreja iz Egipta. Mojsiju je bila dana naredba za pokret i on odlazi k faraonu s čuvenim Božjim riječima *šalah et ami*, što znači: “Pusti narod moj!”

Faraon, međutim, ne želi pustiti Božji narod. Sveto pismo nigdje izričito ne objašnjava zašto se faraon toliko protivio, usprkos strahovanju Egipćana od vojne prijetnje koju su Hebreji mogli predstavljati (vidi Izlazak 1,10). Bilo je to najvjerojatnije, kao što je često slučaj s ropstvom, čisto ekonomsko pitanje. Oni su bili jeftina radna snaga i on se nije želio odreći prednosti koje su mu ti robovi pružali, kolike god one bile. Bilo je, dakle, potrebno izvjesno uvjeravanje, ne samo da bi privuklo njegovu pozornost, već i da bi ga navelo da se predomisli.

OIKOS: Ovog tjedna čitamo iz knjige Ellen G. White, *Isusov život, Znaci vremena*, 2023., stranice 408—413.

BOG NASUPROT BOGOVIMA

Pročitajte Izlazak 7,8-15. Koje pouke nalazimo u prvom sučeljavanju između hebrejskog Boga i egipatskih bogova?

.....

.....

Predstojeće bitke vodit će se između živoga Boga i egipatskih “bogova”. Ono što je još više pogoršalo stvari, bilo je što je faraon sebe smatrao jednim od tih bogova. Jahve se nije borio protiv Egipćana, čak ni protiv samog Egipta, već protiv njihovih božanstava (Egipćani su imali više od tisuću petsto bogova i božica). Biblijski tekst je jasan: “Te ću naime noći ja proći egipatskom zemljom i pobiti sve prvorodence u zemlji egipatskoj, i čovjeka i životinju. Ja, Jahve, kaznit ću i sva egipatska božanstva.” (Izlazak 12,12) To je poslije još jedanput naglašeno, ovog puta u sklopu prepričavanja Izraelovog putovanja iz Egipta: “I nad njihovim bogovima Gospod je izvršio sud.” (Brojevi 33,4 — Varaždinska Biblija)

Dobar primjer takvog suda nad njihovim bogovima čudo je pretvaranja štapa u zmiju (Izlazak 7,9-12). Zmijolika božica Vadžet bila je oličena u kobri i predstavljala je vrhovnu vlast nad Donjim Egiptom. Simbol kobre nalazio se na faraonovoj kruni kao znak njegove moći, božanstva, kraljevskog položaja i božanskog autoriteta, jer je ta božica štrcala otrov na njegove neprijatelje. Egipćani su također vjerovali da će sveta zmija uvesti faraona u njegov zagrobni život.

Kada je Aronov štap postao zmija i pojeo sve druge zmije pred faraonom, jasno se pokazala nadmoć živog Boga nad egipatskom magijom i vraćanjem. Ne samo da je znak faraonove moći bio pobijeđen, već su ga Aron i Mojsije držali u svojim rukama (Izlazak 7,12.15). To početno sučeljavanje pokazalo je Božju moć i gospodstvo nad Egiptom. Mojsije, kao Božji predstavnik, imao je veću vlast nad Egiptom od faraonovog “boga”.

Također je značajno što su stari Egipćani smatrali da je božica-zmija Nehebkau (“ona koja upreže duhove”), sveta i dostojna obožavanja. Prema njihovoj mitologiji, ta božica-zmija imala je veliku moć zato što je progutala sedam kobri. Bog je, dakle poručivao Egipćanima da On, a ne božica-zmija ima vrhovnu moć i vlast. Nakon tako snažnog sučeljavanja, oni su mogli brzo i jasno shvatiti poruku.

Kako možemo dopustiti Bogu da ima vlast nad bilo kojim “bogom” koji nastoji zadobiti prevlast u našem životu?

TKO JE OTVRDNUO FARAONOVO SRCE?

Pročitajte Postanak 7,3.13.14.22. Kako razumijemo ove retke?

.....

.....

.....

Devet puta u Izlasku otvrdnuće faraonovog srca pripisano je Bogu (Izlazak 4,21; 7,3; 9,12; 10,1.20.27; 11,10; 14,4.8; vidi također Rimljanima 9,17.18). Još devet puta za faraona se kaže da je sam otvrdnuo vlastito srce (Izlazak 7,13.14.22; 8,15.19.32; 9,7.34.35).

Tko je otvrdnuo vladarovo srce — Bog ili sam faraon?

Značajno je što je u izvještaju o deset zala iz Izlaska, u vezi sa svakim od prvih pet zala, faraon bio jedini uzročnik otvrdnuća svojeg srca. On je, dakle, pokrenuo otvrdnuće vlastitog srca. Međutim, od šestog zla biblijski tekst tvrdi da je Bog otvrdnuo faraonovo srce (Izlazak 9,12). To znači da je *Bog učvrstio i produbio faraonov vlastiti izbor, njegovo svojevoljno djelo, kao što je i rekao Mojsiju da će učiniti* (Izlazak 4,21).

Drugim riječima, Bog je slao zla da bi pomogao faraonu da se pokaje i da bi ga oslobodio od pomračenosti i zabludjelosti njegovog uma. Bog nije izazvao nikakvo novo zlo u faraonovom srcu. Naprotiv, On je jednostavno prepustio faraona njegovim vlastitim zlim pobudama. Ostavio ga je bez Božje obuzdavajuće milosti i tako ga prepustio njegovoj vlastitoj zloći (vidi Rimljanima 1,24-32).

Faraon je imao slobodnu volju — mogao je izabrati hoće li biti za ili protiv Boga — i opredijelio se protiv Njega.

Pouka je jasna. Nama je dana sposobnost da biramo između ispravnog i pogrešnog, dobra i zla, poslušnosti i neposlušnosti. Od Lucifera na Nebu, preko Adama i Eve u Edenu, do faraona u Egiptu i nas danas — gdje god se nalazimo, mi biramo život ili smrt (Ponovljeni zakon 30,19).

Razmislite o sljedećoj analogiji: Zamislite sunce koje baca svoje zrake na maslac i na glinu. Maslac se topi, a glina se stvrdnjava. Toplina sunca ista je u oba slučaja, ali postoje dvije različite reakcije na tu toplinu i dva različita ishoda. Utjecaj ovisi o svojstvima primatelja. U slučaju faraona, može se reći da je on ovisio o stavu svojeg srca prema Bogu i Božjem narodu.

Koje ćete odluke na osnovi svoje slobodne volje donijeti u sljedećih par dana? Ako znate što trebate učiniti, kako se možete pripremiti da to i učinite?

PRVA TRI ZLA

Deset zala u Egiptu nisu bila usmjerena protiv Egipćana, nego protiv njihovih bogova. Svako zlo pogadalo je bar jednoga od njih.

Pročitajte Postanak 7,14—8,19. Što se događalo tijekom tih zala?

.....

.....

.....

Bog je upozorio Mojsija da će razgovor s faraonom biti težak i gotovo nemoguć (Izlazak 7,14). Međutim, želio se otkriti faraonu i Egipćanima. Zato je odlučio komunicirati s njima na način koji su mogli razumjeti. Osim toga, i Hebreji će imati koristi od tog sučeljavanja jer će saznati nešto više o svojem Bogu.

Prvo zlo bilo je usmjereno protiv Hapija, boga rijeke Nil (Izlazak 7,17-25). Život u Egiptu u potpunosti je ovisio o Nilu. Gdje je bilo vode, bilo je života. Voda je bila izvor života, tako da su oni izmislili svojeg boga Hapija i obožavali ga kao davatelja života.

Naravno, samo je živi Bog Izvor života, Stvoritelj svega, uključujući vodu i hranu (Postanak 1,1.2.20-22; Psalam 104,27.28; 136,25; Ivan 11,25; 14,6). Pretvaranje vode u krv simbolizira pretvaranje života u smrt. Hapi nije bio sposoban dati i zaštititi život. To može učiniti samo Bog.

Bog zatim daje faraonu još jednu priliku. Ovog puta izravno je izazvana božica-žaba, Heket, (Izlazak 8,1-15). Umjesto života, iz Nila su izišle žabe kojih se Egipćani plaše, koje preziru i kojih se groze. Željeli su ih se što prije osloboditi. Precizno vrijeme u koje je to zlo uklonjeno pokazalo je da se i iza tog zla nalazila Božja sila.

Treće zlo ima najkraći opis (Izlazak 8,16-19). Nije potpuno jasno o kojoj je vrsti insekata (hebr. *kinnim*) riječ (buhe, komarci, krpelji, uši?). Ono je bilo usmjereno protiv Geba, egipatskog boga zemlje. Iz praha zemaljskog (kao odjek biblijskog izvještaja o stvaranju) Bog je izveo "komarce" koji su se raširili po svoj zemlji. Nesposobni da ponove to čudo (samo Bog može stvoriti život), vračari su izjavili: "To je prst Božji." (Izlazak 8,15 — Varaždinska Biblija) Faraon je, međutim, još uvijek stajao na mjestu.

Zamislite koliko je tvrdo bilo faraonovo srce. Ponovljeno odbacivanje Božjih poticaja samo je pogoršalo stanje. Koje se pouke tu nalaze za svakoga od nas kada je riječ o stalnom odbacivanju Gospodnjih poticaja?

OBADI, POMOR STOKE I ČIREVI

Pročitajte Izlazak 8,20—9,12. Kako nam taj izvještaj pokazuje da, bez obzira na silno očitovanje Božje sile i slave, ljudi još uvijek imaju slobodu da Ga odbace?

.....

.....

Uatčit bila je egipatska božica muha (obada) i gospodarica močvara i baruština. Bog Khepri (bog izlazećeg sunca, stvaranja i novog rođenja) bio je prikazivan s glavom skarabeja (balegara). Te “bogove” Jahve je porazio. U ovom izvještaju (Izlazak 8,20-24), dok su Egipćani stradali, Hebreji su bili zaštićeni. Zapravo nije ih pogodilo nijedno zlo.

I ponovno, sve je to bio Božji pokušaj da faraonu stavi do znanja: “Tako da znaš da sam ja Jahve u središtu zemlje.” (Izlazak 8,18)

Tako se faraon počeo cjenkati. Nema sumnje da je pritisak rastao. Sada je bio spreman dopustiti Izraelcima da se poklone svojem Bogu i da Mu prinesu žrtve, ali samo u egipatskoj zemlji (Izlazak 8,25). Međutim, njegovi se uvjeti nisu mogli ispuniti jer su životinje u Egiptu smatrane svetima, pa bi njihovo žrtvovanje izazvalo nasilje protiv Hebreja. Osim toga, to nije bio Božji plan za Izrael.

U međuvremenu, sljedeće zlo (Izlazak 9,1-7) pogađa stoku. Hator, egipatska božica ljubavi i zaštite, bila je prikazivana s glavom krave. Bog-bik, Apis, bio je također vrlo popularan i visoko poštovan u starom Egiptu. Tako su u tom petom zlu pomorom egipatske stoke poražena još neka od njihovih glavnih božanstava.

U šestom zlu (Izlazak 9,8-12) potpuno je poražena Izida, božica medicine, magije i mudrosti. Također vidimo poraz božanstava kao što su Sekmet (božica rata i epidemija) i Imhotep (bog medicine i liječenja). Pokazalo se da oni ne mogu zaštititi vlastite poklonike. Ironijom slučaja, sada su čak i vračari i čarobnjaci bili toliko pogođeni da se nisu mogli pojaviti na dvoru, čime se pokazalo da su nemoćni protiv Stvoritelja Neba i Zemlje.

Po prvi put u izvještaju o deset zala kaže se da je “Jahve otvrdnuo srce faraonu” (Izlazak 9,12). Koliko god bila zbunjujuća ta izjava, kada se razumije u punom kontekstu, ona ponovno otkriva da će Bog dopustiti da požanjemo posljedice svojeg upornog odbacivanja Njega.

Faraonov problem nije bio intelektualne naravi. On je imao dovoljno racionalnih dokaza da donese ispravnu odluku. Bio je to, zapravo, problem njegovog srca. Što nam to govori o potrebi da zaštitimo svoje srce?

TUČA, SKAKAVCI I TAMA

Pročitajte Izlazak 9,13—10,29. Koliko su uspješna bila ta zla u navođenju faraona da se predomisli?

Nut je bila egipatska božica neba i često je prikazivana kako upravlja događajima pod nebom i na zemlji. Oziris je bio bog usjeva i plodnosti. U Bibliji se tuča često povezuje s Božjim sudom (Izaija 28,2.17; Ezekiel 13,11-13). Tijekom ovog zla, oni koji su sklonili svoju imovinu na sigurno bili su zaštićeni (Izlazak 9,20.21). Time je svatko bio stavljen na ispit: hoće li vjerovati Božjoj riječi i postupiti u skladu s njom, ili neće? Bog objavljuje da je ostavio faraona na životu s namjerom da Gacijela zemlja upozna (Izlazak 9,16). Vlada Egipta sada priznaje da je sagriješio, ali se poslije opet predomišlja.

Set je bio egipatski bog oluje, rata i nereda. Zajedno s Izidom smatran je bogom poljodjelstva. Šu je bio bog atmosfere. Serapis je oličavao božansko veličanstvo, plodnost, iscjeljenje i zagrobni život. Međutim, nijedan egipatski bog nije mogao zaustaviti Božje sudove (Izlazak 10,4-20), jer idoli nisu ništa (Izaija 44,9.10.12-17).

Faraona su njegovi sluge nagovarali da pusti Izraelce, ali on je to ponovno odbio. Ponudio je kompromis koji je Mojsije s pravom odbio, zato što su žene i djeca vitalan i neodvojivi dio bogoštovlja i zajednice vjere.

Konačno, Ra je bio glavni egipatski bog — bog sunca. Tot je bio bog mjeseca. Nijedan od njih nije mogao osigurati svjetlost. Faraon se opet pokušao pogađati, ali uzalud. Trodnevna tama spustila se na Egipat, ali tamo gdje su živjeli Izraelci, bila je svjetlost. Razlika nije mogla biti očitija. Pa ipak, bez obzira na udarce koje je pretrpio njegov narod, faraon se odupirao i nije popuštao. Premda ne znamo njegove dublje pobude, to je u nekom trenutku moglo postati čisto pitanje ponosa. Bez obzira na to koliko su moćni bili dokazi, bez obzira na to koliko je očito bilo što se događa (čak su i njegovi sluge govorili: "Dokle će nam ovaj stvarati nevolje? Pusti taj narod da ode štovati svog Boga. Zar još uvijek ne vidiš da je Egipat uništen?" Izlazak 10,7 — Suvremeni hrvatski prijevod), i bez obzira na to što mu je ispravna odluka bila upravo pred očima — nakon kratkog kolebanja, faraon se ipak odbio pokoriti Božjoj volji i pustiti narod.

Ovo je dramatična potvrda izreke: "Oholost vodi u propast, a bahatost uzrokuje pad." (Izreke 16,18 — Suvremeni hrvatski prijevod)

ZA DALJNJE PROUČAVANJE

U knjizi Ellen G. White *Patrijarsi i proroci* pročitajte poglavlje pod naslovom “Egipatska zla”, str. 213—220 (u izvorniku 265—272).

“Njegovom je narodu bilo dopušteno da iskusi tlačiteljsku surovost Egipćana, da ga ne prevari ponižavajući utjecaj idolopoklonstva. U svom postupanju prema faraonu Gospodin je pokazao svoju mržnju prema idolopoklonstvu i odlučnost da kazni surovost i tlačenje. ... Utjecaj nadnaravne sile nije otvrdnuo kraljevo srce. Bog je faraonu dao najuvjerljivije dokaze o božanskoj sili, ali vladar je tvrdoglavo odbacivao upozorenja svjetlosti. Svaki prikaz beskonačne mudrosti koji je on odbio, učinio ga je još odlučnijim u njegovoj pobuni. Sjeme pobune što ga je posijao kad je odbio prvo čudo, donijelo je plodove.” (Ellen G. White, *Patrijarsi i proroci*, str. 216; u izvorniku 268)

“Sunce i Mjesec bili su egipatska božanstva, a u ovoj misterioznoj tami i ljudi i njihovi bogovi bili su podjednako pogođeni silom koja se zauzimala za robove. Premda je tama bila strašna, ovo je zlo bilo dokaz Božje samilosti i Njegova nastojanja da ne uništava. On je ljudima htio dati vrijeme za razmišljanje i pokajanje prije nego što na njih pusti posljednje i najstrašnije zlo.” (*Patrijarsi i proroci*, str. 220; u izvorniku 272)

PITANJA ZA RAZGOVOR

1. Pozabavite se malo više pitanjem zašto je faraon dopustio sebi da toliko otvrdne da je, čak i pošto je bio suočen s očitim i ispravnim izborom — *Pusti narod da ide!* — ipak odbio tako postupiti. Kako netko može toliko zavaravati sebe? Kakvo je upozorenje ovdje upućeno nama u pogledu toga koliko možemo otvrdnuti u grijehu i donositi krajnje pogubne odluke, čak i kada se pred nama nalaze ispravne odluke i pravi put? Koje su još biblijske osobe napravile istu pogrešku? Sjetite se, na primjer, Jude.

2. U jednom trenutku, usred pustošenja koje je navukao na svoju zemlju i svoj narod, faraon je izjavio: “Ovaj put priznajem da sam kriv. Jahve ima pravo, a ja i moj narod krivo.” (Izlazak 9,27) Premda je to u tom trenutku bilo predivno priznanje grijeha, kako ipak znamo da nije bilo iskreno?

Pasha

“Kad vas vaša djeca zapitaju: ‘Što vam taj obred označuje?’ odgovorite im: ‘Ovo je pashalna žrtva u čast Jahvi koji je prolazio mimo kuće Izraelaca kad je usmrćivao Egipćane, a naše kuće pošteđivao.’” (Izlazak 12,26.27)

Biblijski tekstovi: Izlazak 11,1-10; Mihej 6,8; Izlazak 12,1-30; 1. Korinćanima 5,7; Izlazak 13,14-16; Hebrejima 11,28.

Uskoro će se obrušiti deseto i posljednje zlo. Upućeno je posljednje upozorenje. Morala se donijeti konačna odluka. To je bilo pitanje života i smrti. U pitanju je bio ne samo život pojedinca, već i dobrobit obitelji i čitavog naroda. Faraon i njegovi službenici bit će odgovorni za sudbinu mnogih ljudi, bilo za život ili za smrt. Faraonov stav prema izraelskom živom Bogu odredit će ne samo njegovu budućnost, već i budućnost njegovog naroda.

Kako se osjećamo i što radimo kada nas ozbiljnost situacije teško pritisne i kad moramo izabrati svoj sljedeći korak i smjer, što može uvelike utjecati i na živote mnogih drugih osim nas samih?

Bog nam je više nego spreman dati mudrost, razumijevanje i silu da učinimo ono što je ispravno (1. Korinćanima 1,30; Filipljanima 2,13).

Problem je, međutim, u tome što mi u svojem tvrdokornom srcu ne želimo uvijek ono što je ispravno. Znamo što je to, ali ne činimo. U Izlasku odbijanje jednog čovjeka da se pokori Bogu, čak i kad je bio suočen s neoborivim dokazima, dovelo je do tragedije mnogih, kao što se, uostalom, često događa.

OIKOS: Ovog tjedna čitamo iz knjige Ellen G. White, *Isusov život, Znaci vremena*, 2023., stranice 414—418.

JOŠ JEDNO ZLO

Prorok Amos je izjavio: “Ništa ne čini Jahve Gospod a da osnove svoje ne otkrije slugama svojim prorocima” (Amos 3,7), a preko Mojsija On je otkrio faraonu što će se sljedeće dogoditi. Faraonu je upućeno najozbiljnije upozorenje. To će biti pravedan sud nad ohološću, tlačanjem, nasiljem i idolopoklonstvom — svim onim što je i izazvalo te nesreće nad Egiptom.

Pročitajte Izlazak 11,1-10. Koje je upozorenje Bog uputio prije izvršenja suda nad Egiptom?

.....

.....

.....

Bog je Egiptu dao vrijeme — tri dana tame (Izlazak 10,23) — da razmisli o nedavnim događajima i njihovom značenju. Pružio im je i posljednje izričito upozorenje, posljednju priliku da učine ono što je ispravno.

Ali u Izlasku 11,8 stoji da Mojsije “gnjevan ode od faraona”. Zašto bi Mojsije otišao gnjevan? Najvjerojatnije zato što je znao da će tragedija, deseto zlo, pogoditi mnoge nevine ljude — a sve samo zbog faraonove tvrdoće srca.

Također, broj deset je značajan u biblijskoj simbolici. Deset predstavlja puninu, potpunost ili dovršenost. (Sjetite se Deset zapovijedi kao potpune objave božanskog moralnog Zakona.) Deset egipatskih zala upuću na puni izraz Božje pravde, kazne i odmazde.

Bog je Sudac i On je protiv oholosti, nepravde, diskriminacije, arogancije, tlačenja, okrutnosti i sebičnosti. On je na strani stradalih, zlostavljenih, iskorištavanih i proganjanih. Bog će izvršiti pravdu, što je još jedan izraz Njegove ljubavi (vidi Psalam 2,12; 33,5; 85,12; 89,15; 101,1; Izaija 16,5; Jeremija 9,24).

I mi bismo također trebali dati sve od sebe da budemo pravedni i puni ljubavi. Međutim, mi lako zapadamo u krajnosti. Ponekad iz “ljubavi” žmirmo na nepravde, na nešto što bi se trebalo ispraviti. Ili hladno provodimo pravdu, kao da je to nešto od čelika. Nijedna krajnost nije ispravna. Ovo je ideal: “Što Jahve traži od tebe: samo činiti pravicu, milosrđe ljubiti i smjerno sa svojim Bogom hoditi?” (Mihej 6,8)

Ako već ne možemo uspostaviti savršenu ravnotežu (a ne možemo), zašto je ipak bolje griješiti na strani milosti nego na strani pravde?

PASHA

Pročitajte Izlazak 12,1-20. Koje je upute Bog dao Mojsiju i Aronu prije nego što je Izrael napustio Egipat?

.....

.....

.....

Očekivalo bi se da Bog da upute Mojsiju i Aronu o tome kako organizirati odlazak iz Egipta — kako se pripremiti za bijeg, pogotovo kad je riječ o starijima, majkama s malom djecom, životinjama i tako dalje. Međutim, Božja uputa je iznenađujuća — On im govori kako da proslave Pashu. Drugim riječima, žarište je na bogoslužju, na proslavljanju Jahve koji će ih izbaviti. Sve ostalo doći će u svoje vrijeme.

Svaka obitelj trebala je pripremiti janje i ništa nije smjelo propasti. Svatko je morao pojesti svoj obrok, a ako obitelj nije mogla pojesti cijelo janje, trebala se udružiti s drugom obitelji i blagovati zajedno.

Pročitajte Izlazak 12,13.14. Što će Jahve učiniti za njih kada dođe posljednje zlo? Što sve to simbolizira?

.....

.....

Izlazak se trebao slaviti redovito svake godine, ne samo kao sjećanje na događaj iz prošlosti i na ono što je Bog učinio za njihove pretke, već i kao Božji oslobodilački čin za sadašnji naraštaj. To je trebalo biti svježe iskustvo za svaki naraštaj.

Redci 12 i 13 objašnjavaju značenje Pashe: božanska osuda i uništenje proći će mimo Izraelaca, preskočit će ih, zaobići. Zato su trebali obilježavati Pashu, Gospodnji prolazak. Uništenje je “prošlo”, preskočilo ili zaobišlo izraelske domove čiji su dovratnici bili pošćropljeni krvlju janjeta, znakom života i spasenja. Hebrejska riječ “Pasha” dolazi od glagola koji znači “proći”.

Svetkovanje Pashe trebalo je podsjetiti svakog Izraelca na Božja silna i milosrdna djela. Ta proslava učvrstila je njihov nacionalni identitet i vjeru.

Zašto je toliko važno da se uvijek sjećate dobra koje vam je Bog učinio u prošlosti i da vjerujete da će vam On isto tako činiti dobro i u budućnosti?

PASHA

Pročitajte Izlazak 12,17-23. Kakvu je ulogu krv igrala u proslavljanju tog novog blagdana?

.....

.....

Krv životinjske žrtve ključni je element u toj proslavi. Oni koji su željeli sudjelovati u gozbi, trebali su poškropiti dovratnike na svojim kućama krvlju zaklanog janjeta. Na taj su način pokazivali vjeru u Boga uzdajući se da će ih On izbaviti od onoga s čim će se suočiti oni koji nisu zaštićeni tom krvlju.

Kakav snažan izraz Evandjelja!

Pashalno janje moralo je biti bez mane jer je upućivalo na Isusa, "Jaganjca Božjeg koji uzima grijeh svijeta" (Ivan 1,29). Krv životinje igrala je ključnu ulogu — simbolizirala je zaštitu i bila je znak života u trenutku smrti.

"Krv neka označuje kuće u kojima vi budete. Gdje god spazim krv, proći ću vas; tako ćete vi izbjeći biču zatornomu kad se oborim na zemlju egipatsku." (Izlazak 12,13)

Čitavo Evandjelje povezano je s proslavom Pashe koja je upućivala ne samo na oslobođenje iz ropstva i odlazak u Obećanu Zemlju, već i na žrtvu Isusa Krista za naše grijeha i na Njegove zasluge koje se pripisuju svima koji su pokriveni Njegovom krvlju.

Stoljećima poslije, osvrćući se na tu proslavu, apostol Pavao je pisao: "Očistite se od staroga kvasca da budete novo tijesto: ta već ste beskvasni, jer je žrtvovano naše pashalno janje — Krist." (1. Korinćanima 5,7)

Kvasac se koristio za pripremu raznih vrsta tijesta. U Bibliji se prvi put spominje u vezi s pripremom beskvasnog kruha večer uoči izlaska Izraelaca iz Egipta. Kvasac je trebao biti uklonjen i iz njihovih domova (Izlazak 12,8.15-20; 13,3-7). U tom kontekstu kvasac je bio simbol grijeha (1. Korinćanima 5,6-8). Zato se tijekom blagdana Pashe nije smio koristiti čitav tjedan.

Beskvasni kruh simbol je bezgrešnog Mesije koji je pobijedio sve kušnje i dao svoj život za nas (Ivan 1,29; 1. Korinćanima 5,7; Hebrejima 4,15). Izop umočen u krv simbolizirao je Božju milost koja čisti (Psalam 51,7). Ukratko, tijekom cijelog blagdana Pashe otkriva se Isusovo djelo otkupljenja.

Čemu nas uči činjenica da je bila potrebna krv Isusa, Boga osobno, da bismo bili otkupljeni od grijeha?

PRENOŠENJE BAKLJE

Psalmist izjavljuje da naša djeca mogu upoznati Boga i Njegovu brižnu ljubav. "Naraštaj naraštaju kazuje djela tvoja i silu tvoju naviješta." (Psalam 145,4) Svaka obitelj trebala je govoriti svojim potomcima o Bogu, o Njegovim čudesnim djelima i Njegovom nauku, kako bi se biblijsko znanje prenijelo slijedećem naraštaju.

Pročitajte Izlazak 12,24-28. Koja se važna istina tu iznosi?

.....

.....

Roditelji su bili prvi učitelji u Izraelu i trebali su svojoj djeci govoriti o izlasku. O tome nije trebalo govoriti samo kao o povijesnom događaju iz prošlosti, već je trebalo biti izloženo kao njihovo vlastito iskustvo iako se dogodilo prije. Proslavljanjem tog blagdana trebali su se poistovjetiti sa svojim precima kako bi ta povijest bila ponovno proživljena i aktualizirana. Otac bi rekao: "Bio sam u Egiptu, vidio sam poraz egipatskih bogova i zla koja su pogodila Egipat, i oslobođen sam." U Postanku se dvaput naglašava da roditelji trebaju odgovarati na pitanja svoje djece o Pashi (vidi Ponovljeni zakon 6,6-8; Izlazak 13,14-16).

Važno je zapaziti da su Izraelci još uvijek bili u Egiptu kada im je rečeno da proslave svoje oslobođenje. Cijela proslava je, dakle, bila čin vjere. Pošto im je to rečeno, "narod popada ničice i pokloni se" (Izlazak 12,27) svojem Otkupitelju. Zatim su postupili prema uputama koje su im dane u vezi s Pashom.

U Ponovljenom zakonu Izraelce se podsjeća da svoje iskustvo iznose na takav način da ga mogu prikazati kao vlastito putovanje. Zapazite kolektivni ton tog izvještaja, kao i naglasak na sadašnje iskustvo: "Moj je otac bio aramejski lutalac koji je s malo čeljadi sišao u Egipat da se skloni. Ali je ondje postao velikim, brojnim i moćnim narodom. Egipćani su s nama postupali loše; tlačili su nas i nametnuli nam teško ropstvo. Vapili smo Jahvi, Bogu otaca svojih. Jahve je čuo vapaj naš; vidje naš jad, našu nevolju i našu muku. Iz Egipta nas izvede Jahve moćnom rukom i ispruženom mišicom, velikom strahotom, znakovima i čudesima. I dovede nas na ovo mjesto i dade nam ovu zemlju, zemlju kojom teče med i mlijeko." (Ponovljeni zakon 26,5-9)

Također, prepričavanje i ponavljanje svojoj djeci priče o Pashi (ili bilo kojeg događaja iz svete povijesti) uvelike je pomagalo i roditeljima da se prisjete što je Bog učinio za njih i za cijeli narod. Govoriti o tome bilo je važno za govornika u istoj mjeri kao i za slušatelje.

BOŽANSKI SUD

U Izlasku 12,29.30 čitajte o tome kako je Bog pobio prvorodence u Egiptu. Zašto je Bog pobio prvorodence? Vidi također Hebrejima 11,28.

.....

.....

.....

Posljednje egipatsko zlo palo je na prvorodence. Bio je to božanski sud nad svim egipatskim bogovima i nad svim obiteljima koje su obožavale te lažne bogove, bezvrijedne idole koji su zapravo odražavali ljudske strasti, želje i strahove.

Kao što su prethodna zla pokazala, ti idoli nisu mogli spasiti narod. Njihova bezvrijednost postala je još očitija sada, tijekom desetog zla, koje je donijelo daleko najveće posljedice po Egipćane.

“Diljem golemog egipatskog kraljevstva uništen je ponos svakog doma. Zrak je bio ispunjen kricima i zapomaganjima ožalošćenih. Kralj i dvorani, blijedih lica i drhtavih usana, ostali su zaprepašteni ovim užasnim događajem.” (Ellen G. White, *Patrijarsi i proroci*, str. 225; u izvorniku 280)

Faraon je predstavljao vrhovnu moć i boga Egipta, a njegov sin prvorodenac smatrao se božjim sinom. Božica Izida bila je zaštitnica djece. Heket je bila božica koja je pohodila žene na porođaju, a Min je bio bog rađanja. Osim toga, bilo je nekoliko egipatskih bogova plodnosti. Svi ti bogovi bili su nemoćni u usporedbi sa živim Bogom. Mojsije kaže: “Tko je kao ti, Jahve među bogovima, tko kao ti sija u svetosti, u djelima strašan, divan u čudima?” (Izlazak 15,11) Jitro je poslije svjedočio: “Sada znam da je Jahve veći od svih bogova, jer je izbavio narod ispod egipatske vlasti, kad su s njim okrutno postupali.” (Izlazak 18,11) Prema Izlasku 1, Egipćani su na faraonovu zapovijed ubijali izraelsku novorođenu mušku djecu kako bi ih oslabili, pokorili i ponizili. A sada je Božja kazna pogodila prvorodene sinove u Egiptu. Što ljudi posiju, to i žanju.

Naše odluke i naše ponašanje donose posljedice. A bolna je istina, koju smo svi iskusili, da posljedice svojih pogrešnih postupaka ne snosimo sami. Drugi, čak i nevini, također pate. Takva je narav grijeha.

U kojem ste smislu vi patili zbog tuđih grijeha? Ili na koji su način drugi stradali zbog vaših grijeha? U čemu je naša jedina nada?

ZA DALJNJE PROUČAVANJE

U knjizi Ellen G. White *Patrijarsi i proroci* pročitajte poglavlje pod naslovom "Pasha", str. 221—225 (u izvorniku 273—280).

"Pasha je trebala imati komemorativnu i simboličnu narav, ona nije samo upućivala na izbavljenje iz Egipta, već i u budućnosti na veće izbavljenje što ga je Krist trebao ostvariti oslobađajući ljude iz ropstva grijeha. Žrtveno Janje predstavlja 'Janje Božje' u kome je sva naša nada u izbavljenje. Apostol kaže: '... jer je žrtvovano naše pashalno janje — Krist.' (1. Korinćanima 5,7) Nije bilo dovoljno prinostiti samo pashalno janje, njegova se krv morala škropiti na dovratnike. Tako su se zasluge Kristove krvi morale pripisati duši. Mi moramo vjerovati ne samo da je On umro za svijet, već da je umro i za nas pojedinačno. Mi sami moramo prihvatiti vrline žrtve pomirenja." (Ellen G. White, *Patrijarsi i proroci*, str. 223; u izvorniku 277)

Do današnjeg dana pobožne židovske obitelji širom svijeta proslavljaju Pashu. Tada se prisjećaju izlaska, a onda uživaju u posebnom obroku kao obitelj. Nevjerojatno je da se to održava doslovno od vremena izlaska! Jedino sedmi dan subota, koju pobožni Židovi također svetkuju, seže još dalje u prošlost.

PITANJA ZA RAZGOVOR

1. Kako razumjeti Gospodnju pravednost prilikom ubijanja prvorodenaca, od kojih su mnogi svakako bili nevini? Kako to možemo uskladiti s Božjom ljubavlju? Sjetite se i potopa. Kako da to razumijemo?

2. Što znači tvrdnja da su vjernici pokriveni Isusovom krvlju i da ih Njegova krv čisti od svakog bezakonja?

3. Pročitajte sljedeće riječi: "Kristovi sljedbenici moraju biti sudionici Njegova iskustva. Oni moraju primiti i usvojiti Božju riječ tako da ona postane pokretačka sila njihovog života i djela. Oni Kristovom silom moraju poprimiti Njegov lik i odražavati nebeske osobine. ... Kristov duh i djelo mora postati duh i djelo Njegovih učenika." (Ellen G. White, *Patrijarsi i proroci*, str. 223,224; u izvorniku 278) Kako dopuštamo Kristu da u nama učini ono što je tu napisano?

Preko Crvenog mora

“Ne bojte se! — reče Mojsije narodu. — Stojte čvrsto pa ćete vidjeti što će vam Jahve učiniti da vas danas spasi: Egipćane koje danas vidite nikad više nećete vidjeti. Jahve će se boriti za vas. Budite mirni!” (Izlazak 14,13.14)

Biblijski tekstovi: Izlazak 12,31-36; Jakov 2,17-20; Izlazak 13,1—14,31; Hebrejima 11,22; Izlazak 15,1-21; Otkrivenje 15,2-4.

Izlazak iz Egipta najdramatičnije je i najslavnije iskustvo Božjeg naroda u Starom zavjetu. Taj događaj pokazuje kako je Bog porazio neprijatelje Hebreja i pobjedonosno ih doveo u Obećanu Zemlju. To je također simbol spasenja i otkupljenja u Kristu.

S ljudskoga gledišta, Izraelci su se nalazili u očajnoj, potpuno bezizlaznoj situaciji iz koje se oni sami, vlastitim snagama nikako nisu mogli spasiti. Da bi se izbacili, bio je nužan božanski čin. Isti je slučaj s nama i s grijehom: sami po sebi mi se nalazimo u beznadnoj situaciji. Potrebno nam je nešto dramatičnije čak i od izlaska iz Egipta. A to smo i dobili — Kristov križ i ono što je Krist na njemu učinio za sve nas.

Od Izraelovog odlaska iz zemlje Gošen, što se spominje u Izlasku 12, do radosno otpjevane Mojsijeve pjesme, kao što vidimo u Izlasku 15, nizali su se nevjerojatni događaji koji oduzimaju dah. Božji znaci, čuda i natprirodna djela izbavljenja vrhunac su tih događaja.

Ali čak ni to ne može se usporediti s onim što je Krist učinio za nas na križu, o čemu nam drama opisana u Izlasku daje samo blagi nagovještaj.

OIKOS: Ovog tjedna čitamo iz knjige Ellen G. White, *Isusov život, Znaci vremena*, 2023., stranice 419—423.

ODAJTE ŠTOVANJE JAHVI

U pashalnoj noći božanski sud je pao na one koji nisu bili pokrivni krvlju (Izlazak 12,1-12). Nitko nije utekao zahvaljujući svojem položaju, obrazovanju, društvenom statusu ili spolu. Kazna je pogodila sve obitelji i pojedince, od faraona do robova, pa čak i prvence životinja. Ponos Egipta bio je u prašini.

Pročitajte Izlazak 12,31-36. Koji čudan zahtjev faraon iznosi, i to u trenutku kad im daje dopuštenje da svi odu?

.....

.....

.....

Zanimljivo je da faraon, govoreći Hebrejima neka idu i posluže Bogu, dodaje zahtjev: "Pa i mene blagoslovite!"

Zašto bi on, vladar Egipta, "bog" na zemlji među svojim narodom, tražio takvo što? To zvuči kao da je konačno uvidio moć hebrejskog Boga i poželio izvući korist iz toga. Međutim, kako da ga Bog blagoslovi kad je ogrezao u pobuni, tvrdoglavosti, grijehu i oholosti? Naravno, on je na kraju dao pristanak, ali to nije bilo zbog pokoravanja Jahvinoj volji. Bilo je to, zapravo, zbog poraza. On se nije pokajao — kao što će otkriti njegovi kasniji postupci. Jednostavno je želio zaustaviti pustošenje koje je uništavalo njegovo kraljevstvo.

Faraon je bio ponižen. I s obzirom na tragične okolnosti izazvane najgorim od svih zala, dopustio je Izraelu da napusti Egipat. Ono što je odbijao svaki prethodni put, bez obzira na patnje koje su njegovi postupci navlačili na narod, sada je dopustio.

A i egipatski narod je, razumljivo, želio da Hebreji odu. Govorili su: Idite, molimo vas, jer "svi izgibosmo".

Bog se u međuvremenu pobrinuo da Izraelci ne napuste Egipat praznih ruku, već sa stvarima koje će im biti potrebne tijekom putovanja za koje će se na kraju ispostaviti da će potrajati mnogo duže nego što su očekivali. Egipćani su dali Hebrejima te dragocjene predmete samo da bi ih požurili da napuste zemlju, ali to je zapravo bila plaća koja im je dugo bila uskraćivana u stoljećima ropskog rada. A za Egipćane ta cijena kojom su ispratili Hebreje iz svoje zemlje nije bila prevelika.

Koliko smo se puta "pokajali" samo zbog posljedica svojih postupaka, a ne zato što su ta djela sama po sebi loša? Zašto to nije pravo pokajanje? Kako možemo naučiti žaliti i zbog onih grijeha za koje smo se u izvjesnom smislu "izvukli", makar kratkoročno?

POSVEĆENJE PRVOROĐENACA

Bližilo se obećano vrijeme otkupljenja, odnosno izbavljenja. Narod se trebao pripremiti. Nisu trebali samo vjerovati, već i djelovati u skladu s tim uvjerenjima. Bog im je rekao što trebaju raditi i sada su to trebali, u skladu s vjerom, i učiniti. Ovdje se dobro uklapa načelo o kojem je pisao apostol Jakov, premda u potpuno drugačijem kontekstu: "No hoćeš li shvatiti, o čovječe isprazni, da je vjera bez djela mrtva?" (Jakov 2,17-20 — Varaždinska Biblija)

Pročitajte Izlazak 13,1-16. Izraelski prvorodenci bili su, Božjom milošću, pošteđeni tijekom posljednjeg zla. Zašto je ta zapovijed dana za sva vremena, i što ona treba značiti nama danas?

.....

.....

.....

Bog je milostivo zaštitio obitelji Izraelaca koje su bile obilježene krvlju, jer su oni na osnovi vjere obilježili svoje dovratnike. A sada su od Gospodina preko Mojsija došle nove upute: "Meni posvetite svakoga prvorodenca!" (Izlazak 13,2) Taj zakon vrijedio je za ljude kao i za životinje.

Iza ove naredbe stoji načelo da sve pripada Bogu jer je On naš Stvoritelj i Vlasnik svega postojećeg: "Zemlja i sve na njoj pripada Bogu, njegovi su cijeli svijet i svi ljudi." (Psalam 24,1 — Suvremeni hrvatski prijevod) "Moje je zlato, moje je srebro — riječ je Jahve nad Vojskama." (Hagaj 2,8) Izraelski prvorodenci bili su prvi plodovi Božjih blagoslova koje im je On darivao. Oni su također bili znak njihovog potpunog posvećenja Bogu i razumijevanja da sve što posjeduju potječe jedino od Njega.

Ovdje vidimo i ideju o otkupljenju, o spasenju. Prvorodenci su pošteđeni smrti zato što su bili pokriveni krvlju. Otkupljeni su od smrti, kao i svi oni koji su pod Isusovom krvlju. Tako i apostol Pavao piše o Isusu: "U kome imamo otkupljenje krvlju njegovom — oproštenje grijeha." (Kološanima 1,14 — Varaždinska Biblija)

U međuvremenu dana su im pravila o tome kako trebaju vršiti to posvećenje u čast svojeg izbavljenja iz egipatskog ropstva. Trebali su žrtvovati životinje, a svoje sinove otkupiti (Izlazak 13,12.13.15).

U Izlasku 13,16 govori se o tome što su trebali staviti na ruku i posred čela. Na koji način to simbolizira važnu duhovnu istinu da, koliko god vjere imali, moramo i postupati u skladu s tom vjerom?

PRELAZAK PREKO CRVENOG MORA

Pročitajte Izlazak 13,17—14,12. Kako je Bog vodio Izraelce kada su napustili Egipat, i što se zatim dogodilo?

.....

.....

U skladu s Božjim uputama danim Mojsiju, Izraelci su napustili Egipat kao dobro organizirana vojska. Hebrejski izrazi *tsaba* i *makhaneh* govore u prilog tom opisu, a prevedeni su kao “čete”, “vojska”, “tabor”, “vojnički red” (Izlazak 6,26; 7,4; 12,17.41.51; 14,19.20; usporedi Izlazak 13,18). Bili su podijeljeni u skupine-odrede i stupali su kao vojska. Poslije je Bileam s moapskih brežuljaka vidio “Izraela utaborena po njegovim plemenima” (Brojevi 24,2).

Između ostalog, “Mojsije ponese sa sobom Josipove kosti” (Izlazak 13,19). To je vrlo važan detalj u tekstu i otkriva ispunjenje Josipove vjere u Božja obećanja. Josip nikad nije izgubio iz vida Obećanu Zemlju, iako je uživao u punom sjaju i svim prednostima Egipta. Tražio je da njegove kosti budu prenesene u Kanaan (Postanak 50,24.25). Vjerovao je da će Jahve sigurno pohoditi Izraelce u Egiptu i odvesti ih u tu zemlju, kao što se zakleo (Hebrejima 11,22). Po svojem dolasku u Kanaan, Izraelci su Josipove kosti “pokopali ... u Šekemu” (Jošua 24,32).

Stup od oblaka i stup od ognja bili su vidljivi znak Božje prisutnosti među Njegovim narodom. U njemu je Bog boravio i progovarao iz oblaka (Izlazak 14,24; Brojevi 12,5.6).

U međuvremenu, faraon otkriva prave pobude svojeg srca. On nije obraćen i nikad se nije iskreno pokajao. Njegovo traženje da ga Bog blagoslovi nije bilo iskreno, već obmana vlastitog srca. Zato je okupio svoju vojsku i krenuo u potjeru za odbjeglih robovima. Koliko je samo taj čovjek bio zaslijepljen grijehom!

Kada je narod vidio da se faraonova vojska približava, izgovorili su riječi i izrazili osjećaje koje će poslije ponoviti više puta: “Zar nije bilo grobova u Egiptu — reknu Mojsiju — pa si nas izveo da pomremo u pustinji? Kakvu si nam uslugu učinio što si nas izveo iz Egipta!” (Izlazak 14,11) Dakle, i nakon što su vidjeli tako dramatično očitovanje Božje sile, uključujući i poštedu njihovih prvorodenaca, ljudi su i dalje pokazivali zapanjujući nedostatak vjere.

Sjetite se kada ste se vi posljednji put suočili s nekom strašnom situacijom. Kakva je bila vaša prva reakcija — vjera u Boga ili nedostatak vjere? Koje ste pouke trebali naučiti iz tog događaja, koje bi vam mogle pomoći sljedeći put (a do toga će sigurno doći)?

NAPREDOVANJE U VJERI

Pročitajte Izlazak 14,13-31. Usprkos njihovom nedostatku vjere, što je Bog učinio za Izraelce?

.....

.....

Pošto je svesrdno vjerovao Bogu i Njegovoj Riječi, Mojsije je ohrabrivao narod. On je izložio četiri ključne pojedinosti za postupanje u teškim situacijama:

1. "Ne bojte se!" (Izlazak 14,13) Prvi je poziv da se uzdamo u Boga jer se samo tako strah može pobijediti. Izaija nas podsjeća na činjenicu da se vjernici nalaze u Božjim rukama i On će djelovati u njihovu korist kada Ga prihvate kao svojega Boga i Gospodina: "Ne boj se, jer ja sam s tobom; ne obaziri se plaho, jer ja sam Bog tvoj. ... Jer ja, Jahve, Bog tvoj, krijepim desnicu tvoju i kažem ti: 'Ne boj se, ja ti pomažem.'" (Izaija 41,10.13)

2. "Stojte." (Izlazak 14,13) "Stojte čvrsto" ne znači samo prestati s gundanjem i očekivati velike stvari, već uzdati se u Boga i strpljivo čekati Njegovo silno djelovanje.

3. "Vidjet ćete kako će vas Bog spasiti." (Izlazak 14,13 — Suvremeni hrvatski prijevod) Da bi naša vjera rasla, važno je prepoznati Božje vodstvo i biti zahvalan za Njegovu obećanu pomoć. "Vidjeti" znači otvoriti oči (jer je nevjera slijepa). Samo Bog može donijeti pobjedu, sigurnost i spasenje. Bog je uvijek na našoj strani, brine se za nas i pruža nam ono što nam je potrebno u odgovarajuće vrijeme.

4. "Jahve će se boriti za vas." (Izlazak 14,14) Ove riječi pokazuju da će se On osobno boriti za svoj narod. Golgota je konačni dokaz te stvarnosti jer je na križu Krist porazio Sotonu da bi nam dao vječni život (Ivan 5,24; Hebrejima 2,14; Otkrivenje 12,10.11). Poslije su čak i Egipćani priznali da se Jahve borio za Izraelce (Izlazak 14,25).

Božja zapovijed Mojsiju bila je jasna: "Neka idu." Bog je otkrivao svoj plan djelovanja korak po korak: (1) Božji anđeo i stup od oblaka krenuli su s čela izraelskog tabora i stali iza njih, štiteći ih od egipatske vojske; (2) vjerom je Mojsije morao pružiti ruku prema moru; (3) Jahve je razdijelio vodu i isušio je snažnim vjetrom; i (4) ishod je bio da su Izraelci sigurno prošli posred mora, po suhom, na drugu stranu. Egipćani su ih slijepo gonili jer nisu vidjeli da Bog čini nešto izvanredno za svoj narod. Odnosno, nisu to vidjeli dok nije bilo prekasno, kao što su priznali u Izlasku 14,25.

MOJSIJEVA I MIRJAMINA PJESMA

Cijela egipatska vojska bila je zbrisana. Nitko nije preživio, uključujući i faraona (vidi Psalam 136,15). Bio je to zapanjujući poraz Egipćana i potpuna pobjeda Božjeg naroda. Nije ni čudo što kroz cijelu povijest, do današnjeg dana, Hebreji prepričavaju taj događaj.

Pročitajte Izlazak 15,1-21. Koji je sadržaj Mojsijeve pjesme?

.....

.....

.....

Ta pjesma slavi Jahvu kao silnog ratnika koji je porazio one koji su se suprotstavili Njegovom narodu. Mojsije razrađuje tu temu naglašavajući da je Jahve, njegov Bog, u isto vrijeme i njegova snaga, pjesma i spase-nje. Nitko nije kao On, "veličanstven u svetosti, strašan u slavi i čude-sima" (Izlazak 15,11 — Suvremeni hrvatski prijevod).

Mojsijeva pjesma u potpunosti je posvećena Bogu, Njegovom karakteru i djelima. Jahve se veliča, hvali i cijeni zbog izvanrednog djela koje je učinio za svoj narod. Zahvalnost i obožavanje prirodni su odgovor na Božju dobrotu prema nama. Slavljenje Njegove ljubavi preduvjet je snažnog duhovnog života. Posebno se naglašava i slavi Božja postojana ljubav jer će On voditi narod kojeg je otkupio i odvest će ga u sveto prebivalište. Mojsije pretkazuje da će Bog osnovati Svetište na gori svoje baštine (Izlazak 15,17), što unaprijed upućuje na Sion i hram u Jeruzalemu.

U Otkrivenju 15,2-4, otkupljeni pjevaju pjesmu Mojsijevu i pjesmu Janjetovu. Možete li zamisliti kako će to zvučati na Nebu, to slavljenje Boga za Njegova velika i čudesna djela, veličanje Boga za Njegove pravedne i istinite sudove, i hvaljenje Boga za Njegova pravedna djela i svetost?

Zapazite posljednji redak te pjesme. "Svi će narodi doći i pokloniti se pred tobom, jer se tvoji pravedni sudovi javiše." (Šarić) Kada se svi Božji sudovi — pogotovo Njegovi sudovi nad zlom i tlačenjem ljudi, što je tisućama godina prolazilo nekažnjeno — javno pokažu, otkupljeni iz naroda hvalit će Ga zbog tih sudova.

Ako je Bog pravedan, rekao je Immanuel Kant, mora postojati neka vrsta zagrobnog života. Zašto se može reći da je ta izjava sasvim istinita i kako možemo vjerovati da će jednog dana zavladati pravda koja nam je ovdje tako dugo nedostajala? Kako možemo crpiti utjehu iz te nade?

ZA DALJNJE PROUČAVANJE

U knjizi Ellen G. White *Patrijarsi i proroci* pročitajte poglavlje pod naslovom “Izlazak”, str. 226—233 (u izvorniku 281—290).

Bog je bio s Izraelcima usprkos tome što su imali tako malo vjere. Vodio ih je s ljubavlju i poučavao kako da razmišljaju i ponašaju se kao Njegov izabrani narod. Vodio ih je strpljivo i upućivao ih na mjesta gdje će nailaziti na manje izazova. Ellen G. White objašnjava: “Izraelci su ... nedovoljno poznavali Boga i imali malo vjere u Njega te bi se obeshrabrili i prestrašili. Oni su bili nenaoružani i nenavikli na rat, njihov je duh bio oslabljen dugim robovanjem, a imali su i žene, djecu, sitnu i krupnu stoku. Vodeći ih prema Crvenom moru, Gospodin se pokazao kao sažaljiv i razuman Bog.” (Ellen G. White, *Patrijarsi i proroci*, str. 227; u izvorniku 282) U vezi s Mojsijevom pjesmom, u jednom biblijskom komentaru čitamo: “Ovaj Božji otkupiteljski čin u prošlosti uvjerava nas da se nemamo čega plašiti u budućnosti. Posljednja kitica usredotočuje se na buduće neprijatelje s kojima će se (Izraelci) suočiti prilikom osvajanja Kanaana. Zbog djelovanja Božje moćne ‘mišice’, za njih se kaže: ‘Zamuknut će kao kamen.’ (Izlazak 15,16 — Varaždinska Biblija) Kada se suočimo s nepremostivim teškoćama, kada se osjetimo stjeranim u kut i ne znamo kojim bismo putom krenuli, možemo naći sigurnost u Mojsijevoj pjesmi jer ona slavi uspomenu na veliki događaj u povijesti Božjeg naroda.” (Andrews Bible Commentary, “Exodus”, Berrien Springs, MI: Andrews University Press, 2020., str. 214)

PITANJA ZA RAZGOVOR

1. Zašto se tako često nalazimo u istom položaju kao i Hebreji nakon čudesnog izbavljenja iz Egipta, a prije izazova kod Crvenog mora? Bez obzira na to što smo suočeni s toliko dokaza o Božjoj dobroti prema nama i o Njegovoj sili, zašto još uvijek tako lako pokazujemo nedostatak vjere?

2. Čak i nakon svega što se dogodilo, uključujući gubitak prvorođenaca, zašto je faraon i dalje gonio Izrael? Kako nam to pokazuje koliko je za bilo koga od nas opasno da postane okorio u grijehu (ili prema grijehu)?

3. Premda se svi povremeno suočavamo sa strašnim kušnjama, mnogi od nas doživjeli su vrlo lijepe trenutke, kada se ništa loše nije događalo ni nama ni našim voljenima. Zašto ne bismo gledali na te trenutke kao na dokaz Božje milosti i zaštite jer nam je jasno da živimo na “neprijateljskom” tlu? Zašto bismo uvijek trebali hvalliti Boga i u dobrim vremenima, jer nikad ne znamo kakvih smo nedaća možda pošteđeni?

Kruh i voda života

“Zato Jahve reče Mojsiju: ‘Dokle ćete odbijati da se pokorite mojim zapovijedima i mojim zakonima? Pogledajte! Zato što vam je Jahve dao subotu, daje vam hrane šestoga dana za dva dana. Neka svatko stoji gdje jest; neka nitko u sedmi dan ne izlazi iz svoga stana.’ Tako se sedmoga dana narod odmarao.” (Izlazak 16,28-30)

Biblijski tekstovi: Izlazak 15,22—16,36; Postanak 3,1-6; Izlazak 17,1-7; 1. Korinćanima 10,4; Izlazak 18,1-27; 1. Korinćanima 10,11.

Pošto je napustio Egipat, Izrael se našao na nepoznatom putu u Obećanu Zemlju. Narod se suočio sa zahtjevnim i dugim putovanjem pri čemu je trebao naučiti mnoštvo novih pouka. Gospodin će ih voditi i brinuti se o njima. On je želio da rastu, ali oni su se morali naučiti disciplini, vladanju sobom, samopožrtvovnosti, nesebičnosti, povjerenju u Gospodina i poslušnosti. Mojsije je bio vidljivi vođa i narod je morao slijediti njega i njegovo vodstvo na putu do pobjede. Za njih je bilo bitno da ostanu zajedno, da surađuju kao zajednica i da pomažu jedni drugima. Pred njima je bilo mnogo prepreka i izazova. A njihov duhovni rast u velikoj je mjeri ovisio o tome kako su izlazili na kraj s tim izazovima i kako su odgovarali Mojsiju, pogotovo kad su izazovi postajali veliki.

Poznata kineska izreka da “putovanje od tisuću kilometara počinje jednim korakom” mogla se u potpunosti primijeniti na njihovu situaciju i oni su se na svakom koraku morali oslanjati na Gospodnje upute. Tragično je što, kao što ćemo vidjeti, oni nisu učili lako.

Ali, uostalom, tko jest?

OIKOS: Ovog tjedna čitamo iz knjige Ellen G. White, *Isusov život, Znaci vremena*, 2023., stranice 424—428.

GORKA VODA

U biblijskim narativima različite osobe, dobre ili loše, igrale su različite uloge, a od nas se očekuje da obratimo posebnu pozornost na zaplete, mjesta i vrijeme u izvještaju. Međutim, u svakoj priči najvažniji je rasplet i pouke koje se iz nje mogu izvući. Ni ovi izvještaji nisu nikakva iznimka.

Kao što pokazuju pojedini događaji, Bog je mirotvorac i On rješava probleme. Međutim, Njegov posao otežava nevjerovanje naroda. Zbog stalnog gundanja i neposlušnosti Hebreji su doživjeli ozbiljne komplikacije, pa čak i tragedije. Navukli su na sebe mnoge teškoće zbog svoje nepovjerljivosti i tvrdoglavosti.

Pročitajte Izlazak 15,22-27. Nakon prelaska Crvenog mora, kakva je bila pozadina prvog učinjenog čuda?

.....

.....

.....

Prvi ispit vjere Izraelaca povezan je s potrebom za vodom, što ne čudi s obzirom na okrutno, vruće i sušno pustinjsko okruženje. Nakon tri dana putovanja, narod je konačno pronašao vodu, ali ona nije bila za piće. *Marah* znači "gorka", i zato što je voda bila gorka, vjera Izraelaca u njihovoga brižnog Gospodina brzo se pokolebala. Međutim, Bog je reagirao suosjećajno, i prvo čudo učinjeno je uz pomoć komada drveta. Naravno, nije drvo učinilo tu vodu slatkom i pogodnom za piće, već Jahve. A narod je morao naučiti važne pouke: (1) da je potrebno strpljenje u iščekivanju pogodnog trenutka koji Bog odredi; (2) da Bog djeluje u suradnji s ljudima.

Međutim, Izraelci su brzo zaboravljali velika čuda koja je Bog učinio za njih, zbog kojih su Mu tako oduševljeno pjevali hvalospjeve izjavljujući: "Tko je kao ti, Jahve, među bogovima, tko kao ti sija u svetosti, u djelima strašan, divan u čudima?" (Izlazak 15,11)

Pa ipak, i nakon njihovog gundanja Bog je obećao da neće pustiti na njih "nikakvih bolesti" (Izlazak 15,26) koje su pogađale Egipćane. On će ih štititi. Ali ispunjenje tog obećanja mogli su doživjeti samo pod uvjetom da Mu ostanu vjerni.

Kakve ste kušnje i nevolje vi navukli na sebe? Kakvu vam utjehu može pružiti spoznaja da će vam Bog i dalje pomagati ako budete surađivali s Njim?

PREPELICE I MANA

Nažalost, u tim hodočasničkim događajima javlja se pobuna koja se ponavlja. Narod je brzo zaboravljao kako im je moćna Božja ruka pomagala u prošlosti i kako je On rješavao njihove probleme. Dopustili su da im trenutačni problemi zastru njihov krajnji cilj i predivnu budućnost koja im je obećana. To je uobičajeni problem među Božjim narodom čak i danas.

Pročitajte Izlazak 16,1-36. Koji je bio uzrok gundanja Izraelaca i što je potom uslijedilo?

.....

.....

.....

.....

Važno je zapaziti da su kušnje u Bibliji često povezana s hranom. U Edenskom vrtu pad je bio povezan s jedenjem ploda sa zabranjenog stabla spoznaje dobra i zla (Postanak 2,16.17; 3,1-6). Tijekom Isusove kušnje u pustinji Sotonin prvi napad na Njega bio je preko hrane (Matej 4,3). Ezav je izgubio pravo prvorodstva zbog neobuzdanog apetita (Postanak 25,29-34). A Izraelova neposlušnost bila je često povezana s hranom i pićem! Nije čudo što je Mojsije podsjetio kasnije naraštaje:

“Čovjek ne živi samo o kruhu, nego o svemu što izlazi iz usta Jahvinih.” (Ponovljeni zakon 8,3)

Mana je, naravno, bila nebeski kruh kojim je Bog hranio Izraelce četrdeset godina tijekom njihovog putovanja kroz pustinju. Preko tog dara učio ih je da je On Stvoritelj svega i da On sve provida. Bog je upotrijebio to natprirodno čudo i da bi im pokazao kako trebaju svetkovati sedmi dan subotu.

Svakog tjedna događala su se četiri čuda: (1) pet dana Bog je davao dnevnu količinu mane; (2) petkom je davana dvostruka količina mane; (3) mana se nije kvarila od petka do subote; (4) mana nije padala subotom. Bog je stalno činio ta čuda da bi se narod sjećao subotnjeg dana i slavio Božju dobrotu u taj dan. Bog je rekao: “Pogledajte, zato vam je Jahve dao subotu.” (Izlazak 16,29)

Ljudi vole jesti. Stvoreni smo tako da volimo jesti. Obilje hrane koja raste iz tla (naša prvobitna hrana) otkriva ne samo da Bog želi da jedemo, već i da uživamo u tome to što jedemo. Kako se, međutim, taj divni dar, hrana (i naša ljubav prema hrani), može zloupotrijebiti?

VODA IZ STIJENE

U pustinji je potrebno mnogo vode. Bog se pobrinuo za taj problem bez obzira na to što su ljudi bili buntovni, nisu Mu vjerovali, čak su i iskušavali Njegovu sposobnost i spremnost da im da vodu. A u svojem nevjerovanju osvrtni su se na Egipat.

Pročitajte Izlazak 17,1-7. Koju je pouku narod trebao izvući iz tog događaja?

.....

.....

.....

Mojsije je nazvao to mjesto Masa, što znači “kušnja”, i Meriba, što znači “svada”. Jahve je dao Izraelcima vodu usprkos njihovom nevjerovanju. Ta dva imena trebala su ih, dakle, podsjećati da ne smiju kušati Boga niti se svađati s Njim (Hebrejima 3,7.8.15). Oni su ozbiljno dovodili u pitanje Božji prisutnost među njima, iako su već vidjeli mnogo opipljivih dokaza ne samo Njegove prisutnosti, već i Njegove sile i autoriteta.

“Mojsije je udario stijenu, ali Sin Božji je bio taj koji je, prikriven stupom od oblaka, stajao pored Mojsija i učinio da poteče životodavna voda. Cijela zajednica, a ne samo Mojsije i starješine, stajali su na odstojanju i promatrali Gospodnju slavu. Ali da je oblak bio uklonjen, njih bi ubila svjetlost Onoga koji je u njemu prebivao.” (Ellen G. White, *Patrijarsi i proroci*, str. 240; u izvorniku 298)

Voda je simbol života, jer bez vode života nema. Svakoj stanici našeg tijela potrebna je voda. Šezdeset posto nas čini voda. Čak su i naše kosti građene djelomično od vode. To što im je Bog dao vodu u pustinji, za Izraelce je bio znak da se On brine za njihove potrebe i da se mogu pouzdati u Njega. Ali, opet, i oni su morali biti poslušni.

Mnogo stoljeća poslije, apostol Pavao u 1. Korinćanima 10,4 podsjeća vjernike da je iskustvo Izraelaca u pustinji bilo jedinstveno. Ne samo da ih je vodio sam Krist, već im je On davao vodu (Psalam 78,15.16) i zadovoljavao im druge duhovne i tjelesne potrebe. Zato Pavao objavljuje: “A stijena bijaše Krist.” Za njih je Krist bio Izvor života i Davatelj vječnog života. Kao što je stijena čvrsta, tako je Bog čvrsto vodio svoj narod. Na Njega se možemo osloniti jer On ispunjava svoja obećanja.

Zašto upravo sada trebate vjerovati Bogu? Kako se možete pokoravati Njegovoj volji i čekati da On djeluje u svoje vrijeme? Zašto to nije uvijek tako lako učiniti?

JITRO

Mojsija je posjetio Jitro, njegov tast, koji se zvao i Reuel (Izlazak 2,18). Jitro je poveo sa sobom Mojsijevu ženu Siporu i njegova dva sina, Gersona i Eliezera. Kad je Mojsije čuo da dolaze, izišao im je u susret.

Pročitajte Izlazak 18,1-27. Koji su se krupni koraci u povijesti naroda tu odigrali?

.....

.....

.....

Jitro je došao jer je čuo za Božje zadivljujuće izbavljenje Izraela. Mojsije mu je detaljno ispričao “o svemu što je Jahve učinio faraonu i Egipćanima zbog Izraelaca; o svim nezgodama što su ih snašle na putu, ali ih je Jahve od njih izbavio” (Izlazak 18,8).

Jitro je hvalio Božju dobrotu i Njegovo izvanredno djelovanje u korist svojeg naroda rekavši: “Neka je hvaljen Jahve koji vas je izbavio od egipatskih šaka i od šaka faraonovih. ... Sada znam da je Jahve veći od svih bogova jer je izbavio narod ispod egipatske vlasti, kad su s njim okrutno postupali.” (Izlazak 18,10.11)

Ovdje vidimo kako je Božje djelovanje među Njegovim narodom trebalo biti svjedočanstvo svijetu o tome kakav je pravi Bog i što On može učiniti za svoj narod.

U vrijeme kad je saznao za pravog Boga, Jitro je i sam imao nešto za ponuditi Božjem narodu — mudar i koristan savjet. Mojsije je trebao ustrojiti sudski sustav na pravednim i poštenim načelima. Bili su mu potrebni posvećeni i vjerni suci, časni i pošteni ljudi. Jitro je mudro nabrojio vrline koje su im potrebne: (1) ljudi koji se boje Boga; (2) koji su pouzdani; (3) koji mrze na nepošten dobitak. Sposobni ljudi plemenitog karaktera trebali su biti postavljeni nad skupinama od tisuću, sto, pedeset i deset ljudi. Na taj bi način Mojsijev teret upravljanja narodom bio smanjen i on bi se mogao usredotočiti na značajnije probleme. A tako bi i narod bio dobro vođen.

Mojsije je prihvatio Jitrov mudar savjet (Izlazak 18,24); imenovao je vođe i dodijelio im različite upravljačke uloge (vidi također Ponovljeni zakon 1,9-18).

A mogao je Mojsije jednostavno odbrusiti tom starcu i reći mu da gleda svoja posla. Ali on to nije učinio. Koje važne pouke možemo izvući iz njegove spremnosti da sasluša tog čovjeka koji čak nije bio Hebrej?

KRUH I VODA ŽIVOTA

Pročitajte 1. Korinćanima 10,11. Što Pavao navodi kao razlog zašto su ti događaji zabilježeni?

Pavao objašnjava da je sve što se događalo Izraelcima primjer i opomena Kristovim sljedbenicima, kako bi izbjegli iste nevolje. Oni trebaju učiti iz tih primjera. To je značajno upozorenje nama "koji živimo u posljednjim vremenima". Bog daje svojem narodu Duha Svetoga da ih osnaži djelovanjem svoje "snage, ljubavi i trijeznosti" (2. Timoteju 1,6.7) kako bi mogli donositi ispravne odluke i slijediti Njegov nauk. Isus je Izvor novog života (Ivan 14,6) i samo On može od nas načiniti "žrtvu živu, svetu i ugodnu Bogu. ... Nemojte se prilagođivati ovomu svijetu! Naprotiv, preobličavajte se obnovom svoga uma da možete uočavati što je volja Božja: što je dobro, ugodno i savršeno!" (Rimljanima 12,1.2)

Isus je iz tih izvještaja izvlačio pouke, posebno u vezi s manom i vodom, koristeći se tim slikama dok je poučavao ljude istinama o sebi — o Onome koji ih je vodio kroz pustinju.

Pročitajte Ivan 4,7-15; 6,31-51. Koje su istine ovdje otkrivene za nas kao kršćane?

Žena Samarijanka otkrila je da Krist nudi nešto što nije mogla dobiti nigdje drugdje. Unutarnja žeđ za mirom, radošću i srećom dolazi od Boga, i zato je samo Bog može zadovoljiti (Psalam 42,2.3).

Poslije, u kontekstu mane, Isus objašnjava da je Bog, a ne Mojsije, njome hranio narod. A onda je izjavio: "Ja sam kruh života. Tko dolazi k meni, sigurno neće ogladnjati. Tko vjeruje u me, sigurno neće nikada ožednjati." (Ivan 6,35) Isus je triput ponovio da je On kruh života (Ivan 6,35.41.48).

Kao što je mana u pustinji bila "kruh s neba" (Ivan 6,31.32), tako je i voda iz stijene bila Kristov dar za zadovoljenje njihove žeđi. Osim tih fizičkih očitovanja, kruh i voda imaju i duhovno značenje jer je Isus Krist "kruh života" (Ivan 6,35.48) i "živa voda" (Ivan 4,10.11.14; 7,37.38). Samo u Njemu, dakle, naša duhovna žeđ i glad može biti istinski zadovoljena.

ZA DALJNJE PROUČAVANJE

U knjizi Ellen G. White *Patrijarsi i proroci* pročitajte poglavlje pod naslovom “Od Crvenog mora do Sinaja”, str. 234—244 (u izvorniku 291—302).

Nedugo nakon događaja s vodom narod se suočio s novom opasnošću (vidi Izlazak 17,8-16) — napalo ih je žestoko i ratoborno pleme, Amalečani.

“Amalečani nisu bili neupućeni u pogledu na Božji karakter ili Njegovu suverenost, ali umjesto da Ga se boje, oni su se odlučili usprotiviti Njegovoj sili. Čuda što ih je Mojsije učinio pred Egipćanima, Amalećanima su bila predmet izrugivanja, a ismijavali su se i strahu okolnih naroda. Oni su se zakleli svojim bogovima da će uništiti Izraelce tako da nijedan ne pobjegne, a hvalisali su se da je Izraelski Bog nemoćan da im se suprotstavi. Izraelci im nisu nanijeli uvredu niti im prijetili. Njihov napad nije ničim bio izazvan. Oni su htjeli pokazati svoju mržnju i prkos prema Bogu tako što su nastojali uništiti njegov narod. Amalečani su dugo bili bahati grešnici, njihovi su zločini vikali Bogu za osvetu, a ipak ih je Njegova milost pozivala na pokajanje. Ali kad su amalečki vojnici napali iscrpljene i nezaštićene izraelske redove, oni su zapečatili sudbinu svojeg naroda.” (Ellen G. White, *Patrijarsi i proroci*, str. 242; u izvorniku 300)

PITANJA ZA RAZGOVOR

1. Zadržite se više na misli da je Jitro saznao za pravog Boga upravo na osnovi onoga što je Bog učinio za svoj narod (vidi Ponovljeni zakon 4,4-8). Zašto to načelo vrijedi i danas? Postavite pitanje sebi i svojem razredu: Kakvo svjedočanstvo vaša crkva pokazuje svijetu? Što mi govorimo svijetu o naravi i karakteru našeg Boga?

2. Pročitajte ponovno 1. Korinćanima 10,4. Čemu bi nas to trebalo naučiti o staroj zabludi u koju neki i danas vjeruju, da je starozavjetni Bog osvetoljubiv, pun mržnje i nespreman da oprosti, za razliku od onoga što vidimo u Isusu? Kako nam taj redak otkriva zašto je to vjerovanje pogrešno?

3. Pročitajte ponovno što je Ellen G. White napisala o tome kako su Amalečani dobili priliku da saznaju za pravoga Boga. Uporedite njihov stav s Jitrovim. Koje pouke možemo naučiti o tome zašto je Bog izvršio sud ne samo nad njima, već i nad mnogim drugim narodima u Starom svijetu s kojima je Izrael došao u dodir?

Savez na Sinaju

“Vi ste vidjeli što sam učinio Egipćanima; kako sam vas nosio na orlovskim krilima i k sebi vas doveo. Stoga, budete li mi se vjerno pokoravali i držali moj Savez, vi ćete mi biti predraga svojina mimo sve narode — ta moj je sav svijet! — vi ćete mi biti kraljevstvo svećenikâ, narod svet.’ Tim riječima oslovi Izraelce” (Izlazak 19,4-6)

Biblijski tekstovi: Izlazak 19,1—20,17; Otkrivenje 21,3; Ponovljeni zakon 5,6-21; Jakov 1,23-25; Rimljanima 3,20-24; Rimljanima 10,4.

Kamo je Bog odveo Izraelce nakon što ih je oslobodio iz Egipta? U Obećanu Zemlju, naravno. Međutim, koliko god da je geografski ispravan, taj odgovor je u teološkom smislu pogrešan. Sam Bog odgovara na to pitanje: “Vi ste vidjeli što sam učinio Egipćanima; kako sam vas nosio na orlovskim krilima i k sebi vas doveo.” (Izlazak 19,4 — kurziv dodan) Dakle, biblijsko-teološki odgovor na to pitanje otkriva Božji prioritet i cilj: Bog ih je doveo k sebi.

Kada se ljudi udalje od Boga, On ih traži i poziva da Mu se vrate. Najbolji primjer te duboke istine vidimo u Edenskom vrtu, kada su Adam i Eva sagriješili Bogu, prekršili Njegovu zapovijed i sakrili se od Njega. On je tada preuzeo inicijativu i pozvao Adama pitajući ga: “Gdje si?” (Postanak 3,9) On uvijek čini prvi korak. Isus to kaže sljedećim riječima: “Dodite k meni svi koji ste umorni i opterećeni, i ja ću vas okrijepiti. Uzmite jaram moj na se i učite od mene, jer sam krotka i ponizna srca. Tako ćete naći pokoj svojim dušama.” (Matej 11,28.29)

Bog poziva sve nas, a naša vječna sudbina ovisi o našem odgovoru.

OIKOS: Ovog tjedna čitamo iz knjige Ellen G. White, *Isusov život, Znaci vremena*, 2023., stranice 429—439.

U PODNOŽJU SINAJA

Pročitajte Izlazak 19,1-8. Što je Bog obećao Izraelcima u podnožju gore Sinaj?

.....

.....

.....

Bog je doveo Izraelce do gore Sinaj, gdje im je ubrzo potom dao Deset zapovijedi. Jebel Musa (na nadmorskoj visini od 2285 m) vjerojatno je mjesto Mojsijevih ponovljenih susreta s Bogom (na primjer Izlazak 3,1; 19,2; 24,18), a mnogo kasnije i prorok Ilija se tu sreo s Gospodinom (1. o kraljevima 19,8). To je ista gora na kojoj je Bog pozvao Mojsija da izvede Izrael iz Egipta (Izlazak 3,1.10). Tada je Bog otkrio Mojsiju da će Mu se on, zajedno s oslobođenim Izraelom, pokloniti upravo na tom mjestu, što će mu biti znak da ih vodi Bog Abrahamov, Izakov i Jakovljevi (Izlazak 3,12).

Nakon dva mjeseca putovanja, Izraelci su stigli do Sinaja (Izlazak 19,1), gdje će ostati otprilike godinu dana (usporedi Izlazak 19,1 i Brojevi 10,11.12). Tijekom te godine doneseni su mnogi zakoni, kao što je opisano u Izlasku 19-40, Levitskom zakoniku 1-27 i Brojevima 1,1-10,10. Boravak Izraelaca u podnožju Sinaja središnji je dio opisa koji nalazimo u Petoknjižju. Na temelju toga postali su Božji izabrani narod, jedini narod koji nije ogrezao u poganstvu i idolatriji.

Dakle, Bog preuzima inicijativu i uspostavlja Savez s Izraelom. Pod uvjetom da narod bude poslušan i da održava odnos s Njim, Bog obećava da će od njih načiniti posebno blago, kraljevsko svećenstvo, sveti narod.

Sveti narod znači biti posvećen Bogu i otkrivati Njegov karakter drugima, posebno okolnim narodima. Oni su bili pozvani da djeluju i kao kraljevsko svećenstvo koje će povezivati druge ljude s Bogom dovodeći ih k Njemu i učeći ih Njegovim putovima i zakonima. Trebali su biti Božji izabrani rod jer je On želio da Izrael bude veza preko koje će svijet biti obasjan znanjem o Njemu i Njegovom karakteru.

Taj Savez predstavljao je javno uspostavljanje odnosa između Boga i Njegovog naroda. Riječi Saveza s neznatnim varijacijama u različitim tekstovima glase: "Za svoj ću vas narod uzeti, i bit ću vašim Bogom." (vidi Izlazak 6,7; Levitski zakonik 26,12; Jeremija 24,7; 31,33; Hebrejima 8,10; Otkrivenje 21,3)

Zamislite da ste Božji "izabrani rod"! Koje bi to posebne prednosti obuhvaćalo? Koje biste posebne odgovornosti imali?

PRIPREMANJE ZA DAR

Pročitajte Izlazak 19,9-25. Kako je Bog pripremao Izrael za primanje Deset zapovijedi?

.....

Bog je Izraelcima dao posebne upute što trebaju činiti u okviru pripreme za davanje Zakona sa Sinaja. Vanjska čistoća koja se od njih tražila trebala je odražavati njihovo potpuno posvećenje Bogu. Trebali su biti spremni za predstojeće veličanstveno očitovanje Gospodnje slave. A onda se “prolomi grmljavina, munje zasijevaše, a gust se oblak nadvi nad brdo. Gromko zaječa truba, zadrhta sav puk koji bijaše u taboru” (Izlazak 19,16).

Deset zapovijedi sadrže srž Božje objave i biblijskog morala. One su bit i temelj božanskih mjerila za cijelo čovječanstvo. Njihova su načela vječna i sveobuhvatna.

Prema biblijskom izvještaju, Dekalog je objavio Bog (Izlazak 19,19; 20,1; Ponovljeni zakon 5,4.5.24), a On ga je i napisao (Izlazak 24,12; 31,18; Ponovljeni zakon 5,22). Dvaput je dan Mojsiju kao poseban *dar* (Izlazak 32,19; 34,1; Ponovljeni zakon 10,1.2).

Dekalog se u Izlasku naziva “svjedočanstvo” (hebr. *edut*; Izlazak 31,18) ili “riječi Saveza” (hebr. *dibre habberit*; Izlazak 34,28). Prema Ponovljenom zakonu, te riječi zapisane su na “dvije kamene ploče — ploče Saveza” (Ponovljeni zakon 9,9.11.15). Međutim, nijedna knjiga na hebrejskom jeziku ne koristi se izrazom “deset zapovijedi” (hebr. *micvot*, “zapovijedi”). Umjesto toga, triput se nazivaju “deset riječi”. Hebrejski izraz *aseret haddebarim* znači “riječ, rečenica, materija, stvar, govor, priča, obećanje, iskaz” (vidi Izlazak 34,28; Ponovljeni zakon 4,13; 10,4).

Postoje dvije inačice Deset zapovijedi sa sasvim neznatnim razlikama. Prva je zabilježena u Izlasku 20,1-17, a druga u Ponovljenom zakonu 21,3-21. Druga inačica, koju je Mojsije usmeno prenio Izraelu, nastala je skoro četrdeset godina nakon Sinaja, neposredno prije nego što je narod ušao u Obećanu Zemlju (Ponovljeni zakon 1,3.4; 4,44-47). Te okolnosti objašnjavaju neznatne razlike između njih.

Kada je Pavao predstavio Zakon kao ljubav, on je citirao iz Deset zapovijedi (Rimljanima 13,8-10). Ljubav je sažetak Božjeg zakona jer je Bog ljubav (1. Ivanova 4,16).

Kako razumijete misao da je Deset zapovijedi izraz Božje ljubavi? Što to znači? Kako se Božja ljubav otkriva u njima?

DAR DESET ZAPOVIJEDI

Pročitajte Izlazak 20,1-17. Koja su načela Deset zapovijedi i kako su one ustrojene?

Zapazite da Deset zapovijedi ne počinju zapovijedima, već Božjim milosrdnim djelovanjem u korist svojeg naroda: “Ja sam Jahve, Bog tvoj, koji sam te izveo iz zemlje egipatske, iz kuće ropstva.” (Izlazak 20,2). Gospodin prvo pokazuje svoju milost tako što daje slobodu i spasenje Izraelu, pa tek onda otkriva svoju volju. Te zapovijedi trebalo je držati iz ljubavi i zahvalnosti za ono što je Bog učinio za njih.

Ključni pojam u Deset zapovijedi jest “ljubav” (Rimljanima 13,10). Najveća zapovijed je zapovijed o ljubavi koja se izražava na dva načina — kao ljubav prema Bogu (Ponovljeni zakon 6,5) i ljubav prema bližnjem (Levitski zakonik 19,18). U prve četiri zapovijedi tumači se što znači ljubiti Boga. U sljedećih šest zapovijedi tumači se što znači ljubiti bližnjeg. Deset zapovijedi počinju štovanjem Boga iznad svega (vertikalna ljubav) i nastavljaju se poštovanjem drugih (horizontalna ljubav):

1. Duboko štovanje i odavanje počasti Bogu tako što Mu dajemo prvo i najviše mjesto u svakoj prigodi u životu (prva zapovijed);

2. Štovanje i očuvanje Božjeg jedinstvenog položaja tako što neće biti zamijenjen nekim idolom u bilo kojem obliku, bilo fizičkom, simboličnom ili duhovnom. Naše najčistije naklonosti pripadaju Jahvi (druga zapovijed);

3. Duboko štovanje Božjeg imena — Njegovog ugleda i karaktera (treća zapovijed);

4. Poštovanje Njegovog dana za odmor i bogoslužje — subote (četvrta zapovijed);

5. Poštovanje roditelja (peta zapovijed);

6. Poštovanje života (šesta zapovijed);

7. Poštovanje braka (sedma zapovijed);

8. Poštovanje nečijeg imanja (osma zapovijed);

9. Poštovanje ugleda drugih (deveta zapovijed);

10. Poštovanje sebe tako da nikakve sebične želje ne naruše naš karakter (deseta zapovijed).

Isus je rekao: “Ako me ljubite, vršit ćete moje zapovijedi.” (Ivan 14,15; vidi također 1. Ivanova 4,20.21) Dakle, prava poslušnost je jednostavno izraz ljubavi i zahvalnosti prema Isusu, ljubavi koja se najsnažnije očituje u načinu na koji se odnosimo prema svojim bližnjima.

RAZLIČITE ULOGE BOŽJEG ZAKONA

Božji zakon otkriva Božji karakter — pokazuje tko je On. Kao što je Bog svet, pravedan i dobar, takav je i Njegov Zakon. Pavao potvrđuje: “Zakon je bez sumnje svet, a zapovijed i sveta, i pravedna, i dobra.” (Rimljanima 7,12)

U Bibliji se na Božji zakon gleda u vrlo pozitivnom svjetlu (Matej 5,17.18; Ivan 14,15; 1. Korinćanima 7,19). O Zakonu se može pisati poezija (kao, primjerice, Psalam 119), može se pjevati o njemu (Psalam 19) i razmišljati o njemu dan i noć (Psalam 1,2; Jošua 1,8). Zakon nam pomaže da se sačuvamo od zla i daje nam mudrost, razumijevanje, zdravlje, blagostanje i mir (Ponovljeni zakon 4,1-6; Izreke 2-3).

1. Božji zakon je poput ograde koja stvara veliki slobodan prostor i upozorava da nas iza određene točke vrebaju opasnosti, problemi, komplikacije, pa čak i smrt (Postanak 2,16.17; Jakov 2,12).

2. Zakon je i putokaz koji upućuje na Isusa koji oprašta naše grijehe i mijenja naš život (2. Korinćanima 5,17; 1. Ivanova 1,7-9). Na taj način on nas kao *pedagog*, skrbnik/čuvar, vodi Kristu (Galaćanima 3,24).

Pročitajte Jakov 1,23-25. Kako nam te riječi pomažu da shvatimo ulogu Zakona i koliko je on važan, bez obzira na to što nas ne može spasiti?

.....

.....

.....

Ogledalo može otkriti vaše mane. Ali u ogledalu nema ničega što bi ih moglo popraviti. Ogledalo ukazuje na probleme, ali ne pruža rješenje. Isto je tako i s Božjim zakonom. Pokušaj da se opravdamo pred Bogom vršenjem Zakona bio bi kao da uporno zurimo u ogledalo u nadi da će ono prije ili poslije izbrisati naše mane.

Pošto se spašavamo vjerom a ne djelima — uključujući i djela Zakona — neki kršćani tvrde da je Zakon ukinut i da ga više ne moramo držati. Naravno, s obzirom na to da Zakon ukazuje na grijeh — “ta ni za požudu ne bih znao da Zakon ne govoraše: ‘Ne poželi!’” (Rimljanima 7,7 — Varaždinska Biblija) — ta tvrdnja je gruba pogreška kada je riječ o tumačenju odnosa između Zakona i Evanđelja. Postojanje Zakona razlog je zašto nam je potrebno Evanđelje.

Koliko ste uspješni u pokušajima da držite Božji zakon? Jeste li dovoljno uspješni da na tome zasnivate svoje spasenje? Ako niste, zašto vam je potrebno Evanđelje?

ZAKON KAO BOŽJE OBEĆANJE

Pročitajte Rimljanima 3,20-24. S obzirom na to da Pavao vrlo jasno kaže da ne možemo biti spašeni držanjem Deset zapovijedi, kakvu onda ulogu zapovijedi trebaju imati u našem životu?

.....

.....

.....

Hebrejski izraz *dabarim*, koji se u Mojsijevim spisima odnosi na Deset zapovijedi (Izlazak 34,28; Ponovljeni zakon 4,13; 10,4), ne znači doslovno “zapovijedi”, već “riječi”. Ta “riječ”, *dabar*, može značiti i “obećanje”. Zbog toga se na mnogim mjestima (1. o kraljevima 8,56; 2. Ljetopisa 1,9; Nehemija 5,12.13; Ponovljeni zakon 1,11; 6,3; 9,28; Jošua 9,21; 22,4; 23,5), riječ *dabar*, bilo u vidu imenice ili glagola, prevodi tako da znači obećanje.

Ellen G. White nudi zanimljiv uvid kada govori o ulozi Deset zapovijedi: “Deset zapovijedi ... je deset obećanja.” (Ellen G. White Comments, *The SDA Bible Commentary*, sv. 1, str. 1105) Deset zapovijedi treba razumjeti kao skup Božjih obećanja koja će nas izvesti na pravi put, kako bi Bog mogao učiniti divne stvari za nas. Ali moramo ih poslušati.

Pročitajte Rimljanima 10,4. Kako trebamo razumjeti Pavlovu misao da je Krist “svršetak” Zakona?

.....

.....

Pavao tvrdi da je Isus Krist *telos*, “svršetak” Zakona, ali ne u smislu da ukida Zakon ili da ga odbacuje. To zapravo znači da je Krist cilj i svrha Zakona, a ne da Njegova žrtva pomirnica poništava vrijednost i vječnu narav Zakona.

Naprotiv, Pavao govori o važnosti Zakona, o njegovoj legitimnosti i trajnoj valjanosti (Rimljanima 3,31; 1. Korinćanima 7,19; Galaćanima 5,6). Značenje riječi *telos*, “svršetak”, prvenstveno je usmjereno na cilj, a ne na vrijeme. Krist je ključ za odgonetanje pravog smisla i svrhe Božjeg zakona. Stoga bi bilo neispravno reći da je Krist poništio, zamijenio ili ukinuo Zakon. Krist je svrha Zakona, Onaj na koga Zakon upućuje.

Kako Zakon upućuje na Isusa? Što nam Zakon otkriva o nama, što bi nas trebalo uputiti na Isusa?

ZA DALJNJE PROUČAVANJE

U knjizi Ellen G. White *Patrijarsi i proroci* pročitajte poglavlja pod naslovom "Izrael prima Zakon", str. 245—252 (u izvorniku 303—310), i "Sotonino neprijateljstvo prema Zakonu", str. 269—279 (u izvorniku 331—342). "Bog je namjeravao da objavljivanje svojeg Zakona učini veličanstvenim prizorom, u skladu sa svojim uzvišenim karakterom. Narod je trebao shvatiti da svemu što je povezano sa službom Bogu treba pristupati s velikim poštovanjem." (Ellen G. White, *Patrijarsi i proroci*, str. 246; u izvorniku 303).

To načelo dubokog poštovanja vrijedi i danas. Ono proizlazi iz razumijevanja Božje veličine, transcendentnosti i veličanstva. Videnje Božje slave budi zahvalnost u našim srcima i čini nas poniznima. Što pomnije sagledavamo Božju svetost, to više nesavršenosti uočavamo u vlastitom životu, što u nama izaziva još veću žeđ za Njegovom preobražavajućom prisutnošću i želju da budemo sličniji Njemu.

Svijest o tome što smo mi kad se uspoređujemo s Njim i Njegovim svetim Zakonom, čini nas potpuno ovisnim o Kristovoj smrti.

U isto vrijeme Isus jasno kaže da nam, kada ponizno prihvatimo Boga kao svojega Gospodina i Kralja, neće biti teško poslušati Njegove zapovijedi (Matej 11,28-30). Krist nam jasno stavlja do znanja da je božanski Zakon trajan (Matej 5,17-20). Kada se držimo Božjih zapovijedi iz ljubavi i zahvalnosti prema Njemu zbog spasenja koje nam je besplatno darovao, doživjet ćemo puninu spasonosnog odnosa s Njim. Dok uživamo u velikim prednostima držanja Zakona (uostalom, pogledajte bol i teškoće koje njegovo kršenje donosi), možemo uživati i u sigurnosti koju nam pruža spoznaja da je naše spasenje u Isusu, a ne u držanju Zakona.

PITANJA ZA RAZGOVOR

1. Priprema za primanje Zakona pomogla je Izraelcima da steknu osjećaj dubokog poštovanja. Postoji li danas u crkvi sličan osjećaj strahopoštovanja pred Bogom? Ili se to nekako postupno izgubilo?

2. Zadržite se malo više na obećanju Saveza: "I bit će oni moj narod, ja Bog njihovi!" Što to znači za nas danas i kako bi se ono trebalo pokazati kod nas kao pojedinaca i kao zajednice vjernih?

3. Bog nas osposobljava za ono što nam zapovijeda da činimo. Ellen G. White tvrdi da "sve Njegove zapovijedi istodobno osposobljavaju" (*Isusove usporedbe*, str. 223; u izvorniku 333). Kako to obećanje možemo primijeniti u praksi?

4. Kako možemo odgovoriti na uobičajenu tvrdnju da je Zakon nakon križa ukinut? U većini slučajeva, za koju se zapovijed zapravo misli da je ukinuta?

Življenje po Zakonu

“Ovako reci Izraelcima — progovori Jahve Mojsiju. — Sami ste vidjeli da sam vam govorio s neba. Ne pravite uza me bogove od srebra, ni bogove od zlata ne pravite sebi.” (Izlazak 20,22.23)

Biblijski tekstovi: Izlazak 21,1-32; Izlazak 22,16—23,33; 2. o kraljevima 19,35; Matej 5,38-48; Rimljanima 12,19; Matej 16,27.

Bog je želio da Njegov narod bude drugačiji od okolnih naroda. Želio ih je utvrditi kao posvećenu zajednicu vjere koja će živjeti pod Njegovim vodstvom i vlašću. Svatko se trebao pokoravati Njegovom Zakonu. Suce je trebalo postaviti za provoditelje Zakona, a svećenike da poučavaju o Njemu. Roditelji su također igrali ključnu ulogu.

U svakoj kulturi zakoni otkrivaju ideale, ciljeve, namjere i karakter zakonodavca. Na primjer, kada je faraon naredio da se svako muško novorođenče ubije, taj zakon je pokazao da je on okrutan i zao. Nasuprot tomu, ako bi neki kralj donio zakon da svaki osamnaestogodišnjak u kraljevstvu bude nagrađen besplatnim visokim obrazovanjem, mnogi bi to smatrali dokazom kraljeve velikodušnosti i želje da njegova zemlja napreduje.

Božji zakon otkriva Njega, to jest Njegovu dobrotu, ljubav, pravednost, Njegove vrijednosti i Njegovo negodovanje prema zlu. Kao što je Zakon svet i pravedan, tako je i Bog. Dok stvara uvjete za izobilan život, Zakon nas također štiti od opasnosti i nesreća. Poštovanje Boga, ljudi i životnih vrijednosti bili su temelj Njegovog zakonodavnog sustava.

OIKOS: Ovog tjedna čitamo iz knjige Ellen G. White, *Isusov život, Znaci vremena*, 2023., stranice 440—444.

ZAKON SAVEZA

Davanjem svojeg Zakona, Bog je na Sinaju postavio temelj za poučavanje svojeg naroda o tome kako može živjeti svetim životom dok je povezan s Njim. Ali ta načela Zakona trebalo je primijeniti u svakodnevnom životu i zato im je dao dodatne zakone, takozvani Zakon Saveza. Odgovornost sudaca bila je da nadgledaju te zakone i da ih ispravno primjenjuju.

“Umovi naroda, zaslijepljeni i poniženi poganstvom i ropstvom, nisu bili spremni da u cijelosti cijene dalekosežna načela Božjih Deset zapovijedi. Da bi potpunije razumjeli i vršili Deset zapovijedi, dane su dodatne uredbe koje su ilustrirale i primjenjivale načela Deset zapovijedi. Ove su se uredbe zvale zakoni jer su zasnovani na beskonačnoj mudrosti i jednakosti, a suci su ih koristili da bi na temelju njih izricali presude. Za razliku od Deset zapovijedi, Mojsije ih je osobno primio, a zatim ih je on trebao obznaniti narodu.” (Ellen G. White, *Patrijarsi i proroci*, str. 251,252; u izvorniku 310)

Pročitajte Izlazak 21,1-32. Koji su konkretni propisi dani u vezi s hebrejskim robovima, ubojstvom i tjelesnim ozljedama?

.....

.....

.....

Zakon Saveza opisan je u nekoliko poglavlja (Izlazak 21,1—23,19). Svi ti propisi i zakoni doneseni su da bi se zaustavila lavina zla i da bi se izgradilo uređeno društvo.

Zakoni o ropstvu bili su posebni i ne bi ih trebalo miješati sa zlom i opakom praksom suvremenog ili srednjovjekovnog ropstva. Hebrejski robovi bili su zaštićeni i cijenjeni. U suvremenim i srednjovjekovnim društvima sluge i robovi bili su vlasništvo gospodara, koji je s njima mogao raditi što god je htio. Nasuprot tomu, biblijski zakoni uređivali su ta pitanja na drugačiji način. Služenje je bilo ograničeno na šest godina (Izlazak 21,1.2; Jeremija 34,8-22), a sedme godine svi robovi trebali su biti oslobođeni, osim u slučaju da su željeli ostati sa svojim gospodarom. Gospodari su im morali dati slobodnu subotu (Izlazak 20,9.10) i brinuti se za njihove osnovne potrebe.

Premda je u najvećem dijelu svijeta zla praksa ozakonjenog ropstva uglavnom ukinuta, na koje načine neki od njegovih javnih oblika još uvijek postoje? Što mi možemo poduzeti, u granicama svojih mogućnosti, u borbi protiv takvih pojava?

JOŠ NEKI ZAKONI

Bog je u svojoj milosti učio suce kako da postupaju s ljudima u različitim situacijama u vezi s imovinskim pravom. Navedeno je što treba raditi ako nečiji bik napadne tuđeg bika, ako netko ukrade domaću životinju i proda je, ako su životinje pasle u polju ili vinogradu drugog vlasnika, ako bi predmet koji je netko pozajmio bio ukraden od njega, ili ako bi iznajmljena životinja bila ozlijeđena ili bi uginula (Izlazak 21,33-22,15).

Pročitajte Izlazak 22,16—23,9. Kojim su se spornim pitanjima ti zakoni bavili i na koji način?

Božji zakoni obuhvaćali su različita pitanja. Postojali su posebni propisi protiv tlačenja i ponižavanja ljudi. Bog nije želio nikakvu vrstu izrabljivanja. On u svojoj milosti popravljajući grešne poticaje ljudskog srca i obuzdava prirodne sklonosti ljudi. Trebalo je sačuvati sigurnost društva, iskorijeniti zlo i njegovati dobre međuljudske odnose. Pravda i ljubav morali su upravljati svim postupcima.

Pročitajte Izlazak 23,10-19. Koja su ovdje važna pitanja obrađena?

Subota i blagdani bili su usredotočeni na bogoslužje i bili su podsjetnici na ključne događaje u povijesti spasenja. Bogoslužje je bilo pomno uređeno jer je to bila teološka osnova za sve druge aktivnosti. Subota je uspostavljena prigodom stvaranja (Postanak 2,2-3; Izlazak 20,8-11), bila je povezana s oslobođenjem i otkupljenjem Izraela (Ponovljeni zakon 5,12-15) i na snažan način upućuje na obožavanje Boga kao našeg Stvoritelja, Otkupitelja i Gospodina (Marko 2,27.28).

Osim toga, postojala su tri ključna blagdana koje su Izraelci trebali svetkovati svake godine: (1) Pasha ili Blagdan beskvasnih kruhova u proljeće (obično između polovine ožujka i polovine travnja); (2) Pedesetnica ili Blagdan žetve (ili Blagdan sedmica) sedam tjedana nakon pret hodnog blagdana, tako da je počinjao pedeset dana kasnije; i (3) Blagdan sjenica ili Blagdan berbe u jesen (obično između polovine rujna i polovine listopada; vidi također Izlazak 34,18-26; Levitski zakonik 23,4-44; Brojevi 28,16-29,40; Ponovljeni zakon 16,1-16).

BOŽJI PRVOBITNI PLAN

Pročitajte Izlazak 23,20-33. Koje je metode Bog želio upotrijebiti za osvajanje Obećane Zemlje?

.....

.....

Božja namjera nije bila da se Izraelci bore za svoju novu zemlju. Ona im je trebala biti predana. Bila je obećana Abrahamu, Izaku i Jakovu, i trebala je biti primljena kao Božji dar Izraelu.

Način osvajanja Obećane Zemlje bio je prikazan prigodom prelaska preko Crvenog mora. Bog se borio za svoj narod i dao mu je potpunu pobjedu nad onima koji su ga namjeravali uništiti (Izlazak 14,13.14). Egipćani su bili poraženi zato što je Jahve djelovao na čudesan način. Na sličan način, u vrijeme asirskog kralja Sanheriba Bog je također porazio golemu, dobro opremljenu i uvježbanu asirsku vojsku, a da se Izraelci uopće nisu morali boriti. Bog im je dao pobjedu zato što je kralj Ezekija povjerovao u riječ koju mu je On dao preko proroka Izaije (2. o kraljevima 19,35; Izaija 37,36).

Bog je rekao Abrahamu da Obećana Zemlja neće biti odmah predana njegovim potomcima, već tek nakon četiri stotine godina (Postanak 15,13-16). Zašto? Razlog je bio povezan sa zloćom stanovnika Kanaana. Bog je milostivo radio s tim ljudima i dao im još jedno razdoblje milosti da bi se pokajali. Međutim, oni su ustrajali u svojoj pobuni protiv Boga i Njegovih vrijednosti tako da je, kad se navršila mjera njihovog bezakonja, Bog bio spreman njihovu zemlju predati Hebrejima kao novu domovinu.

Osim toga, Bog je obećao da će istjerati te narode ispred Izraela uz pomoć dvije neobične, ali vrlo djelotvorne metode: (1) šireći strah i užas među zlim narodima i (2) šaljući stršljene koji će ih rastjerati. Tako su njihovi neprijatelji trebali već napustiti to mjesto i pobjeći prije nego što Izraelci stignu u novu zemlju, kao što je Bog obećao: "I učinit ću da svi tvoji neprijatelji bježe pred tobom." (Izlazak 23,27.28)

Ključnu ulogu u osvajanju Obećane Zemlje odigrao je Andeo Gospodnji. Taj Glasnik bio je Krist koji je predvodio Izrael, osvajao teritorije i štitio narod. On je bio stup od oblaka koji ih je vodio danju i stup od ognja noću. Izrael ga je morao slušati jer je imao božanski autoritet (Izlazak 23,21). Međutim, prkošenje Božjoj volji i nepovjerenje u Njegovo vodstvo otežavali su njihovo napredovanje.

Čemu nas misao da je Bog dao tim poganima mnoge godine da bi promijenili svoje putove, uči o Božjoj milosti, ali i o granicama te milosti za one koji je odbace?

OKO ZA OKO

Pročitajte Matej 5,38-48. Kako Isus tumači smisao zakona odmazde? Kako bismo ga mi trebali primjenjivati danas?

.....

.....

U Govoru na Gori blaženstava, Isus je citirao tekstove iz Starog zavjeta, s kojima je narod sigurno bio upoznat. Međutim, On je govorio protivno tadašnjim rabinskim tumačenjima koja su se tijekom stoljeća udaljila od prvobitne svrhe tih zakona. Ljudska predaja ne samo da je sakrila svrhu Božje riječi, već je, u nekim slučajevima (sjetite se pravila u vezi sa subotom i u što su ona pretvorila zapovijed o suboti), izopačili njezinu namjeru i smisao. Prema vlastitim riječima, Isus je obnavljao prvobitni smisao tih zakona.

Vraćajući svoje slušatelje na prvobitnu namjeru i smisao teksta, Isus je na Gori blaženstava nastojao ispraviti neka od tih lažnih tumačenja.

Izlazak 21,24, gdje se govori o pravilu "oko za oko, zub za zub", citiran je u Mateju 5,38 ("Čuli ste da je rečeno. ... A ja vam kažem ..."), i odnosio se na *lex talionis*, takozvani "zakon odmazde". Taj redak upotrijebljen je i na drugim mjestima u Bibliji (Levitski zakonik 24,20; Ponovljeni zakon 19,21).

Prema svojoj prvobitnoj namjeni, taj zakon trebao je spriječiti bilo kakvu osobnu osvetu. On je trebao zaustaviti svaku krvnu osvetu ili odmazdu koja bi se vršila bez prethodne istrage. Povredu je trebao procijeniti sudac, a onda se utvrđivala odgovarajuća novčana naknada koju je trebalo platiti. Ta se praksa primjenjivala kako bi spriječila ljude da uzimaju zakon u vlastite ruke. Pravdu je trebalo provesti, ali se to moralo učiniti u skladu s Božjim zakonom.

Isus Krist, koji je Mojsiju dao te društvene zakone, znao je njihovu pravu svrhu. Prema tomu, On ih je mogao primijeniti na objektivan način, u skladu s njihovom prvobitnom namjenom. Namjera je tog zakona bila da se donese pravda i pomirenje i da se obnovi mir.

Moglo bi se reći da pravda u određenom smislu podrazumijeva neku vrstu osвете. Ovo je po svoj prilici bio pokušaj da se nađe ravnoteža između pravde i osвете.

Kako vam svijest da će pravda jednog dana doći pomaže da se pravilno postavite prema svim nepravdama koje sada vidimo u svijetu?

OSVETA

“Prijatelji, nemojte se osvećivati, već to prepustite Bogu. Kao što piše: ‘Osveta je moja, ja ću uzvratiti, kaže Gospodin.’” (Rimljanima 12,19 — Suvremeni hrvatski prijevod; vidi također Ponovljeni zakon 32,35)

Koje se obećanje i koja zapovijed nalaze u tim redcima i u kojem su smislu oni blisko povezani?

.....

.....

Dužnost sudaca u starom Izraelu bila je da, dokle god Jahve ne donese pravdu koja sada toliko nedostaje, primjenjuju zakon kako bi utvrdili pravednu kaznu ako je došlo do štete ili povrede. Ali najprije su im bile potrebne činjenice. Problem je bio što su učitelji Zakona u Kristovo vrijeme primjenjivali taj zakon na način koji je otvarao vrata za osvetu. Time je načelo bilo izvučeno iz konteksta, a prvobitna svrha promašena. Tako su oni branili nešto što je Zakon zapravo zabranjivao.

Pročitajte Matej 6,4,6; 16,27; Luka 6,23; 2. Timoteju 4,8. Što nam ovi redci govore o tome kako je Isus gledao na načela nagrađivanja i kažnjavanja?

.....

.....

.....

Isus nije bio protiv načela nagrađivanja i kažnjavanja. Pravda je stvar načela. To je ključni dio života. Međutim, nijedan pojedinac ne smije na sebe preuzeti ulogu suca, porote i “izvršitelja”. Kako mi lako možemo izvrnuti pravdu! Nije na nama da naplaćujemo štetu. Ako je potrebno pozabaviti se nekim zlom, to mora učiniti objektivni sud. To je posao sudaca.

U tom kontekstu Isus nam kaže da budemo savršeni “kao što je savršen Otac vaš nebeski”. Kako možemo biti savršeni kao sam Bog? Nesebična ljubav Božja je sveobuhvatna osobina. On uči svoje sljedbenike da ljube svoje neprijatelje i da se mole za one koji ih progone. Pravo savršenstvo je kada volimo, opraštamo i kada smo milostivi (Luka 6,36), čak i prema onima koji to ne zaslužuju. To načelo, zajedno s djelima kojima ono vodi, znači odražavati Božji karakter.

Kako možemo ljubiti kao što nam je zapovjedbano? Zašto to uvijek podrazumijeva umiranje sebi?

ZA DALJNJE PROUČAVANJE

U knjizi Ellen G. White *Patrijarsi i proroci* pročitajte poglavlje pod naslovom "Izrael prima Zakon", str. 251—255 (u izvorniku 310—314).

Budući da živimo na neprijateljskom tlu, nije nikakvo čudo što u životu možemo biti povrijeđeni njegovim vještim i obmanjujućim splet-kama. Tko među nama nije upoznao bol i patnju, a sve to samo zbog grijeha i grešnog svijeta u kojem živimo? To je jednostavno dio našeg sadašnjeg života, nažalost. Međutim, Bog nam daje snagu da pobijedi-mo.

"Dragi Spasitelj će poslati pomoć u trenutku kad nam bude potrebna. Put u Nebo posvećen je Njegovim stopama. Svaki trn koji ranjava našu nogu, ranio je Njegovu. Svaki križ koji smo pozvani ponijeti, On je nosio prije nas. Gospodin dopušta sukobe kako bi dušu pripremio za mir. Vrijeme nevolje je zastrašujuća kušnja za Božji narod, ali to je vrijeme za svakog pravog vjernika da podigne glavu pa vjerom može vidjeti kako ga okružuje duga obećanja." (Ellen G. White, *Veliki sukob*, str. 498; u izvorniku 633)

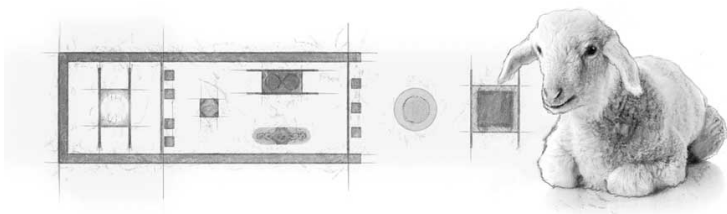
PITANJA ZA RAZGOVOR

1. Ljudi se stoljećima bore s činjenicom da je Bog istjerao te poganske narode s njihove zemlje, a u nekim slučajevima ih čak i istrijebio. To je doista uznemirujuće. Međutim, kako nam svijest da se Božja ljubav mora pokazati putem pravde, pomaže da vjerujemo kako je, čak i u tim slučajevima, dolazila do izražaja i Njegova ljubav, a ne samo pravda?

2. Zadržite se malo više na činjenici da nam Isus, neposredno nakon svojih riječi o tome kako trebamo ljubiti druge, uključujući i svoje neprijatelje, pa čak i one koji nas mrze, kaže: "Dakle: budite savršeni kao što je savršen Otac vaš nebeski!" (Matej 5,48) Zašto je Isus tu zapovijed izgovorio odmah nakon prethodnih zapovijedi? Što nam On tu zapravo kaže o tome kako biti ne samo "savršen", već savršen kao "Otac vaš nebeski"?

3. Apostol Pavao imao je pozitivan i afirmativan stav prema Božjem zakonu i njegovim ulogama, ali je bio protiv zloupotrebe Zakona. Što znači njegova izjava: "Niste pod Zakonom, već pod milošću." (Rimljanima 6,14)? Na koje načine možemo zloupotrijebiti Zakon?

4. Koja je razlika između pravde i osвете? Jesu li to potpuno različiti pojmovi ili samo različiti pojavni oblici istog pojma? Kako znamo da naša želja za pravdom nije zapravo želja za osvetom?

Savez i nacrt Svetišta

“Dode Mojsije i kaza narodu sve riječi Jahvine i sve odredbe. A sav puk odgovori u jedan glas: ‘Sve riječi što ih Jahve reče, vršit ćemo.’” (Izlazak 24,3)

Biblijski tekstovi: Izlazak 24,1-18; 1. Korinćanima 11,23-29; Levitski zakonik 10,1,2; Ezekiel 36,26-28; Izlazak 25,1-9; Izlazak 31,1-18.

Kao Stvoritelj i Otkupitelj, Bog je želio biti sa svojim narodom i prebivati u njegovoj sredini. On nas je stvorio da budemo u bliskom zajedništvu s Njim. I kao što se odnosi s drugim ljudima mogu izgraditi samo uz ulaganje vremena i truda, isto vrijedi i za naš odnos s Bogom. To može biti iskustvo koje uzdiže i podupire rast, ali samo ako provodimo vrijeme s Njim. U praktičnom smislu to podrazumijeva proučavanje Njegove Riječi (Bog nam govori), molitvu (otvaranje našeg srca Bogu) i svjedočenje drugima o Kristovoj smrti, uskrснуću i ponovnom dolasku (rad u Božjoj misiji). Kako nas Bog bude blagoslivljao, tako ćemo postajati sve veći blagoslov za druge.

Žarište treba biti na Bogu, a ne na nama (Hebrejima 12,1,2). Na osnovi povezanosti s Njim, Bog nas može osposobiti da slijedimo Njegov nauk, što podrazumijeva poslušnost Njegovoj Riječi. Nije nikakvo čudo što je naraštaj Kristovih sljedbenika posljednjeg vremena opisan kao ljudi “koji drže zapovijedi Božje i vjeru Isusovu” (Otkrivenje 14,12 — Varaždinska Biblija).

To je tako jednostavno: mi ljubimo Boga i zato smo Mu poslušni.

OIKOS: Ovog tjedna čitamo iz knjige Ellen G. White, *Isusov život, Znaci vremena*, 2023., stranice 445—449.

KNJIGA I KRV

Pročitajte Izlazak 24,1-8. Koju je ulogu čitanje Božje riječi i škropljenje krvlju imalo u potvrdi Saveza između Boga i Njegovog naroda?

Živi biblijski Bog uspostavlja odnose. Za našega Gospodina nije važna neka stvar ili program, već osoba. Stoga Bog posvećuje posebnu pozornost ljudima i prvenstvena je svrha Njegovog djelovanja izgradnja osobnog odnosa s njima. Uostalom, Bogu koji je ljubav mora biti stalo do odnosa, jer kako bi ljubav uopće mogla postojati bez uzajamnih odnosa?

Isus je rekao: "A ja kad budem podignut sa zemlje, sve ću ljude privući k sebi." (Ivan 12,32) Bogu je stalo ne samo do našeg moralnog ponašanja, ispravne doktrine ili niza ispravnih djela, već, iznad svega, do osobnog, bliskog odnosa s nama. Obje ustanove stvorene prigodom stvaranja (Postanak 1—2) odlikuju se *odnosima*: prva njeguje vertikalni odnos s Bogom (subota), a druga horizontalni odnosa između ljudi (brak).

Javna potvrda Saveza sa Sinaja trebala je osnažiti poseban odnos koji je Bog želio imati sa svojim narodom. Tijekom te svečanosti narod je dvaput glasno potvrdio da će poslušati Boga u svemu što traži od njih. "Sve riječi što ih Jahve reče, vršit ćemo", izjavili su. A tako su i mislili, ali nisu bili svjesni svojih nedostataka, ranjivosti i slabosti. Knjiga Saveza poškropljena je krvlju, što je ukazivalo na činjenicu da Izrael može slijediti Božje upute samo zahvaljujući Kristovim zaslugama.

Mi teško prihvaćamo činjenicu da je ljudska narav ranjiva, slaba i potpuno grešna. Imamo naslijeđenu sklonost k zlu i zato da bismo mogli činiti dobro, moramo imati pomoć koja dolazi izvan nas. Ta pomoć dolazi samo odozgo, od sile Božje milosti, od Njegove Riječi i Duha Svetoga. Ali bez obzira na sve to što nam stoji na raspolaganju, zlo tako lako nalazi put do nas, zar ne?

Zato je i tada podno Sinaja blizak odnos s Bogom bio isto toliko bitan za one ljude, kao što je bitan i za nas danas.

"Učinit ćemo sve što je rekao Bog." (Izlazak 24,3 — Suvremeni hrvatski prijevod) Koliko puta ste i vi to isto rekli, ali ste doživjeli neuspjeh? Koje je jedino rješenje?

VIĐENJE BOGA

Pročitajte Izlazak 24,9-18. Kakvo su čudesno iskustvo Izraelci ovdje doživjeli?

.....

.....

.....

Nakon uspostavljanja Saveza s Bogom, Mojsije se ponovno popeo na Sinaj. Na početku nije bio sam. Imao je ugledno društvo — sedamdeset trojicu izraelskih vođa. Bilo je to vrhunsko iskustvo za te vođe — vidjeli su Boga (teofanija) i ta se nevjerojatna činjenica dvaput naglašava u tekstu. To je također bilo vrijeme kada su vođe, jedući zajedno, zapečatili Savez s Bogom. Bila je to posebna gozba, a Bog Izraelov bio je njihov Domaćin, čime im je ukazao veliku čast.

Na Bliskom istoku u biblijska vremena (a donekle i danas), zajedničko objedovanje bilo je nezaboravni doživljaj, velika čast i prednost. Pružalo je priliku za oprost i uspostavljanje prijateljskih veza. Podrazumijevalo je da će sudionici ostati zajedno u teškim i izazovnim vremenima. Jedući zajedno, oni su jedan drugom bez riječi obećavali da će, ako se nešto dogodi jednoj strani, druga priteći u pomoć. Biti pozvan na objed bila je posebna čast koja se nije ukazivala svakome.

S druge strane, odbijanje poziva bilo je jedna od najgorih vrsta uvrede. Ovaj nam običaj pomaže da razumijemo novozavjetne izvještaje u kojima se Isusu zamjeralo što jede s grešnicima (Luka 5,30). Kada vjernici prisustvuju Gospodnjoj večeri, oni također uspostavljaju tu blisku vezu s drugim vjernicima, koji su grešnici poput njih samih. Tijekom tog obreda mi proslavljamo oprost i spasenje koje imamo u Isusu (vidi Matej 26,26-30; Marko 14,22-25; 1. Korinćanima 11,23-29).

Tragično je što su neki ljudi koji su se popeli s Mojsijem na goru poslije pali u grijeh i izgubili život (vidi Levitski zakonik 10,1.2.9). Premda su imali bogato iskustvo s Bogom, nisu bili njime promijenjeni ni obraćeni. To je snažna pouka da posjedovanje istine i svetih prednosti ne znači automatski da smo obraćeni. Pošto su doživjeli tako uzvišenu čast, ti ljudi trebali su biti posljednji koji će učiniti ono što su kasnije, nažalost, učinili.

Zadržite se malo više na izvještaju o ljudima koji su doživjeli takvu čast, čak i Aronovim sinovima. Kakvo bi to upozorenje trebalo biti nama kao adventistima koji smo, s obzirom na svjetlost koja nam je povjerena, istinski počašćeni?

SNAGA ZA POSLUŠNOST

Pročitajte Ezekiel 36,26-28. Kako dolazi do poslušnosti u našem životu?

.....

.....

Izraelci su triput vrlo vatreno izjavili da će biti poslušni Bogu (Iz-lazaka 19,8; 24,3.7). Poslušnost je važna, iako Biblija uči da smo mi ljudi slabi, pokvareni, ranjivi i grešni. Ta tužna istina izlazila je na svjetlo ne samo tijekom povijesti starog Izraela, već i cijelog Njegovog naroda. Kako onda možemo vjerno slijediti Boga?

Dobra je vijest da nas Bog osposobljava za ono što nam zapovijeda. Pomoć koja se ne nalazi u nama dolazi izvana i osposobljava nas da učinimo ono što Bog zahtijeva. To je Njegovo djelo. Prorok Ezekiel u srži svojeg teološkog zaključka to vrlo jasno naglašava (Ezekiel 36,26.27). Samo Bog može izvršiti presađivanje srca, a On to čini tako što uklanja naše kameno srce i zamjenjuje ga osjećajnim srcem od krvi i mesa. Kao što je Jošua podsjetio svoje slušatelje: "Vi ne možete služiti Jahvi." (Jošua 24,19)

Mi možemo odlučiti da ćemo slijediti Boga — to je naša uloga. Moramo sami donijeti odluku da ćemo se iz trenutka u trenutak predavati Njemu. A razlog je što nemamo snage provesti svoju odluku čak ni kad svjesno odlučimo služiti Bogu. Ali kada Njemu predamo svoju slabost, On će nas osnažiti. Apostol Pavao kaže: "Jer kada god sam slab, onda sam jak." (2. Korinćanima 12,10)

Zapazite božansko "Ja" u Ezekielu 36,24-30: Bog sakuplja, čisti, uklanja, daje, stavlja i potiče vas da držite Njegov Zakon. A to što On čini, i vi ćete činiti. On se poistovjećuje s vama i ako budete blisko surađivali s Njim, Njegova djela bit će vaša djela. Zajedništvo između Boga i vas bit će dinamično, snažno i vrlo živo.

Ponavljamo, naglasak u ovom odlomku je na Božjem djelovanju. Bog kaže preko proroka: "Stavit ću u vas svoj Duh pa ćete slijediti moje zakone i pažljivo izvršavati moje zapovijedi." (Ezekiel 36,27 — Suvremeni hrvatski prijevod) Bog zapovijeda ljudima da Ga slušaju, a onda im daje i silu za poslušnost. On uvijek pomaže svojem narodu da učini ono što zahtijeva od njega. Poslušnost je Božji dar (a ne naš učinak ili dostignuće), baš kao što su i opravdanje i spasenje također Njegovi darovi (Filipljanima 2,13).

Ako nam je obećana sila za poslušnost, zašto ipak tako lako padnemo u grijeh?

USRED SVOJEG NARODA

Bog je poučavao svoj narod na različite načine, a jedan od njih bio je Svetište. Sve njegove službe upućivale su na Isusa. Bile su to zorne pouke o planu spasenja koji će Isus provesti u djelo mnogo stoljeća kasnije.

Pročitajte Izlazak 25,1-9. Koje se ključne, praktične i teološke istine navode u ovim redcima?

Premda je Bog vodio Izraelce i već je bio u njihovoj blizini, On je naredio Mojsiju da sagradi Svetište: "Neka mi sagrađe Svetište da mogu boraviti među njima." (Izlazak 25,8) Bog im je želio na opipljiv način pokazati da je On među njima. Iako su mnogo puta grijeshili, On ih nije napustio i "nakon što su ponovno primili naklonost Neba" (Ellen G. White, *Patrijarsi i proroci*, str. 280; u izvorniku 343), dana im je božanska zapovijed i počela je gradnja Svetiša.

Biblija nas uvjerava da Bog ne živi u rukotvorenim hramovima i građevinama (Djela 7,47-50), jer je veći od nebesa nad nebesima, tako da Ga ni samo nebo ne može obuhvatiti. Apostol Pavao na Areopagu u Ateni izjavljuje: "Bog koji je Stvoritelj svijeta i svega što je u njemu, on, koji je Gospodar neba i zemlje, ne prebiva u hramovima sagrađenim rukom." (Djela 17,24) I kralj Salomon kaže: "Ali zar će Bog doista boraviti s ljudima na zemlji? Ta nebesa i nebesa nad nebesima ne mogu ga obuhvatiti, a kamoli ovaj Dom što sam ga sagrađio!" (1. o kraljevima 8,27) Svetište je trebalo biti mjesto na kojem će im Bog na vidljiv način pokazati svoju prisutnost.

Za gradnju Svetiša Izraelci su trebali prinijeti dragovoljne darove. Trebali su dati dragocjene i skupe darove uključujući zlato, srebro, mjed, bademovo drvo, različite vrste tkanina, maslinovo ulje i začine.

U Izlasku 25,10—27,21 dano nam je mnogo pojedinosti o Svetišu i njegovim službama. Bog je Mojsiju dao nacrt s konkretnim uputama o tome kako sagrađiti i opremiti Svetište, što je uključivalo Kovčeg saveza, stol s kruhovima, svijećnjak, žrtvenike, zavjese, boje i mjere.

Mojsije je morao sagrađiti Svetište prema nacrtu koji mu je Bog pokazao (Izlazak 25,9,40; 26,30), a on je bio odraz nebeskog Svetiša (Hebrejima 8,1,2; 9,11). Zemaljsko Svetište imalo je ključnu ulogu sve do Isusove smrti i Njegove službe u nebeskom Svetišu, koja je zemaljsko Svetište učinila ništavnim i nevažećim. Ta istina simbolički je prikazana kidanjem zavjese ispred Svetinje nad svetinjama u trenutku Kristove smrti (Matej 27,51; Marko 15,38).

ISPUNJENI BOŽJIM DUHOM

Bog je poučio Mojsija u vezi sa svakim detaljem u pripremi za službe u Svetišću. Svećenici su trebali nositi svećeničku odjeću, a veliki svećenik je osim toga nosio i poseban oplećak na kojem su se nalazila imena Izraelovih sinova. Dio njegove odjeće bio je i naprsnik koji je trebao nositi na srcu (Izlazak 28), a na njemu su bili i kamenovi Urim i Tumim. Svi svećenici morali su biti posvećeni (Izlazak 29). Drugi predmeti koje je trebalo pomno pripremiti bili su: kadioni žrtvenik, umivao-nik, ulje za pomazanje i kad (tamjan) (Izlazak 30).

Pročitajte Izlazak 31,1-18. Koju je posebnu pomoć Bog osigurao da bi svi detalji Svetišća i službe povezane s njim, bili savršeno načinjeni i uređeni?

Po prvi put u Svetom pismu čitamo da je Bog neku osobu ispunio Duhom Svetim. Što je to značilo? Besalel je bio osposobljen da izvodi umjetničke radove na Svetišću. Bio je ispunjen Duhom, to jest obdaren novim vještinama, pronicavošću i poznavanjem zanatskih radova koje je trebalo obaviti. Osim toga, Bog je i Oholiabu i mnogim drugim graditeljima dao istog Duha da pomažu u tom poslu.

Usred sve te kreativnosti, Božja subota je predstavljena kao znak između Boga i Njegovog naroda — znak da ih Gospodin posvećuje. To znači da je držanje četvrte zapovijedi povezano s posvećenjem. Ezekiel je poslije primijetio: “Dadoh im i svoje subote, kao znak između sebe i njih, neka znaju da sam ja Jahve koji ih posvećujem.” (Ezekiel 20,12)

Subota je podsjetnik na činjenicu da je Gospodin ne samo naš Stvoritelj (Postanak 2,2-3), Otkupitelj i Bog (Ponovljeni zakon 5,15; Marko 2,27-28), već i da je svet. On svojom prisutnošću preobražava ljude. Pomoću Njegovog Duha i Njegove Riječi oni razvijaju milosrdan, ljubazan, nesebičan karakter i sklonost opraštanju.

Vrhunski poklon koji je Bog dao Mojsiju bio je Deset zapovijedi (Izlazak 31,18). Sam Bog ih je napisao na dvije kamene ploče (Izlazak 31,18; Ponovljeni zakon 9,9-11). Te ploče trebalo je čuvati u Svetinji nad svetinjama u Kovčegu saveza, iznad kojeg se nalazilo Pomirilište (Izlazak 25,21).

Izraz “Prijestolje milosti” (“Pomirilište”) potječe od hebrejske riječi čiji korijen znači “pomiriti”. Zašto je, dakle, to “Pomirilište” postavljeno točno iznad Božjeg zakona? Kakva se nada nalazi u toj činjenici?

ZA DALJNJE PROUČAVANJE

U knjizi Ellen G. White *Patrijarsi i proroci* pročitajte poglavlje pod naslovom “Šator sastanka i njegove službe”, str. 280—288 (u izvorniku 343—353).

Svetište je bilo posebno mjesto na kojem se vršilo pomirenje za ispovijedane grijeha Božjeg naroda. Bilo je to mjesto na kojem je čitav plan spasenja detaljno otkriven Izraelcima dok su bili u pustinji. Opravdanje, posvećenje i sud — sve se to učilo na tom mjestu. Svaka životinjska žrtva upućivala je na Isusovu smrt, na oprost i, konačno, na brisanje grijeha. Osim žrtava tu je bio i Božji zakon, mjerilo pravednosti.

“Božji zakon u Kovčegu bio je veliko mjerilo pravednosti i suda. Zakon je izricao smrt nad prijestupnikom, ali se iznad Zakona nalazilo prijestolje milosti nad kojim se otkrivala Božja prisutnost s kojeg se službom pomirenja darovao oprost pokajanom grešniku. Tako će se i u Kristovoj službi za naše otkupljenje, koje simbolizira službu u Svetišu, ‘Ljubav i Vjernost sastati, Pravda i Mir zagrliti’ (Psalam 85,10).” (Ellen G. White, *Patrijarsi i proroci*, str. 284; u izvorniku 349)

PITANJA ZA RAZGOVOR

1. Koliko puta ste rekli: “Sve što mi je Gospodin rekao da činim, učinit ću.”? Koliko ste bili uspješni u tim svojim naporima?

2. Pred kraj Mojsijevog četrdesetodnevnog boravka na Sinaju, Bog je naglasio da Izraelci moraju svetkovati Njegovu subotu zato što je ona znak između Boga i njih da je Jahve taj koji ih posvećuje. Koju ulogu svetost i posvećenje imaju u svetkovanju subote?

3. Bog je želio boraviti među Izraelcima. Zadivljujuće je što je to mjesto bilo središte spasenja za Izrael. Upravo tu u Svetišu, gdje je Bog boravio među svojim narodom, plan spasenja provodio se u simbolima i slikama. Što nam to govori o našoj potpunoj ovisnosti o Bogu?

4. Što znači da su putem krvi svi grijesi Izraelaca bili unošeni u Svetište, Božju kuću? U kojem smislu zadivljujuća istina pokazuje, makar i maglovito, što je Isus učinio za nas na križu i što On sada radi za nas u nebeskom Svetišu?

Otpad i posredovanje

“Mojsije se vrati Jahvi pa reče: ‘Jao! Narod onaj težak je grijeh počinio napravivši sebi boga od zlata. Ipak im taj grijeh oprosti. ... Ako nećeš, onda i mene izbriši iz svoje knjige koju si napisao.’” (Izlazak 32,31.32)

Biblijski tekstovi: Izlazak 32,1-6; Psalam 115,4-8; Izaija 44,9.10; Rimljanima 1,22-27; Izlazak 32,7-32; Izaija 53,4.

Mojsije je bio odsutan iz izraelskog tabora samo četrdeset dana — i što se dogodilo? Narod se odvratio od Boga i počeo se klanjati idolu načinjenom ljudskim rukama — zlatnom teletu. Kako su to mogli učiniti nakon toliko silnih znakova, iskustava i čuda?

Moglo bi se dati mnoštvo odgovora, a moguće je da bi u svima njima bilo nešto istine. Zar narod nije razumio tko je Bog? Ili su njihova velika iskustva s Njim bila zasjenjena njihovim tjelesnim i grešnim željama? Zar nisu cijenili što je Bog učinio za njih, već su, naprotiv, sve to prihvatili kao normalno? Je li njihova moć prosuđivanja bila pomračena, narušena svakodnevnim poslovima i starim grešnim načinom razmišljanja? Jesu li jednostavno bili nezahvalni za Božja milostiva djela? Jesu li tako brzo zaboravili na Božja silna djela (Psalam 106,13.21-23)? Ili bi se za sve moglo okriviti Aronovo neuspješno vodstvo? “I na Arona se Jahve silno rasrdio, htio ga uništiti. Tada se zauzeh i za Arona.” (Ponovljeni zakon 9,20)

Bez obzira na razloge za to strašno otpadništvo, koje pouke možemo izvući iz toga ne samo u vezi s ljudskom grešnošću, već i s Božjom milosrdnom ljubavlju prema ljudima usprkos njihovoj grešnosti?

OIKOS: Ovog tjedna čitamo iz knjige Ellen G. White, *Isusov život, Znaci vremena*, 2023., stranice 450—454.

NEUSPJEŠNO VODSTVO

Bog je pozvao Mojsija i proveo određeno vrijeme s Njim. To razdoblje od četrdeset dana i četrdeset noći možda je bilo kratko za Mojsija, ali izgleda da je bilo dugo, pa i predugo za Izraelce. Njihov vidljivi vođa bio je odsutan i oni su postali zbunjeni, nestrpljivi, uplašeni i nesigurni. Željeli su imati vidljivog boga koji će ih voditi po ugledu na "bogove" kakve su cijelog života vidali u idolopokloničkom Egiptu.

Pročitajte Izlazak 32,1-6. Kako je moguće da je Aronovo vodstvo toliko podbacilo?

.....

.....

.....

Aron nije bio dorastao situaciji. Propustio je pogodni trenutak da učini ono što je ispravno. Umjesto da se osloni na Jahvu, on se povukao pred većinom. Narod je zahtijevao nezamislivo: "Ustaj! Napravi nam boga, pa neka on pred nama ide!" (Izlazak 32,1) — i on je pristao.

Dragovoljno su davali zlato da bi se napravio taj idol, a Aron ne samo da ih nije sprečavao, već ih je i pozivao da prilažu. A onda je sudjelovao u pravljenju tog lažnog boga.

Narod je poslije izjavio: "Ovo je tvoj bog, Izraele, koji te izveo iz zemlje egipatske." (Izlazak 32,4) Bilo je to tako grešno, tako zlo i kratkovidno! Upravo su napravili tog idola, a onda su izjavili da ih je on, taj idol, oslobodio. Nevjerojatno je kako grešne želje mogu izopačiti naše misli i djela! Ljudi slave vlastite tvorevine, a njihova ljudskost i moralnost pritom bivaju poniženi.

"Ovakva je kriza zahtijevala čovjeka čvrste, odlučne, nepromjenjive hrabrosti, nekoga tko bi poštovanje Boga smatrao vrednijim od popularnog javnog mišljenja, osobne sigurnosti i vlastitog života. Ali tadašnji izraelski vođa nije imao takav karakter. Aron je neodlučno prigovorio narodu, a njegovo oklijevanje i bojažljivost u odlučnom trenutku njih je učinilo još odlučnijim. Metež se povećava. Izgledalo je da je slijepa, nerazumna izbezumljenost ovladala mnoštvom. Bilo je i onih koji su ostali vjerni Savezu s Bogom, ali veći dio naroda pridružio se otpadu. ... Aron se uplašio za svoj život i umjesto da plemenito ustane u obranu Božje časti, on je popustio zahtjevima mnoštva." (Ellen G. White, *Patrijarsi i proroci*, str. 257,258; u izvorniku 316, 317)

Kako je vođa Aron mogao biti tako slab? Na koje je načine mogao u vlastitom srcu opravdati svoje strašne postupke?

IDOLOPOKLONSTVO I ZLO

Pročitajte Izlazak 32,6. Na što ih je njihovo idolopoklonstvo ubrzo navelo? Vidi također Psalam 115,4-8; 135,15-18; Izaija 44,9.10.

.....

.....

.....

To zlatno tele podsjećalo je na egipatskog boga-bika Apisa, ili na božicu-kravu Hator. Bilo je to otvoreno kršenje prve i druge zapovijedi (Izlazak 20,3-6). Takav prijestup nije mogao ostati nekažnjen, jer je otvoreno narušavao njihov odnos sa živim Bogom. Umjesto da obožavaju svojega Stvoritelja, Izraelci su obožavali vlastitu tvorevinu koja nije mogla vidjeti, čuti, mirisati, govoriti, brinuti se, voljeti niti ih voditi.

Poredak stvaranja bio je izokrenut — umjesto da shvate da su stvoreni na Božju sliku, oni su sada napravili boga ne čak ni na vlastitu sliku — što bi već bilo dovoljno loše — već *u obličju životinje*. Je li to bio bog kojem su željeli služiti? Time su strašno sagriješili Bogu (Izaija 31,7; 42,17).

U kojem smislu otpad sa zlatnim teletom oslikava ono što je zapisano u Rimljanima 1,22-27?

.....

.....

Idolopoklonstvo nijeće teološku istinu da je Bog — Bog, a čovjek — čovjek. Ono briše jaz između Boga i čovjeka (Propovjednik 5,2) i prekida vezu s Njim. Bilo da je riječ o nečemu otvorenom i očiglednom, ili o nečemu skrivenom u srcu, idolopoklonstvo brzo prekida naš odnos s Bogom i vodi nas silaznom moralnom spiralom nizbrdo. Nije čudo što su se, prema biblijskom izvještaju, sljedećeg dana — pošto su prinijeli žrtvu idolu, počeli zabavljati na način za koji Ellen G. White kaže da je bilo “oponašanje idolopokloničkih egipatskih blagdana” (*Patrijarsi i proroci*, str. 260; u izvorniku 320).

Ljudi su vrlo maštoviti u osmišljavanju vlastitih idola. Stvaraju svoje bogove, što je već dovoljno loše, a onda im još i služe. Stvoritelj biva zamijenjen stvarima koje prije ili poslije vode u moralnu propast.

Na koji način ljudi danas obožavaju stvorenje umjesto Stvoritelja?

NAROD SKREĆE S PUTA

Pročitajte Izlazak 32,7.8. Zašto je Bog poslao Mojsija natrag u izraelski tabor?

.....

.....

Pošto su se okrenuli idolu, Izraelci su se počeli odvajati od pravog Boga koji ih je izbavio iz Egipta. Gospodin je krivnju za to pripisao izravno narodu rekavši da je "pošao naopako" (Izlazak 32,7) — pa je tom kipu pripisao čak i zasluge za svoje izbavljenje iz Egipta. Bilo je to izravno protivljenje onomu što im je Bog rekao (Izlazak 20,2)! To nijekanje Božje prisutnosti i Njegovih silnih djela bilo je vrlo ozbiljno. Njihove misli i osjećaji bili su potpuno iskvareni i izopačeni.

Prema proroku Ezekielu, idolopoklonstvo je bilo glavni uzrok stradanja Božjeg naroda i iz njega su izvirali svi drugi grijesi (vidi, primjerice, Ezekiel 8,1-18; 20,1-44; 22,1-12). Često se pitamo zašto su ti neka-danšnji vjernici bili tako naivni i nepopravljivi kada je riječ o obožavanju različitih idola načinjenih ljudskom rukom. Čvrsto smo uvjereni da mi nikad ne bismo takvo nešto učinili. Međutim, nemamo li i mi idole? Jer današnji idoli mogu drugačije izgledati, ali je njihova privlačnost slična.

Idol je tvar koja zamjenjuje Boga, nešto čemu se, iako znamo da nije ispravno, i dalje klanjamo i na što se uvijek vraćamo. Idoli zaokupljaju našu maštu, osjećaje, vrijeme i um više nego Bog. Mogu čak zavladata našim mislima u toj mjeri da se osjećamo zarobljeno. Mi se pretvaramo u ono što promatramo, i nikad se nećemo uzdići iznad svojeg "boga" kojemu služimo.

Ako Bog nije u središtu vašeg života, Njegovo mjesto popunit će neki drugi bogovi. Ako ne uživamo u Njegovoj živoj prisutnosti i ne njegujemo taj odnos, uživat ćemo u nečemu ili nekome drugom i tome ćemo posvetiti svoj život. Ono čime zamjenjujemo Krista može imati različite oblike — to može biti oholost, sebičnost, novac, moć, seks, hrana, televizija, droge, alkohol, nečiste misli, pornografija, razna zadovoljstva, posao, sportovi, obitelj, videoigre, filmovi, kupovanje, razne ideologije, politika, glazba, ugled u društvu, titule, akademska dostignuća i tako redom. Lista je beskrajna.

Vrlo smo kreativni i inovativni u tom pogledu. Sve što je dobro, lijepo i korisno možemo pretvoriti u idola. Idolopoklonstvo je iznimno opasno jer mijenja našu osobnost, naš način razmišljanja, naše sklonosti i naš društveni život. Ono mijenja naš identitet, a duboke, iskrene odnose zamjenjuje šupljim i besmislenim vezama koje nas ne mogu spasiti.

BOŽJI PRAVEDNI GNJEV

Pročitajte Izlazak 32,9-29. Kakva je bila Mojsijeva reakcija na Božju prijetnju da će uništiti Izrael?

.....

.....

Mojsije se još uvijek nalazio na Sinaju kada je Bog rekao da će uništiti buntovnike i od Mojsijevih potomaka načiniti velik narod. Ali Mojsije to nije želio. Naprotiv, on se moli Jahvi ističući da Izraelci nisu njegov narod, već Božji. Nije ih on, Mojsije, izveo iz Egipta, već Bog svojim silnim djelima. I tako se Mojsije molio Bogu naglašavajući Njegova obećanja koja je dao njihovim očevima. Mojsije tu djeluje kao posrednik između Boga i čovječanstva.

Pošto "Jahve odustane da na svoj narod svali nesreću kojom mu bijaše zaprijetio" (Izlazak 32,14), Mojsije se vratio u tabor. Nije zabilježeno da je tom prigodom — za razliku od izvještaja u Izlasku 34,29.30 — njegovo lice sjalo nakon boravka u Gospodnjoj prisutnosti. Ovog puta njegovo je lice vjerojatno odavalo gnjev.

"Čim se približi taboru te opazi tele i kako igraju, razgnjevi se Mojsije. Baci iz ruke ploče i razbije ih na podnožju brda." (Izlazak 32,19) Razbijanje ploča koje su sadržavale Deset zapovijedi bilo je izvanjski znak kršenja njihovog sadržaja. Bog je ukorio Mojsija zbog toga, ali mu je poslije zapovjedio da iskleše dvije ploče kao zamjenu "prvim pločama što si ih razbio" (Ponovljeni zakon 10,2). I sam Bog je ponovno napisao te zapovijedi.

Mojsije je oštro ukorio Arona što se pokorio zahtjevima naroda. "Što ti je ovaj puk učinio — reče Mojsije Aronu — da si tako veliki grijeh na nj svalio?" (Izlazak 32,21) Aron se pokušao opravdati tako što je (1) okrivio druge i (2) pozvao se na magijsko djelovanje: "Baciš [zlato] u vatru te izađe ovo tele." (Izlazak 32,24) Cijelu stvar činila je još težom činjenica da je Bog Aronu već ukazao veliku čast i dao mu mnoge prednosti, uključujući i odlazak na goru zajedno s Mojsijem i sedamdesetoricom drugih starješina (Izlazak 24,1).

Kakva mračna ironija! Tvrdi da se dogodilo čudo, Aron je pokušao prevariti svojeg brata (zapazite kako jedan grijeh vodi u drugi; u ovom slučaju idolopoklonstvo u laž). Međutim, Mojsije nije bio prevaren jer je vidio kako se narod divljački ponaša. Negativne posljedice bile su očite i Mojsije je morao odmah zaustaviti pobunu.

Čemu nas taj događaj uči o snazi posredničke molitve? Za koga biste se trebali moliti u ovom trenutku?

POSREDOVANJE

Pročitajte Izlazak 32,30-32. Koliko je daleko Mojsije bio spreman ići u svojoj posredničkoj molitvi za grešnike?

Zbog pobune naroda, u izraelskom su se taboru dogodile strašne stvari, uključujući i smrt mnogih ljudi (Izlazak 32,28). Sljedećeg dana Mojsije se obratio narodu riječima: "Počinili ste veliki grijeh. No ja ću se sad popeti Bogu. Možda mogu dobiti oprosteno za vaš grijeh." (Izlazak 32,30 — Suvremeni hrvatski prijevod)

"Mojsije se vrati Jahvi pa reče: 'Jao! Narod onaj težak je grijeh počinio napravivši sebi boga od zlata. Ipak im taj grijeh oprosti. ... Ako nećeš, onda i mene izbriši iz svoje knjige koju si napisao.'" (Izlazak 32,31.32)

Nije čudo što se Mojsije smatra slikom Krista! Svojom posredničkom molitvom za grešnike i spremnošću da ponudi vlastiti život za njih, on je svakako postao slika onoga što će Krist kasnije učiniti za svakoga od nas. Kakvo dirljivo suosjećanje s prijestupnicima! Pokazao je potpunu posvećenost Bogu i Njegovoj požrtvovnoj ljubavi prema ljudima. Izlazak ne navodi koliko je dugo ovaj put Mojsije ostao na gori s Gospodinom, ali Ponovljeni zakon otkriva da je on i ovaj put proveo na Sinaju četrdeset dana (vidi Ponovljeni zakon 9,18).

U Izlasku 32,32, riječ prevedena kao "oprosti" potječe od glagola čije je osnovno značenje "ponijeti" ili "uzeti", kao u Izaiji 53,4, gdje se govori o Isusu: "A on je naše bolesti ponio, naše je boli na se uzeo." To je taj isti glagol koji je u Izlasku 32,32 preveden riječju "oprosti", a u Izaiji 53,4 riječju "ponio". Ovo je snažan uvid u proces spasenja i oprosta i koliko je Boga stajalo naše spasenje.

Mojsije je tražio od Boga da "ponese" ljudske grijehe, što je On i učinio na križu tisućama godina poslije. Izlazak 32,32 otkriva ne samo misao o pomirenju, već i da će nas zamijeniti Bog osobno.

Taj tekst pokazuje kako dolazi do oprosta. Bog je u Kristu ponio naše grijehe jer je to jedini način na koji nam je moglo biti oprošteno. To je snažni izraz plana spasenja i otvoreni pokazatelj, pred nama i pred cijelim svemirom, koliko je Boga stajalo naše spasenje.

Mojsije je od samog Boga tražio da ponese grijehe naroda, i On je na kraju u Isusu upravo to učinio. Kako možemo shvatiti tu nevjerojatnu istinu? Što nam ona govori o Božjoj ljubavi prema palom čovječanstvu?

ZA DALJNJE PROUČAVANJE

U knjizi Ellen G. White *Patrijarsi i proroci* pročitajte poglavlje pod naslovom "Idolopoklonstvo na Sinaju", str. 256—266 (u izvorniku 315—327).

Pouka za ovaj tjedan posvećuje posebnu pozornost Božjem djelovanju u vjerniku. Bog može u nama "učiniti neograničeno više od onoga što možemo moliti ili misliti" (Efežanima 3,20). Mi se ne trebamo usredotočivati na sebe i zadovoljavati svoje vlastite želje, jer to vodi u idolopoklonstvo. Umjesto toga, trebali bismo biti usredotočeni na Boga i Njegovu silu. On nam daje snagu kojom nas vodi u novi i pobjedonosni život (Filipljanima 4,13; Juda 1,24.25).

"Ljubav ništa manje od pravde zahtijeva da se ovakav grijeh kazni. Bog je čuvar kao i vrhovnik svojeg naroda. On uklanja one koji su ustrajni u pobuni da druge ne povedu u propast. Time što je poštudio Kajinov život, Bog je svemiru pokazao kakve su posljedice dopuštanja da grijeh prođe nekažnjeno. Utjecaj koji je on svojim životom i učenjem izvršio na svoje potomke doveo je do pokvarenosti koja je zahtijevala uništenje cijelog svijeta potopom. ... Što su ljudi duže živjeli, postajali su sve pokvareniji. Tako je bilo i s otpadom na Sinaju. Da prijestup nije bio brzo kažnjen, ponovno bi se vidjele iste posljedice." (Ellen G. White, *Patrijarsi i proroci*, str. 263,264; u izvorniku 325)

PITANJA ZA RAZGOVOR

1. Zadržite se više na pitanju postavljenom na kraju odsjeka za ponedjeljak. Na koje načine možemo obožavati djela stvaranja umjesto Stvoritelja? Na primjer, kako možemo biti dobri upravitelji zemlje i štititi životnu sredinu a da je ne obožavamo i ne pretvaramo u idola?

2. Težina neke situacije može se ocijeniti na osnovi posljedica i ishoda određene radnje, ili na osnovi ozbiljnosti reakcije na određeni događaj. Zašto je Mojsije naredio da se pogube oni koji su se tvrdoglavo odbijali pokajati i ustrajavali u svojoj pobuni protiv Boga i Njegovog nauka?

3. Zašto je zamjena jedini ispravan oblik pomirenja? Zašto svaka teorija pomirenja koja nijeće ili podcjenjuje zamjenu kao osnovu Evanđelja čini grubu teološku pogrešku? Pročitajte 1. Petrova 2,24. Kako se ovdje na snažan način otkriva ideja o Isusu kao našoj Zamjeni?

“Pokaži mi svoju slavu”

“Jahve prođe ispred njega te se javi: ‘Jahve! Jahve! Bog milosrdan i milostiv, spor na srdžbu, bogat ljubavlju i vjernošću, iskazuje milost tisućama, podnosi opacinu, grijeh i prijestup, ali krivca nekažnjena ne ostavlja nego kažnjava opacinu otaca na djeci - čak na unučadi do trećega i četvrtog koljena.”
(Izlazak 34,6.7)

Biblijski tekstovi: Izlazak 33,7—34,35; Ponovljeni zakon 18,15.18; Ivan 17,3; Rimljanima 2,4; Ivan 3,16; 2. Korinćanima 3,18.

Svima nam je potreban rast u hodu s Bogom. Ako ne rastemo, mrtvi smo. Apostol Petar kaže: “Štoviše, rastite u milosti i pravoj spoznaji našega Gospodina, Spasitelja Isusa Krista! Njemu slava sada i do vjčnosti! Amen.” (2. Petrova 3,18) Mi moramo rasti. Svakodnevno se nalazimo u Božjoj školi u kojoj nikad nećemo diplomirati, nego ćemo stalno učiti. Ali u svakoj fazi rasta možemo biti savršeni ako dopustimo Bogu da nas oblikuje u osobu kakva trebamo biti po Njegovom pozivu u Kristu. Sjetite se škole. Ako nauče čitati i brojiti do sto, prvašići dobivaju prolaznu ocjenu jer je njihovo znanje savršeno u toj fazi i na toj ljestvici rasta. Međutim, ako bi takvo znanje, i ništa više od toga, pokazao srednjoškolac, to bi ukazivalo na kobnu pogrešku u njegovom obrazovanju. Slično je i s našim rastom u milosti i spoznavanju Boga. U svakoj fazi našeg razvoja možemo biti savršeni u svojem području, kao što je Krist savršen u svojem.

Ovog tjedna proučavamo kako je Mojsije, poznajući i slijedeći Božje upute, rastao u svojem hodu s Gospodinom.

OIKOS: Ovog tjedna čitamo iz knjige Ellen G. White, *Isusov život, Znaci vremena*, 2023., stranice 455—465.

ŠATOR SASTANKA

Pročitajte Izlazak 33,7-11. Zašto je Bog tražio od Mojsija da napravi Šator sastanka?

.....

.....

.....

Ne smijemo miješati "Šator sastanka" (načinjen izvan izraelskog tabora) sa Svetištem, koje je poslije podignuto i smješteno u središte tabora. Ne znamo koliko često se Mojsije savjetovao s Bogom u tom Šatoru sastanka. Ali jedno zasigurno znamo — ti Mojsijevi susreti s Bogom doveli su do njihovog bliskog prijateljstva. "Tako bi Jahve razgovarao s Mojsijem licem k licu, kao što čovjek govori s prijateljem." (Izlazak 33,11) Prijatelj je osoba s kojom se možemo savjetovati i otvoreno razgovarati skoro o svemu, i u koju možemo imati povjerenja da to nikad neće otkriti drugima. Prijatelj je nešto najljepše što možemo imati i nešto najljepše što možemo biti.

Kao što je zapisano u Izlasku 19—34, Mojsijev život zorno prikazuje kako Bog mijenja naš život. Kako je Bog izgradio odnos s tim izvanrednim vođom? Proučavanje Mojsijevog života pokazuje kako je on rastao u znanju ne samo o Božjoj sili, već i o Njegovoj ljubavi i karakteru. To je ključna sastavnica odnosa s Bogom.

Prije dolaska na goru Sion, Bog je silno upotrijebio Mojsija, čak i dok ga je pripremao za ulogu vođe. Dok se brinuo o ovčama u Midjanu, Bog ga je nadahnua da napiše dvije knjige: Knjigu o Jobu i Knjigu Postanka. A onda, u dramatičnom događaju ispred gorućeg grma, pozvao ga je da izvede Izrael iz Egipta. Mojsije je vidio poraz egipatskih bogova i moćnu egipatsku vojsku u Crvenom moru. Mnogo dana promatrao je kako Bog vodi Izrael od Egipta do Sinaja. Nakon događaja na Sinaju, vodio je Izrael još trideset devet godina do granica Obećane Zemlje. Biblijski izvještaj potvrđuje da je Mojsije bio vjeran Božji sluga (Ponovljeni zakon 34,5; Jošua 1,1), nepomućeno svjetlo u tami, prorok koji će biti mjerilo drugima (Ponovljeni zakon 18,15.18). On je bio nositelj promjena, iako narod nije uvijek slijedio njegove upute i njegove riječi. A kada su ga slušali, napredovali su.

I mi možemo učiti od Mojsija jer nam njegova posebna životna priča pokazuje što Bog može učiniti kada Mu dopustimo da nas mijenja. Koje su bile prekretnice u vašem hodu s Bogom, kada ste prepoznali Njegovo silno djelovanje u svojem životu?

"DA BIH TEBE UPOZNAO"

Pročitajte Izlazak 33,12-17. Koji je molbu Mojsije uputio Jahvi? Zašto je tražio da Bog ide s njima?

Mojsijev rast u Bogu bio je postojan. Sve Mu se više približavao i nastojao se uskladiti s Njegovim likom. Jednog dana dok je razgovarao s Bogom u Šatoru sastanka, iznenada je shvatio da Ga ne poznaje pa je izgovorio posebnu molitvu: "Obznani mi, molim te, put svoj da bih tebe upoznao." (Izlazak 33,13 — Varaždinska Biblija) Mojsije je bio svjestan svoje velike potrebe da dublje spozna Boga. Otkrio je da što Ga više upoznaje, to je više svjestan da Ga ne poznaje dovoljno. Prepoznao je svoju potrebu i svim Ga srcem poželio bolje upoznati. A Bog je rado udovoljio toj Mojsijevoj želji.

Promatrajući dosadašnja Mojsijeva iskustva, možemo zapaziti kako je on ulazio u sve dublji, prisniji odnos s Gospodinom i kako je duhovno rastao.

Prvo, Mojsije se "popne k Bogu" (Izlazak 19,3). Zatim je izišao "na vrhunac brda" (Izlazak 19,20), a poslije se približio "gustom oblaku" u kojem je Bog boravio (Izlazak 20,21).

Drugom prigodom "Mojsije zađe u oblak" gdje se nalazio Bog i ostao je s Njim četrdeset dana i noći (Izlazak 24,17). Tijekom tih četrdeset dana Bog je Mojsiju dao dva dragocjena dara: (1) Deset zapovijedi koje je sam Bog napisao na kamene dvije ploče koje je On sam isklesao (Izlazak 24,12) i (2) upute o tome kako da sagradi i namjesti Svetište (vidi Izlazak 25-31).

A onda je proveo još četrdeset dana i noći s Jahvom posredujući za grešnike (Izlazak 32,30-32; Ponovljeni zakon 9,18).

Ipak, i nakon svega toga, Mojsije je još uvijek želio pobliže upoznati Božji karakter i Bog mu je ubrzo dao posebne uvide kako bi razumio tko je On. To znanje za kojim je Mojsije čeznuo nije bilo samo umno razumijevanje Boga, već praktično poznavanje Njegove Osobe.

Nije čudo što je Isus mnogo stoljeća poslije rekao: "A ovo je vječni život: spoznati tebe, jedino pravog Boga, i onoga koga si poslao Isusa Krista." (Ivan 17,3) Ima li boljeg načina da se Bog objavi ljudima nego da i sam postane čovjek?

Poznajete li Boga ili samo znate nešto o Njemu? Koja je ključna razlika?

"POKAŽI MI SVOJU SLAVU"

Nakon otpada sa zlatnim teletom, Mojsije posreduje za Božji narod i želi se uvjeriti da će ih Jahve nastaviti voditi u Obećanu Zemlju. A duboko u sebi želi bolje upoznati Boga.

Pročitajte Izlazak 33,18-23. Kako je Bog odgovorio na Mojsijev zahtjev da vidi Njegovu slavu?

.....

.....

.....

.....

"Pokaži mi svoju slavu" — tražio je Mojsije od Gospodina. I Bog mu je u svojoj milosti pokazao svoju slavu. Međutim, odgovarajući na Mojsijev zahtjev, Bog je zapravo obećao da će Mu pokazati svoju dobrotu. Može se, dakle, sa sigurnošću zaključiti da je Božja slava zapravo Njegova dobrota, to jest Njegov karakter (vidi također: Ellen G. White, *Djela apostolska*, str. 362, u izvorniku 576; *Isusove usporedbe*, str. 284—286, u izvorniku 414,415; *Proroci i kraljevi*, str. 199, u izvorniku 313).

"Božjoj djeci Njegova slava daje krepost. On želi da muškarci i žene dostignu najvišu mjeru." (Ellen G. White, *Djela apostolska*, str. 334; u izvorniku 530) Njegova je slava da prigri pokajane grešnike (vidi *Proroci i kraljevi*, str. 425; u izvorniku 668) i osigura sve što je potrebno za njihovu promjenu. A naša je "slava" da otkrivamo Njegov karakter u vlastitom životu i da ga objavljujemo drugima.

Taj odraz Božjeg karaktera, Njegove dobrote, milosrđa i nježne ljubavi, mora se vidjeti u našim djelima. Na taj način imamo priliku biti ne samo blagoslov za ovaj svijet, već i sjajno svjetlo za svemir koji sve to promatra. Kao što kaže apostol Pavao: "Bog je, čini mi se, nas apostole učinio posljednjima, kao osuđenima na smrt; postali smo prizorom svijetu, anđelima i ljudima." (1. Korinćanima 4,9) Ta kozmička dimenzija daje našem životu i službi smisao i svrhu kakve jedva možemo razumjeti.

U Rimljanima 2,4 Pavao kaže: "A ne znaš da dobrota Božja hoće da te vodi k obraćenju." Što znači da Božja dobrota i Njegov karakter osvjeđuje ljude u njihovu grešnost i potrebu za spasenjem. Kada pogledamo na križ i kad znamo tko se na njemu nalazio (sam Bog) i zašto se On tamo nalazio — zato što nas voli i što je to bio jedini način da nas spasi — tu imamo najveće moguće otkrivenje Njegove dobrote i karaktera.

Koliko vremena provodite razmišljajući o križu i što vam on govori o Božjem karakteru?

SAMOOBJAVA BOGA

Pročitajte Izlazak 34,1-28. Kako je Bog otkrio svoju slavu Mojsiju?

.....

.....

.....

Mojsije je morao sa sobom ponijeti dvije kamene ploče, iste kao one koje je razbio (Izlazak 32,19). Trebao se po sedmi put sastati s Jahvom na gori Sinaju. Njegovi prethodni odlasci na goru spomenuti su u sljedećim tekstovima: (1) Izlazak 19,3.7; (2) Izlazak 19,8.14; (3) Izlazak 19,20.25; (4) Izlazak 20,21; 24,3; (5) Izlazak 24,9.12-18; 32,15; (6) Izlazak 32,30.31. Krenuo je na put rano ujutro.

Sada je bio spreman za taj slavni susret s Božjim karakterom. Ljepota Božjeg karaktera najbolje je dočarana Božjom zadivljujućom samoobjavom. To je najvažniji opis Boga, koji Ga prikazuje upravo onakvim kakav jest. To je zlatna nit kojom je protkana čitava Biblija (Brojevi 14,18; Nehemija 9,17; Psalam 103,8; Joel 2,13, Jona 4,2). Ta Gospodnja objava je "Ivan 3,16 Starog zavjeta". Na ključnim mjestima biblijski pisci spominju, ponavljaju i proširuju tu samoobjavu živoga Boga, jer se Božji karakter mora ispravno razumjeti.

Kada je primio to iznimno, jedinstveno i neusporedivo objašnjenje Božjeg imena, Mojsije se poklonio u činu obožavanja Jahve. Kada makar letimično sagledamo Božju ljubav, milosrđe, milost, suosjećanje, dobrotu, vjernost, opraštanje, svetost i pravednost, i mi bivamo privučeni Njemu. Kada sve to sagledamo i osjetimo divljenje prema Njegovim veličanstvenim vrlinama, i mi počinjemo prema Njemu osjećati ljubav koja nas navodi da Mu služimo i budemo Mu poslušni. Zato što On ljubi nas, i mi zauzvrat ljubimo Njega (1. Ivanova 4,19).

U toj samoobjavi, Bog uvjerava Mojsija da će učiniti čudesna djela za svoj narod i odvesti ga u Obećanu Zemlju. On obnavlja Savez s njima obećavajući da će i drugi narodi vidjeti Njegovo veličanstvo i zadivljujuća djela. "Ja, evo, sklapam Savez. Pred cijelim tvojim pukom činit ću čudesa kakvih nije bilo ni u kojoj zemlji i ni u kojem narodu. I sav puk među kojim ti živiš vidjet će djelo Gospodnje, jer strašno je ono što ću ja s tobom učiniti." (Izlazak 34,10 — Varaždinska Biblija)

Međutim, Izraelci su morali slušati Boga i slijediti deset jasnih odredbi kako bi bili blagoslovljeni. Također, Bog je tražio od Mojsija da zapiše sadržaj tog Saveza koji je već bio prekršen (Izaija 34,27.28).

MOJSIJEVO LICE SVIJETLI

Pročitajte Izlazak 34,29-35. Što je dovelo do toga da Mojsijevo lice isijava svjetlost?

Pošto mu je Bog otkrio svoj karakter ljubavi, Mojsije se spustio u izraelski tabor s licem iz kojeg je isijavala svjetlost. Je li Mojsije u prvom trenutku bio svjestan da mu lice svijetli? Ne, on to nije znao. Što je netko bliže Gospodinu, to je svjesniji svoje nesavršenosti nasuprot Božjoj svetosti.

Koji je bio uzrok Mojsijevog preobražaja koji je doveo do toga da mu je lice isijavalo svjetlost? Razlog se nije sastojao u činjenici da je boravio u Božjoj prisutnosti, jer je on i prije u više navrata bio s Gospodinom, ali mu nakon tih susreta lice nije sjalo. Međutim, da nikad nije bio u Gospodnjoj prisutnosti, njegovo lice nikad ne bi sjalo. Tek kada je razumio Božju dobrotu i ljubav, kada se potpuno otvorio pred Bogom zbog ljepote Njegovog karaktera, Mojsije je bio preobražen i njegovo je lice počelo isijavati svjetlo. Naše srce i um mogu doživjeti promjenu kada se predamo Bogu i dopustimo Mu da bude Gospodar i Kralj našeg života.

Pročitajte 2. Korinćanima 3,18. Kako vas Isus može postupno preobraziti u svoje obličje?

Apostol Pavao uspoređuje Mojsijevo blistavo lice s Isusom Kristom i kaže da Isusova slava (u kojem su sjedinjeni Božji zakon i milost) nadilazi slavu Mojsijevog zakona. Krist i Njegov Zakon može biti uklesan u naš karakter jedino kada prikujemo svoj pogled za Isusa (Hebrejima 3,1; 12,2), i jedino silom Božjeg Duha (2. Korinćanima 3,12-18).

Mojsijev primjer pokazuje nam što Bog može učiniti za nas kada Mu dopustimo da mijenja naš karakter i da nas oblikuje u svoje božansko obličje. To Pavao naziva življenjem "novim životom" (Rimljanima 6,4).

Koji dijelovi vašeg karaktera trebaju bolje odražavati Božji karakter? Sigurno svaki dio, zar ne? Kako vam usredotočenost na križ i njegovo značenje mogu pružiti ohrabrenje i sigurnost u spašenje?

ZA DALJNJE PROUČAVANJE

U knjizi Ellen G. White *Patrijarsi i proroci* pročitajte dio poglavlja pod naslovom "Idolopoklonstvo na Sinaju", str. 265—268 (u izvorniku 327—330).

Jednog tmurnog dana otac i sin otišli su u katedralu. Dok su promatrali prizore na vitrajima koji su na prelijep način prikazivali različite biblijske događaje, odjednom je zasjalo sunce kroz ta oslikana stakla obasjavajući ih blistavom svjetlošću. Dječak je ushićeno pitao: "Tata, tko su ljudi na tim slikama?" Otac nije mnogo znao o kršćanstvu, Kristu i Njegovim učenicima, pa je kratko odgovorio: "To su kršćani." Međutim, te blistave slike ostale su urezane u dječakov um. Jednog dana njegova učiteljica postavila je pitanje u razredu: "Djeco, znate li tko su kršćani?" Ovaj dječak sjetio se onih sjajnih slika i odgovorio: "Ja znam! Kršćani su ljudi koji svijetle." U sličnom tonu Isus je poručio svojim učenicima: "Vaše svjetlo neka tako zasja pred ljudima da vide vaša djela ljubavi te slave vašeg Oca nebeskog." (Matej 5,16) Samo ljudi koji svijetle mogu biti nositelji promjene.

PITANJA ZA RAZGOVOR

1. "Kad bismo se ponizili pred Bogom i bili ljubazni i ućtivi, nježna srca i sažaljivi, danas bi bilo stotinu obraćenih na istinu tamo gdje je samo jedan." (Ellen G. White, *Svjedočanstva za Crkvu*, sv. 9, str. 153; u izvorniku 189) Koja se snažna poruka tu nalazi za sve nas o tome kako naš karakter, naša djela i naši stavovi utječu na naše svjedočenje?

2. Izlazak 34,6.7 s pravom se naziva "Ivan 3,16 Starog zavjeta". Zašto?

3. Kako možete ljudima koji vas pitaju tko je vaš Bog objasniti ljepotu Božjeg karaktera na osnovi Njegove samoobjave u Izlasku 34,6.7?

4. Razgovarajte u razredu o tome kako karakter i postupci ljudi koji se predstavljaju kao kršćani utječu na njihov način života. Kakav su utjecaj ljubazni, milosrdni, ponizni i ljudi skloni praštanju imali na vaše osobno iskustvo? Istodobno, kako su neljubazni, nepomirljivi i oholi "kršćani" utjecali na vaš hod s Gospodinom?

Svetište

“A onda oblak prekri Šator sastanka i slava Jahivna ispuni Prebivalište. Jer sve vrijeme njihova putovanja oblak Jahvin danju stajao je nad Prebivalištem, a noću bi se u oblaku pojavila vatra vidljiva svemu domu Izraelovu.” (Izlazak 40,34-38)

Biblijski tekstovi: Izlazak 35,1—36,7; Postanak 1,1; Izlazak 36,8—39,31; Hebrejima 7,25; Izlazak 40,1-38; Ivan 1,14.

Glavni zadatak Božjeg naroda u Starom zavjetu (kao i nas danas) bio je da žive u bliskom odnosu s Bogom, da Ga obožavaju i da Mu služe, i da pružaju pravu sliku o Bogu drugima (Ponovljeni zakon 4,5-8).

Adam i Eva u Edenskom su se vrtu sakrili od Boga jer su Ga se zbog grijeha uplašili. Ljudi se zbog svoje grešnosti boje Boga, a taj strah iskripljuje naše viđenje Njegovog karaktera. Radosna je vijest da Bog čini prvi korak kako bi premostio tu provaliju. Na vlastitu inicijativu On premošćuje jaz, popravlja narušeni odnos i poziva grešnika da Mu se vrati pitanjem: “Gdje si?” (Postanak 3,9)

Naša je glavna misija, dakle, da našim bližnjima ispravno prikazemo Božji karakter i Njegova pravedna djela učinjena iz ljubavi. Kada ljudi budu privučeni Bogu i kad poveruju u Njegovu nesebičnu ljubav, oni će Mu predati svoj život i bit će poslušni onome što im On kaže, znajući da je to za njihovo dobro.

Svetište je pokazivalo Božju bliskost s čovječanstvom i otkrivalo najveće istine o tome kako On spašava one koji Mu prilaze u vjeri.

OIKOS: Ovog tjedna čitamo iz knjige Ellen G. White, *Isusov život, Znaci vremena*, 2023., stranice 466—474.

SUBOTA

Koliko god oni koji se protive svetkovanju subote pogrešno tvrdili da je ona bila namijenjena samo Hebrejima (sedmi dan je odvojen i posvećen u Edenu, vidi Postanak 2,1-3), ili da su Hebreji za nju prvi put saznali na Sinaju (držali su subotu i prije Sinaja, vidi Izlazak 16,22-29), nema sumnje da je subota u velikoj mjeri bila sastavni dio života hebrejskog naroda od samog početka.

Pročitajte Izlazak 35,1-3. Koja je istina ponovljena narodu u kontekstu gradnje Svetišća?

.....

.....

.....

Subota i njezina poruka bile su, jesu i uvijek će biti usmjerene na Boga — na Njegovu narav i Njegova silna djela. Subota nas podsjeća na Njegovo stvaralačko i spasonosno djelo, i usmjerava našu pozornost na Boga koji želi boraviti sa svojim narodom. Tako subota i Svetište upućuju na isto — na Božju prisutnost u našem životu.

Subota iz Starog zavjeta prenosi mnogostruku poruku. Njezina bit mogla bi se sažeti u pet ključnih točaka:

(1) *Bog je Stvoritelj* i Biblija počinje tom zadivljujućom i temeljnom objavom (Postanak 1,1). Subota je živa uspomena na Božje stvaranje (Postanak 2,2.3; Izlazak 20,8-11). Iz te istine — da je Bog naš Stvoritelj — proizlaze sve druge istine.

(2) *Doći će obećani Mesija*; u srži te nade Božje je obećanje o Potomku koji će svladati zmiju (Sotonu) i izvojevati pobjedu nad zlom.

(3) *Bog će uspostaviti svoje kraljevstvo, a subota je njegova pred-slika.*

(4) *Spasenje dolazi od Gospodina*, a Božji narod svjedoči da je Bog njihov Spasitelj i Otkupitelj i da spasenje dolazi kao posljedica Njegove milosti i samo Njegove milosti.

(5) *Bog je vrhovni Sudac svih ljudi*. Oni koji Mu uporno prkose i odbacuju Ga nemaju budućnosti, a Bog besplatno daje vječni život onima koji Ga slijede.

Hebreji imaju izreku: *Više nego što je Izrael držao subotu, subota je održala Izrael*. Premda mi kao adventisti vjerojatno ne bismo to izrazili na isti način, koju važnu ulogu subota ima u životu naše crkvene obitelji?

PRINOSI I DUH

Pročitajte Izlazak 35,4—36,7. Koje se važne pouke tu nalaze za nas danas?

.....

.....

.....

Za gradnju Svetišća bilo je potrebno obilje različitih dragocjenih materijala i oni su prikupljeni zahvaljujući velikodušnim darovima Božjeg naroda koji je davao od sveg srca, dragovoljno i s radošću. Dávali su zlato, srebro, mjed, fino platno, drago kamenje, skupocjene tkanine, bademovo drvo, maslinovo ulje, začine i mnoge druge potrebne stvari. Narod je uložio i svoj rad jer je mnoge predmete trebalo napraviti njihovim umjetničkim i marljivim radom na Šatoru i njegovom namještaju. Krojači su pravili odjeću za svećenike koji će služiti u Svetišću, i za velikog svećenika, čija je vrlo složena odjeća uključivala naprsnik i mitru. Bog je izobilno blagoslovio Izraelce darovima koje su im Egipćani dali prigodom izlaska iz Egipta. Sada su oni imali priliku prinijeti svoje darove zahvalnosti za Božje milostivo i moćno djelovanje, i njihova su srca bila pokrenuta da izvrše to djelo Njemu u slavu.

Narod je davao s takvom radošću i tako izobilno da je Mojsiju rečeno: "Narod donosi puno više nego što treba." (Izlazak 36,5 — Šarić) Tako je Mojsije morao zaustaviti njihovo prilaganje jer "bijaše dosta da se izvede sve djelo" na Svetišću (Izlazak 36,7).

Vodstvom Duha Svetoga, Bog je opremio i osposobio narod da podigne Svetište s velikom preciznošću. Besalel, Oholiab i drugi bili su "napunjeni" Božjim Duhom (Izlazak 35,31), što znači da su bili obdareni vještinama, mudrošću i umjetničkim znanjem da bi savršeno obavili sav posao. Bio je to golemi projekt u čijem se ostvarenju morao slijediti nacrt koji je Bog pokazao Mojsiju.

Značajno je što je dar Duha Svetoga bio povezan s različitim ljudskim sposobnostima i vještinama koje su bile nužne za podizanje Svetišća. Biti ispunjen Duhom nije neki čarobni proces i ne znači da se u ljudima nalaze neke posebne duhovne sile. Bog osposobljava svoje sljedbenike za ostvarenje Njegovih ciljeva i da to učine dobro.

Koje ste vi duhovne darove primili kada ste bili ispunjeni Duhom Svetim? Imajte na umu da se duhovni darovi mogu razvijati samo kada njegujete plodove Duha u svojem životu (Galaćanima 5,22.23).

SVETIŠTE PODIGNUTO

Pročitajte Izlazak 36,8—39,31. Zašto su ovdje dane tako izričite upute? Čemu nas to uči o tome kako je Bogu važan svaki detalj?

.....

.....

.....

Mojsije je podigao Svetište, a upute primljene na Sinaju pomno su primijenjene. Biblijski tekst nabraja sljedeće dijelove i predmete: (1) Svetište s različitim materijalima, zavjesama i predmetima (Izlazak 36,8-38); (2) Kovčeg (Izlazak 37,1-9); (3) stol za kruhove (Izlazak 37,10-16); (4) svijećnjak (Izlazak 37,17-24); (5) kadioni žrtvenik (Izlazak 37,25-29); (6) žrtvenik za žrtve paljenice (Izlazak 38,1-7); (7) umivaonik (Izlazak 38,8); (8) dvorište (Izlazak 38,9-20); (9) materijal upotrijebljen za Svetište (Izlazak 38,21-31). U Izlasku 39 nastavlja se s opisom oplećka, naprsnika i drugih dijelova svećeničke odjeće.

Službe u Svetišu bile su slikovite, životne pouke o Evanđelju koje otkrivaju cjelokupni Božji plan otkupljenja. Razni obredi oslikavali su (1) koliko Bog mrzi grijeh i kako postupa s njim, (2) kako On spašava pokajane ljude, (3) kakva je sudbina zlih i (4) slavnu budućnost bez zla.

Tijekom godine, u Svetišu su vršene dvije različite ali blisko povezane službe — svakidašnja i godišnja. Te službe ilustrirale su kako se Bog odnosi prema grijehu i kako spašava grešnike. Preko *svakidašnjih* službi u Svetišu Bog je osvjedočivao one koji su se pokajali da im je oprostio grijehe i milostivo im nudi spasenje. Da bi se primio taj dar spasenja, morala se prinijeti žrtva, a te žrtve upućivale su na smrt Mesije koja "čisti od svakoga grijeha" (1. Ivanova 1,7). Priznanje grijeha i primanje odjeće Kristove pravednosti bili su u središtu tog dara (Psalam 32,1.2). Na taj način pokajani grešnik bio je osvjedočen u oprost i mogao se radovati spasenju.

Godišnja služba, vršena na Dan pomirenja, pokazivala je kako Bog iskorjenjuje grijeh, rješava problem grijeha i osigurava bezgrešnu budućnost (Levitski zakonik 16; Ivan 1,29). U ovom trenutku Kristova dvostruka služba u nebeskom Svetišu još je jedan izraz Božjeg djelovanja za nas (Hebrejima 7,25) i donijet će konačno rješenje za problem zla (Daniel 7,13.14.22.27; 8,14; Otkrivenje 21,4).

Svetište je bilo mjesto obožavanja, proslavljanja Boga i izražavanja zahvalnosti. Obožavanje podrazumijeva održavanje odnosa s Bogom, koji poziva vjernike u taj odnos.

BOŽJA PRISUTNOST U SVETIŠTU

Pročitajte Izlazak 40,1-38. Kako su Izraelci vidjeli Božju prisutnost?

.....

.....

Posljednje poglavlje Izlaska (Izlazak 40) opisuje posvećenje Svetiša i dar Deset zapovijedi. Posvećenje Svetiša bilo je vrhunski događaj kojem su Izraelci prisustvovali u podnožju Sinaja.

Božja slava je Njegova svetost, Njegov karakter i brižna prisutnost, što je čista dobrota (Izlazak 3,5; 33,18.19). Njegova prisutnost ispunila je sveti Šator i bila je vidljiva kao oblak, slava Pomirilišta. Izlazak završava naglaskom na Božju prisutnost u oblaku danju i stupu od ognja noću. Na vrlo stvaran i moćan način hebrejski je narod trebao iskusiti ne samo Božje postojanje, već i Njegovu blisku i trajnu prisutnost dok ih je vodio.

Mojsije je podigao Svetište prvoga dana prvoga mjeseca druge godine (Izlazak 40,2.17). On je sve i posvetio uljem pomazanja — uključujući Arona i njegove sinove kao svećenike (Izlazak 40,9.13-15). Prošao je kroz Svetinju nad svetinjama, Svetinju i dvorište — i sve ih posvetio Jahvi. Zatim je uspostavio službe u cijelom Svetišu (vidi također Brojevi 7,1). Samo tada, u vrijeme posvećenja Svetiša, Mojsije je mogao ući u Svetinju nad svetinjama. Nakon toga jedino je veliki svećenik mogao vršiti službu na tom mjestu jedanput godišnje, na Dan pomirenja (Levit-ski zakonik 16,2.17).

Biblijski tekst tripit proglašava da je nešto završeno: (1) na kraju tjedna stvaranja Bog proglašava dovršetak svojega stvaralačkog djela (Postanak 2,1-3); (2) po završetku radova na Svetišu: "Tako Mojsije završi taj posao." (Izlazak 40,33); (3) nakon što je Salomon završio gradnju hrama (1. o kraljevima 7,51). Ta povezanost između stvaranja i izraelskog Svetiša upućuje na svemirske razmjere, na vrijeme kada će Gospodin boraviti s otkupljenima na novoj Zemlji u novom Jeruzalemu, "stanu Božjem" (Otkrivenje 21,2.3; usporedi Otkrivenje 22,1-4). Božje ispunjavanje svetog Šatora svojom prisutnošću (Izlazak 40,34) bilo je veliki vrhunac događaja koji su otpočeli Mojsijevim rođenjem, nastavili se porazom egipatskih bogova tijekom deset zala, izlaskom iz Egipta, porazom egipatske vojske, i konačno završili Božjom objavom na Sinaju.

Na koje načine čak i sada možete doživjeti Božju prisutnost? Zašto je to važno?

ISUS SE NASTANIO MEĐU LJUDIMA

Pročitajte Ivan 1,14. U kojem je smislu Kristovo utjelovljenje uspoređeno sa svetim Šatorom?

.....

.....

Isusovo utjelovljenje je tajna, ali i veličanstveni nauk kojim će se otkupljeni baviti svu vječnost. Apostol Ivan tvrdi da je Krist, primivši naše tijelo, pokazao da On prebiva među nama na opipljiv način. Ovdje Isus u tijelu podsjeća na starozavjetnog Boga koji je prebivao među Izraelcima u Šatoru podno Sinaja, i u pustinji dok su putovali u Obećanu Zemlju.

Tijekom svojeg boravka u tijelu, Isus je živio s ljudima. Kakav nezamisliv čin! Vječni Bog silazi k nama kao jedan od nas, kako bi nas uvjerio da je On "Emanuel ... Bog s nama."

U Mateju 18,20 Isus kaže da će, ako se dvoje ili troje okupe u Njegovo ime, i On biti među njima. Krist prebiva među svojim narodom prisutnošću Duha Svetoga. Krist poziva svoje sljedbenike da budu u bliskom odnosu s Njim: "Evo stojim na vratima i kucam. Ako tko čuje moj glas i otvori vrata, ući ću k njemu i večerati s njim, i on sa mnom." (Otkrivenje 3,19.20)

Pročitajte Otkrivenje 21,1-3. Što nam je tu prikazano?

.....

.....

.....

Novi Jeruzalem spustit će se s Neba na Zemlju; Ivan objavljuje: "Tada čuh jak glas što dolazi od prijestolja kako viče: 'Evo stana Božjeg među ljudima! On će stanovati s njima: oni će biti njegov narod, i on sam, Bog bit će s njima.'" (Otkrivenje 21,3) U Novom Jeruzalemu nema hrama (Otkrivenje 21,22) zato što je čitav grad hram, Božje Svetište. Dužina grada jednaka je širini i visini (Otkrivenje 21,16), kao što je bio slučaj sa Svetinjom nad svetinjama u Svetišću, koja je bila u obliku kocke, čije su sve strane bile jednake. I tako ćemo kroz svu vječnost, u svijetu bez grijeha, smrti i patnje, boraviti u Božjoj neposrednoj prisutnosti.

Imajući u vidu što nam je obećano u Isusu, kako možemo ustrajati do kraja?

ZA DALJNJE PROUČAVANJE

U knjizi Ellen G. White *Patrijarsi i proroci* pročitajte poglavlje pod naslovom “Šator sastanka i njegove službe”, str. 287—292 (u izvorniku 353—358).

“Podizanju Svetišta prethodio je božanski čin otkupljenja, naime, izbavljenja Izraela iz egipatskog ropstva. Ono je potom bilo praćeno Božjom spremnošću da sklopi trajni Savez sa svojim narodom. On će biti njihov Bog, a oni će postati Njegov narod (Izlazak 6,7). Način na koji su se trebali odnositi prema Njemu i jedni prema drugima bio je uređen Zakonom Saveza. Svetište je bilo mjesto sastanka, mjesto gdje su se Bog i ljudi sastajali. Dakle, tek nakon otkupljenja i uspostavljanja trajne veze s Bogom putem Saveza, ljudi su imali pristup Bogu u Njegovom Prebivalištu.” (*Andrews Bible Commentary: Old Testament, “Exodus”, Berrien Springs, MI: Andrews University Press, 2020., str. 226*)

S druge strane, Ellen G. White ovako opisuje svrhu službi u Svetištu: “Tako je u službi u Šatoru, i u Hramu koji je kasnije zauzeo njegovo mjesto, narod svakodnevno učio o velikim istinama u vezi s Kristovom smrću i službom, a jednom godišnje njihovi su umovi usmjeravani na završne događaje u velikoj borbi između Krista i Sotone, konačno čišćenje svemira od grijeha i grešnika.” (*Patrijarsi i proroci*, str. 292; u izvorniku 358)

PITANJA ZA RAZGOVOR

1. Središnja služba u Svetištu bila je prolijevanje krvi. Žrtvovane su razne vrste životinja i njihova krv korištena je u skoro svim hramskim obredima. Što je ta krv simbolizirala i na što su sve te žrtve upućivale?

2. Koliko god je nevjerojatno što je Bog, Stvoritelj svemira prebivao u Svetištu među svojim narodom, još više zapanjuje što je On došao prebivati među nama kao jedan od nas, kao ljudsko biće. Već i to je samo po sebi nevjerojatan izraz ljubavi. A što tek reći o tome da je prinio sebe kao žrtvu za grijeh — što je umro umjesto nas? Čemu nas to uči o Božjem karakteru? Što nam to govori o činjenici koliko nas Bog želi vidjeti spašene u svojem vječnom kraljevstvu?

3. Pročitajte Hebrejima 8,1-6. Što nam se ovdje govori o zemaljskom Svetištu kao slici onoga što Isus sada čini za nas u nebeskom Svetištu?

Om će zvati... i ja ću se odazvati

1 U 1. Ljetopisa 16,11	Neprestano tražite Gospodina
2 S Izaija 27,5	Držite se Božje snage
3 Č Job 33,26	Bog će nas prihvatiti
4 P Psalam 38,15	U Tebe se uzdamo, Ti ćeš nas uslišati
5 S Matej 6,8	On zna ... prije nego što tražimo
6 N Psalam 31,23	Bog čuje molitvu obeshrabrenih
7 P Sefanija 2,3	Bog će nas zaštititi
8 U Luka 18,7,8	Bog će obraniti svoje izabranike
9 S Psalam 91,15	Ako Ga zazovem, Bog će mi odgovoriti
10 Č 1. Ivanova 3,22	Što god tražimo, primit ćemo
11 P Ivan 14,13,14	Što god zamolimo ... On će učiniti
12 S Ivan 16,24	Molite da vaša radost bude potpuna
13 N Matej 6,6	Tajna molitva bit će uslišana
14 P Matej 18,19	Ako dvoje jednostušno zamole...
15 U Hebrejima 11,6	Potrebni su nam vjera i povjerenje
16 S Otkrivenje 1,3	Blago onomu koji čita
17 Č Psalam 42,8	Noću hvalim Boga pjesmom
18 P Psalam 4,5	Ispitajte svoje srce
19 S Psalam 119,15,16	Razmišljat ću o Tvojim naredbama
20 N Psalam 119,54,55	Spominjem se noću Tvojega imena
21 P Psalam 42,2,3	Moja duša čezne za Bogom
22 U Psalam 143,5	Razmišljam o Tvojim djelima
23 S Djela 6,4	Posvetimo se molitvi
24 Č Rimljanima 12,12,13	Budite ustrajni u molitvi
25 P Kološanima 1,9	Primjer apostola Pavla
26 S Psalam 116,2	Dok živim, zazivat ću Ga
27 N Psalam 5,3	U rano jutro čekam Tvoju pomoć
28 P Psalam 111,9	Sveto je i časno ime Njegovo
29 U Psalam 55,17,18	Prizivat ću Boga i On će me čuti
30 S Psalam 34,1	Hvalimo Gospodina
31 Č Izlazak 15,2	Hvalite Boga pjesmom i molitvom

Priznao sam... Ti si mi oprostio

1	P Jakov 5,16	Priznajte jedan drugomu
2	S Matej 5,23.24	Pomiri se s bratom
3	N Izreke 28,13	Priznanje nalazi milost
4	P Job 40,4	Nedostojan sam
5	U Jeremija 3,25	Sramimo se
6	S Psalam 38,5	Teret grijeha je pretežak
7	Č Psalam 31,11	Život mi se troši u žalosti
8	P Psalam 69,6	Bogu su poznati moji grijesi
9	S Psalam 38,19	Priznat ću svoju krivnju
10	N Psalam 51,5	Priznajem svoje prijestupe
11	P Ivan 16,8	Duh Sveti osvjedočuje
12	U Psalam 139,23.24	Pronikni me i upoznaj moje srce
13	S Daniel 9,9	Samo Bog može oprostiti
14	Č Marko 3,28.29	Svi grijesi ... osim jednoga
15	P 1. Ivanova 1,9	Ako priznajemo, On je vjeran
16	S Rimljanima 10,10	Priznanje vodi u spasenje
17	N Psalam 32,5	Priznao sam i Ti si mi oprostio
18	P Izaija 43,2	On se neće sjećati naših grijeha
19	U Luka 6,37	Oprostite i bit će vam oprošteno
20	S Efežanima 1,7	Otkupljeni smo Njegovom krvlju
21	Č Matej 26,28	Njegova je krv prolivena za mnoge
22	P Rimljanima 3,25	Naši grijesi oprani su vjerom
23	S Otkrivenje 1,5	Krist nas je oprao vlastitom krvlju
24	N Otkrivenje 7,14	Oni su oprali svoje haljine
25	P Efežanima 2,13	Vi koji ste bili daleko, postali ste blizu
26	U Hebrejima 9,12	Ne krvlju životinja, već vlastitom krvi
27	S Hebrejima 1,8	Žezlo Njegova kraljevstva
28	Č Rimljanima 5,10	Pomireni po Njegovom Sinu
29	P Hebrejima 1,8	Pravednost je Njegovo savršenstvo
30	S Hebrejima 10,21.22	On je postao naš Veliki svećenik
31	N Matej 3,15	U Njemu je ispunjena sva pravednost

Tko je spreman?

1	P Rimljanima 6,13	Ne dajte svoje tijelo
2	U Rimljanima 12,1	Prinesite svoj život
3	S 1. Ljetopisa 29,5	Tko je spreman?
4	Č Psalam 119,59	Upravio sam svoje noge
5	P Luka 14,33	Odreci se svega radi Njega
6	S 1. Ljetopisa 28,9	Služite Bogu cijelim srcem
7	N Psalam 51,17	Bog želi ponizno srce
8	P Jošua 24,15	Mi ćemo služiti Bogu
9	U Luka 5,28	Odluka učenika
10	S 1. Ivanova 2,6	Iskrenost
11	Č Djela 24,16	Čista savjest
12	P Titu 2,11.12	Umjerenost i pobožnost
13	S Djela 21,13	Vjernost do smrti
14	N Psalam 119,33	Poslušnost
15	P Psalam 5,12	Sreća
16	U Ivan 14,27	Mir
17	S Psalam 105,43-45	Bog vodi svoj narod
18	Č Izreke 30,5	Bog je moj štit
19	P Psalam 40,2	On je utvrdio moje korake
20	S Psalam 40,4	On daje novu pjesmu
21	N Izreke 18,10	Njegovo je ime moje utočište
22	P Izreke, 21,21	Ispravan život donosi čast
23	U Psalam 119,165	Posvećenje donosi mir
24	S Filipljanima 2,8	Isusovo posvećenje
25	Č 2. Korinćanima 8,2-5	Posvećenost Makedonaca
26	P Hebrejima 11,24-26	Mojsijeva posvećenost
27	S Luka 21,3.4	Posvećenost siromašne udovice
28	N 1. Samuelova 2,26	Samuelova posvećenost
29	P Efežanima 6,19.20	Pavlova posvećenost
30	U 1. o kraljevima 19,20	Elizejeva posvećenost

VEČERNJE BOGOSLUŽJE U OBITELJI

SRPANJ	KOLOVOZ	RUJAN
1. Psalam 4.	1. Psalam 32.	1. Psalam 60.
2. Psalam 5.	2. Psalam 33.	2. Psalam 61.
3. Psalam 6.		3. Psalam 62.
4. Psalam 7.	3. Psalam 34.	4. Psalam 63.
5. Psalam 8.	4. Psalam 35,1-12.	5. Psalam 64.
	5. Psalam 35,13-28.	6. Psalam 65.
6. Psalam 9.	6. Psalam 36.	
7. Psalam 10.	7. Psalam 37,1-19.	7. Psalam 66.
8. Psalam 11.	8. Psalam 37,20-40.	8. Psalam 67.
9. Psalam 12.	9. Psalam 38.	9. Psalam 68,1-19.
10. Psalam 13.		10. Psalam 68,20-36.
11. Psalam 14.	10. Psalam 39.	11. Psalam 69,1-13.
12. Psalam 15.	11. Psalam 40.	12. Psalam 69,14-37.
	12. Psalam 41.	13. Psalam 70.
13. Psalam 16.	13. Psalam 42.	
14. Psalam 17.	14. Psalam 43.	14. Psalam 71,1-13.
15. Psalam 18,1-25.	15. Psalam 44,1-12.	15. Psalam 71,14-24.
16. Psalam 18,26-50.	16. Psalam 44,13-27.	16. Psalam 72.
17. Psalam 19.		17. Psalam 73,1-17.
18. Psalam 20.	17. Psalam 45.	18. Psalam 73,18-28.
19. Psalam 21.	18. Psalam 46.	19. Psalam 74.
	19. Psalam 47.	20. Psalam 75.
20. Psalam 22,1-16.	20. Psalam 48.	
21. Psalam 22,17-31.	21. Psalam 49.	21. Psalam 76.
22. Psalam 23.	22. Psalam 50.	22. Psalam 77.
23. Psalam 24.	23. Psalam 51.	23. Psalam 78,1-20.
24. Psalam 25,1-10.		24. Psalam 78,21-55.
25. Psalam 25,11-22.	24. Psalam 52.	25. Psalam 78,56-72.
26. Psalam 26.	25. Psalam 53.	26. Psalam 79.
	26. Psalam 54.	27. Psalam 80.
27. Psalam 27.	27. Psalam 55.	
28. Psalam 28.	28. Psalam 56.	28. Psalam 81.
29. Psalam 29.	29. Psalam 57.	29. Psalam 82.
30. Psalam 30.	30. Psalam 58.	30. Psalam 83.
31. Psalam 31.		
	31. Psalam 59.	

ČITANJE BIBLIJE REDOM

SRPANJ	KOLOVOZ	RUJAN
1. Psalam 105-106	1. Izaija 14-16	1. Jeremija 50-52
2. Psalam 107-108	2. Izaija 17-21	2. Tužaljke 1-3
3. Psalam 109-111		3. Tužaljke 4-5
4. Psalam 112-114	3. Izaija 22-25	4. Ezekiel 1-3
5. Psalam 115-118	4. Izaija 26-28	5. Ezekiel 4-6
	5. Izaija 29-31	6. Ezekiel 7-10
6. Psalam 119-120	6. Izaija 32-34	
7. Psalam 121-123	7. Izaija 35-37	7. Ezekiel 11-13
8. Psalam 124-126	8. Izaija 38-40	8. Ezekiel 14-16
9. Psalam 127-133	9. Izaija 41-44	9. Ezekiel 17-19
10. Psalam 134-137		10. Ezekiel 20-22
11. Psalam 138-141	10. Izaija 45-47	11. Ezekiel 23-25
12. Psalam 142-146	11. Izaija 48-50	12. Ezekiel 26-28
	12. Izaija 51-54	13. Ezekiel 29-32
13. Psalam 147-150	13. Izaija 55-57	
14. Izreke 1-3	14. Izaija 58-60	14. Ezekiel 33-35
15. Izreke 4-6	15. Izaija 61-63	15. Ezekiel 36-38
16. Izreke 7-10	16. Izaija 64-66	16. Ezekiel 39-42
17. Izreke 11-13		17. Ezekiel 43-45
18. Izreke 14-16	17. Jeremija 1-4	18. Ezekiel 46-48
19. Izreke 17-20	18. Jeremija 5-7	19. Daniel 1-4
	19. Jeremija 8-10	20. Daniel 5-9
20. Izreke 21-24	20. Jeremija 11-14	
21. Izreke 25-27	21. Jeremija 15-17	21. Daniel 10-12
22. Izreke 28-31	22. Jeremija 18-20	22. Hošea 1-3
23. Propovjednik 1-5	23. Jeremija 21-24	23. Hošea 4-6
24. Propovjednik 6-9		24. Hošea 7-11
25. Propovjednik 10-12	24. Jeremija 25-27	25. Hošea 12-14
26. Pjesma 1-4	25. Jeremija 28-30	26. Joel 1-3
	26. Jeremija 31-33	27. Amos 1-3
27. Pjesma 5-8	27. Jeremija 34-37	
28. Izaija 1-4	28. Jeremija 38-40	28. Amos 4-6
29. Izaija 5-7	29. Jeremija 41-43	29. Amos 7-9
30. Izaija 8-10	30. Jeremija 44-46	30. Obadija i Jona
31. Izaija 11-13		
	31. Jeremija 47-49	

ČITANJE BIBLIJE REDOM — JEDNO POGLAVLJE DNEVNO

SRPANJ	KOLOVOZ	RUJAN
1. Izlazak 17	1. Levitski zak. 7	1. Brojevi 11
2. Izlazak 18	2. Levitski zak. 8	2. Brojevi 12
3. Izlazak 19	3. Levitski zak. 9	3. Brojevi 13
4. Izlazak 20		4. Brojevi 14
5. Izlazak 21	4. Levitski zak. 10	5. Brojevi 15
	5. Levitski zak. 11	6. Brojevi 16
6. Izlazak 22	6. Levitski zak. 12	7. Brojevi 17
7. Izlazak 23	7. Levitski zak. 13	
8. Izlazak 24	8. Levitski zak. 14	8. Brojevi 18
9. Izlazak 25	9. Levitski zak. 15	9. Brojevi 19
10. Izlazak 26	10. Levitski zak. 16	10. Brojevi 20
11. Izlazak 27		11. Brojevi 21
12. Izlazak 28	11. Levitski zak. 17	12. Brojevi 22
	12. Levitski zak. 18	13. Brojevi 23
13. Izlazak 29	13. Levitski zak. 19	14. Brojevi 24
14. Izlazak 30	14. Levitski zak. 20	
15. Izlazak 31	15. Levitski zak. 21	15. Brojevi 25
16. Izlazak 32	16. Levitski zak. 22	16. Brojevi 26
17. Izlazak 33	17. Levitski zak. 23	17. Brojevi 27
18. Izlazak 34		18. Brojevi 28
19. Izlazak 35	18. Levitski zak. 24	19. Brojevi 29
	19. Levitski zak. 25	20. Brojevi 30
20. Izlazak 36	20. Levitski zak. 26	21. Brojevi 31
21. Izlazak 37	21. Levitski zak. 27	
22. Izlazak 38	22. Brojevi 1	22. Brojevi 32
23. Izlazak 39	23. Brojevi 2	23. Brojevi 33
24. Izlazak 40	24. Brojevi 3	24. Brojevi 35
25. Levitski zak. 1		25. Brojevi 35
26. Levitski zak. 2	25. Brojevi 4	26. Brojevi 36
	26. Brojevi 5	27. Ponovljeni zak. 1
27. Levitski zak. 3	27. Brojevi 6	28. Ponovljeni zak. 2
28. Levitski zak. 4	28. Brojevi 7	
29. Levitski zak. 5	29. Brojevi 8	29. Ponovljeni zak. 3
30. Levitski zak. 6	30. Brojevi 9	30. Ponovljeni zak. 4
	31. Brojevi 10	

POČECI SUBOTA U SRPNJU, KOLOVOZU I RUJNU 2025.

MJESTO	SRPANJ				KOLOVOZ					RUJAN			
	5.7.	12.7.	19.7.	26.7.	2.8.	9.8.	16.8.	23.8.	30.8.	6.9.	13.9.	20.9.	27.9.
Beli Manastir	20.38	20.34	20.29	20.22	20.14	20.04	19.53	19.41	19.28	19.16	19.03	18.49	18.36
Biograd	20.43	20.40	20.35	20.28	20.20	20.11	20.01	19.50	19.38	19.27	19.14	19.01	18.49
Bjelovar	20.46	20.42	20.36	20.29	20.21	20.11	20.01	19.49	19.36	19.24	19.10	18.57	18.43
Borovo	20.36	20.32	20.27	20.20	20.12	20.02	19.52	19.40	19.27	19.16	19.02	18.49	18.35
Brač	20.37	20.34	20.29	20.23	20.15	20.06	19.56	19.45	19.33	19.22	19.10	18.57	18.44
Cres	20.50	20.47	20.42	20.35	20.28	20.18	20.07	19.56	19.44	19.32	19.19	19.06	18.53
Crikvenica	20.52	20.49	20.43	20.36	20.28	20.19	20.08	19.56	19.44	19.32	19.19	19.05	18.52
Čakovec	20.49	20.45	20.40	20.32	20.24	20.14	20.03	19.50	19.38	19.26	19.12	18.58	18.44
Dalj	20.36	20.32	20.27	20.20	20.12	20.02	19.52	19.40	19.27	19.16	19.02	18.49	18.35
Daruvar	20.42	20.38	20.33	20.26	20.18	20.08	19.58	19.46	19.33	19.21	19.08	18.55	18.41
Delnice	20.52	20.49	20.43	20.36	20.28	20.19	20.08	19.56	19.44	19.32	19.19	19.05	18.52
Dubrovnik	20.28	20.25	20.20	20.14	20.07	19.58	19.48	19.37	19.26	19.14	19.02	18.50	18.38
Dugi Otok	20.46	20.42	20.37	20.31	20.23	20.14	20.03	19.52	19.40	19.28	19.16	19.02	18.50
Djakovo	20.37	20.34	20.28	20.21	20.13	20.04	19.53	19.41	19.28	19.17	19.04	18.50	18.37
Garešnica	20.44	20.41	20.35	20.28	20.20	20.11	19.59	19.48	19.35	19.23	19.10	18.56	18.43
Gospić	20.46	20.43	20.37	20.31	20.23	20.13	20.03	19.52	19.40	19.28	19.15	19.02	18.49
Grubišno Polje	20.42	20.38	20.33	20.26	20.18	20.08	19.58	19.46	19.33	19.21	19.08	18.55	18.41
Hvar	20.37	20.34	20.29	20.23	20.16	20.07	19.56	19.45	19.34	19.22	19.10	18.58	18.44
Ilok	20.33	20.29	20.24	20.17	20.09	19.59	19.49	19.37	19.25	19.13	18.59	18.46	18.32
Karlovac	20.49	20.46	20.40	20.33	20.25	20.16	20.04	19.53	19.40	19.28	19.15	19.02	18.48
Knin	20.41	20.38	20.32	20.26	20.18	20.09	19.58	19.47	19.35	19.23	19.11	18.58	18.45
Koprivnica	20.47	20.44	20.38	20.31	20.23	20.13	20.01	19.49	19.37	19.25	19.11	18.57	18.43
Korčula	20.32	20.29	20.24	20.18	20.11	20.02	19.52	19.41	19.30	19.19	19.07	18.54	18.41
Kornat	20.43	20.40	20.35	20.28	20.21	20.11	20.01	19.50	19.38	19.27	19.14	19.02	18.49
Krapina	20.52	20.47	20.42	20.35	20.26	20.17	20.05	19.53	19.41	19.28	19.15	19.01	18.47
Križevci	20.48	20.44	20.38	20.31	20.23	20.13	20.02	19.50	19.37	19.25	19.11	18.58	18.44
Krk	20.52	20.49	20.43	20.36	20.28	20.19	20.08	19.56	19.44	19.32	19.19	19.05	18.52
Kutina	20.44	20.41	20.35	20.28	20.20	20.11	20.00	19.48	19.35	19.24	19.10	18.57	18.44
Lastovo	20.34	20.31	20.26	20.20	20.13	20.04	19.54	19.43	19.32	19.21	19.08	18.56	18.44
Lipik	20.42	20.38	20.33	20.26	20.18	20.08	19.58	19.46	19.33	19.21	19.08	18.55	18.41
Lošinj	20.50	20.46	20.41	20.34	20.26	20.17	20.07	19.55	19.43	19.32	19.19	19.05	18.52
Makarska	20.35	20.31	20.26	20.20	20.13	20.04	19.53	19.43	19.31	19.20	19.07	18.55	18.41
Maruševac	20.49	20.46	20.40	20.32	20.25	20.14	20.03	19.51	19.38	19.26	19.13	18.59	18.45
Metković	20.32	20.29	20.25	20.18	20.11	20.02	19.52	19.41	19.29	19.18	19.05	18.53	18.40

POČECI SUBOTA U SRPNJU, KOLOVOZU I RUJNU 2025.

MJESTO	SRPANJ				KOLOVOZ					RUJAN			
	5.7.	12.7.	19.7.	26.7.	2.8.	9.8.	16.8.	23.8.	30.8.	6.9.	13.9.	20.9.	27.9.
Mljet	20.31	20.28	20.23	20.17	20.10	20.01	19.51	19.40	19.29	19.17	19.05	18.53	18.41
Našice	20.38	20.35	20.29	20.22	20.14	20.04	19.53	19.42	19.29	19.17	19.04	18.50	18.37
Nova Gradiška	20.41	20.37	20.32	20.25	20.17	20.07	19.56	19.45	19.32	19.20	19.07	18.54	18.41
Novska	20.44	20.40	20.35	20.28	20.20	20.10	19.59	19.47	19.35	19.23	19.10	18.56	18.43
Opatija	20.53	20.50	20.44	20.37	20.29	20.20	20.09	19.57	19.44	19.33	19.20	19.06	18.53
Osiijek	20.37	20.34	20.28	20.21	20.13	20.03	19.52	19.40	19.28	19.16	19.03	18.49	18.36
Otočac	20.47	20.43	20.38	20.31	20.24	20.14	20.04	19.52	19.40	19.28	19.16	19.02	18.49
Pag	20.46	20.43	20.38	20.31	20.23	20.14	20.04	19.52	19.40	19.28	19.16	19.02	18.49
Pakrac	20.42	20.38	20.33	20.26	20.18	20.08	19.57	19.46	19.33	19.21	19.08	18.55	18.41
Pelješac	20.31	20.28	20.23	20.17	20.10	20.01	19.51	19.40	19.29	19.18	19.06	18.53	18.41
Petrinja	20.46	20.42	20.37	20.29	20.22	20.12	20.01	19.49	19.37	19.25	19.11	18.58	18.45
Ploče	20.33	20.30	20.25	20.19	20.11	20.02	19.52	19.41	19.29	19.19	19.06	18.53	18.41
Poreč	20.56	20.53	20.47	20.40	20.32	20.23	20.12	20.00	19.48	19.36	19.23	19.10	18.56
Požega	20.40	20.37	20.31	20.25	20.17	20.07	19.56	19.44	19.32	19.20	19.07	18.53	18.40
Pula	20.53	20.50	20.45	20.38	20.30	20.21	20.10	19.59	19.46	19.35	19.22	19.08	18.56
Rab	20.50	20.46	20.41	20.34	20.26	20.17	20.07	19.55	19.43	19.31	19.18	19.05	18.52
Rijeka	20.53	20.49	20.44	20.37	20.29	20.19	20.08	19.57	19.44	19.32	19.19	19.06	18.52
Rovinj	20.56	20.52	20.47	20.40	20.32	20.23	20.12	20.00	19.47	19.36	19.23	19.09	18.56
Sinj	20.38	20.35	20.29	20.23	20.16	20.07	19.56	19.46	19.34	19.22	19.10	18.57	18.44
Sisak	20.46	20.42	20.37	20.29	20.22	20.12	20.01	19.49	19.37	19.25	19.11	18.58	18.44
Slatina	20.41	20.38	20.32	20.25	20.17	20.07	19.56	19.44	19.32	19.20	19.07	18.53	18.40
Slavonski Brod	20.38	20.34	20.29	20.22	20.14	20.04	19.53	19.41	19.29	19.17	19.04	18.51	18.37
Slunj	20.48	20.44	20.39	20.32	20.25	20.15	20.04	19.52	19.40	19.28	19.15	19.01	18.48
Split	20.38	20.35	20.30	20.23	20.16	20.07	19.56	19.46	19.34	19.23	19.10	18.58	18.44
Šibenik	20.42	20.39	20.34	20.28	20.20	20.11	20.01	19.50	19.38	19.26	19.14	19.01	18.49
Varaždin	20.49	20.46	20.40	20.32	20.24	20.14	20.03	19.51	19.38	19.26	19.12	18.58	18.44
Vinkovci	20.36	20.32	20.27	20.20	20.12	20.02	19.52	19.40	19.28	19.16	19.02	18.49	18.35
Virovitica	20.42	20.38	20.33	20.26	20.18	20.08	19.58	19.46	19.33	19.21	19.08	18.54	18.40
Vis	20.38	20.35	20.30	20.23	20.16	20.07	19.57	19.46	19.34	19.23	19.11	18.58	18.46
Vukovar	20.35	20.32	20.27	20.20	20.12	20.02	19.51	19.40	19.27	19.15	19.02	18.49	18.35
Zadar	20.45	20.42	20.37	20.30	20.22	20.13	20.02	19.52	19.40	19.28	19.15	19.02	18.49
Zagreb	20.49	20.45	20.40	20.32	20.25	20.15	20.04	19.52	19.40	19.28	19.14	19.01	18.47
Županja	20.36	20.32	20.27	20.20	20.12	20.02	19.52	19.40	19.28	19.16	19.02	18.49	18.36

(Vremena u ovoj tablici navedena su po ljetnom računanju.)

Posredničke molitve

Moj molitveni popis:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Moja molitvena iskustva:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

“Dio je Božjeg plana da nam kao odgovor na molitvu vjere dade ono što nam ne bi dao da Ga nismo molili.” (Ellen G. White, *Velika borba*, str. 415) “Razvijajte naviku da razgovarate sa Spasiteljem. ... Neka se vaše srce uvijek diže u tihoj molitvi za pomoć, za svjetlost, za snagu, za mudrost. Neka svaki vaš dah bude molitva.” (Ellen G. White, *Služba liječenja*, str. 328)

